

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

ที่ ๑๘ ฉบับที่ ๖

พฤศจิกายน — ธันวาคม ๒๕๑๗

นาธานุกรม พิพิธภัณฑ์สถาน

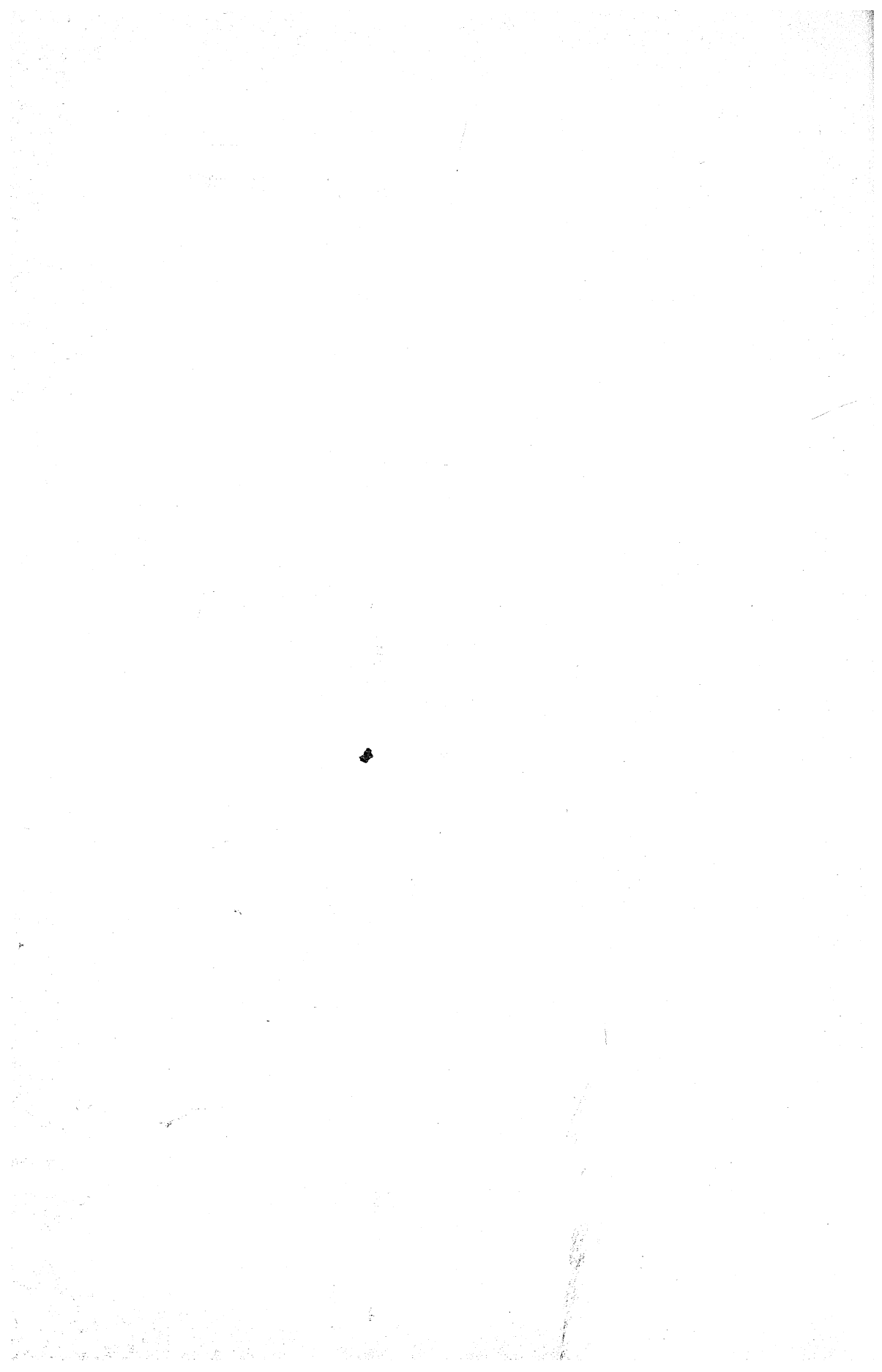
ใน ป ริ ะ เ ท ศ ไ ท ย

กรมศิลปากรจัดพิมพ์ เนื่องในโอกาสงานฉลองครบ

100
ปี

MUSEUM DIRECTORY
IN THAILAND

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๖

พฤศจิกายน — ธันวาคม ๒๕๑๗

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สารบัญ

หน้า

สถานภาพของบรรณารักษ์	นวนิตย์ อินทรามะ	๔๓๕
เจ้าหน้าที่, หน้าที่ และความรับผิดชอบ ของหอสมุดแห่งชาติ	แมนมาส ชวลิต	๔๔๕
วิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทย	เจดีย์ว พันธ์สีดา	๔๕๕
สรุปผลรายงานการสัมมนา เรื่องวิธีให้บริการ ข่าวสารประชากร และการวางแผนครอบครัว	อุทัย ทุตริยะโพธิ	๔๗๑
การศึกษาประชากรกับประชาชนในชนบท	บำรุง สุขพรรณ	๔๘๓
บทบรรณาธิการ : นามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย		๔๕๑
แผนกข่าว		๔๕๓
ครรชนีวารสารห้องสมุดปีที่ ๑๘		๔๕๕

T.L.A. BULLETIN

Volume 18, Number 6

November – December, B.E. 2517 (1974)

C o n t e n t s

	Page
Academic Status of Thai Librarians (Some Idea Picked from the 1974 TLA. General Meeting)	<i>Navanit Intrama</i> 439
Staff, Functions and Responsibility of National Library (Some Annotated Booklist)	<i>Maenmas Chavalit</i> 449
Library Science at University Level in Thailand	<i>Chaleo Pansida</i> 455
Brief Report on Regional Seminars on Library Information Services About Population and Family Planning	<i>Uthai Dhutiyabhodhi</i> . . . 471
Thai Compulsory Education and Rural People	<i>Bamroong Sukphan</i> . . . 487
Editorial : Museum Directory in Thailand	 491
News	 493
Index to the TLA. Bulletin, Vol. 18, B.E. 2517 (1974)	 499

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์
ส่งเสริมและเผยแพร่การศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

ประจำกองบรรณาธิการ

นางแม่นันมาส ชวลิต

นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

ม.ล. จ้อย นันทิวรรินทร์

นางรำภา กุลสมบุรณ์

นางจุฑามาศ สุวรรณโครธ

นางนวนิตย์ อินทราณะ

นางสาวทองหยด ประทุมวงศ์

นางสาวลมูล รัตตากร

นางสาวกาญจนา โสภโณตร

นายชลัช ลียะวณิช.

เจ้าของ :

ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา :

สำนักงาน :

พิมพ์ :

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ตึกอรรถกถาเลขที่ ๒๔๑ หน้าวัดบวรนิเวศ

ถนนพระสุเมรุ บางลำพู กรุงเทพมหานคร โทร. ๘๒๕๕๒๘

โรงพิมพ์ไทยเขมม ถนนเฟื่องนคร กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๒๐๔๔๘

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนหนึ่งตอนใดไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต.

T.L.A. BULLETIN

Official Bi-monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Dr. Damrong Bejrablaya

Editorial Staff

Mrs. Maenmas Chavalit
Mrs. Kulasap-Kesmankit
M.L. Joy Nanthivashrin
Mrs. Rampee Kulsomboon
Mrs. Chutamart Suwanakroth

Mrs. Navanit Intrama
Miss Tongyod Pratoomvongs
Miss Lamoon Ruttakorn
Miss Kanchana Sophanodorn
Mr. Shalash Liyavanija

Owner

Thai Library Association
Mahamakut Rajvidyalaya

Bovoranives, Bangkok Metropolis, Thailand

Printed at Thaikasem Press, Fuangnakorn Road, Bangkok Metropolis, Thailand

(All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form without the permission of the owner)

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๗

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายกสมาคม

อุปนายก คนที่ ๑

อุปนายก คนที่ ๒

เลขาธิการ

เหรัญญิก

บรรณารักษ์

ปฏิคม

นายทะเบียน

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ

ประธานแผนกประชาสัมพันธ์

ประธานแผนกจัดทำวารสาร

ประธานแผนกหาทุน

ประธานแผนกจัดพิมพ์

ประธานแผนกนิเทศก์ห้องสมุด

ประธานแผนกห้องสมุดโรงเรียน

ประธานแผนกวิจัย

ประธานแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือและสิ่งพิมพ์

ประธานแผนกชมรมห้องสมุด

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

— นางแม่นมาส ขวาลิต

— นางจรรวรณ์ สันธิโสภณ

— พล.ต.ต. ม.ล. มานิจ ชุมสาย

— นางธราภรณ์ กนกมณี

— นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

— นางสาวทองหยด ประทุมวงศ์

— นางสาวไข่มุกด์ มลิณฑะเดช

— นางจุฑามาศ สุวรรณโคจร

— นางจรรวรณ์ สันธิโสภณ

— นางสาวรสา วงศ์ข่อย

— นายชลัช ลิขะวงษ์

— นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

— นางจุฑามาศ สุวรรณโคจร*

— นางศศิวงศ์ ปิงตระกูล

— นางรำภา กุลสมบุรณ์

— นางสาวกัทลี สมบัติศิริ

— นายสุข พงษ์สถิตย์

— นางสาวนิลวรรณ ปั่นทอง

— นางสาวกาญจนา โสภโณดร

— ดร. ประดิษฐ์ เขียวสกุล

— นางจิตตรา ประนิช

— นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

— นางอัมพร บินศรี

— นางนวนิตย์ อินทามะ

— นางสุภาพันท์ บุญสะอาด*

— นายวิทย์ พิลเคนเงิน*

— นางสาววนิดา สุวรรดี*

* กรรมการบางคนเปลี่ยนแปลงตั้งแต่มกราคม ๒๕๑๗ เนื่องจากคนเก่าลาออก.

OFFICE BEARERS OF THE T.L.A. 1973-1974

President	- Mrs. Maenmas Chavalit
First Vice President	- Mrs. Charuwan Sindusopon
Second Vice President	- M.L. Manich Jumsai
Secretary	- Mrs. Thara Kanakamani
Treasurer	- Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	- Miss Tongyod Pratoomvongs
Registrar	- Mrs. Chutamart Suwanakroth
Chief of Reception Committee	- Miss Kaimook Milintalake
Chief of Foreign Relations	
Chief of Library Training	- Mrs. Charuwan Sindusopon
Chief of Public Relations	- Miss Rasa Wongyoungyu
Chief of the T.L.A. Bulletin	- Mr. Shalash Liyavanija
Chief of Fund Raising	- Dr. Damrong Bejrablaya
Chief of Publication	- Mrs. Chutamart Suwanakroth*
Chief of Library Clinic	- Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Development of School Libraries	- Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Research Project for Library Technique and Information Science	- Mrs. Rampee Kulsomboon
Chief of Gift and Exchanges	- Miss Katalee Sombatsiri
Chief of Provincial Library Club	- Mr. Sook Pongsatidya
Member	- Miss Nilawan Pintong
Member	- Miss Kanchana Sophanodorn
Member	- Dr. Pradisth Cheosakul
Member	- Mrs. Chittra Pranich
Member	- Mrs. Kulasap Kesmankit
Member	- Mrs. Amporn Punsri
Member	- Dr. Navanit Intrama
Member	- Mrs. Supapan Boon Sa-ard*
Member	- Mr. Wit Pincanngern*
Member	- Miss Vanida Suravadi*

* These bearers have been officially changed since January 1974 according to the former resignation.

สถานภาพของบรรณารักษ์

ข้อคิดเห็นบางประการจากการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๗

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นวนิตย์ อินทราเม

ในการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๗ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ซึ่งจัดให้มีขึ้นระหว่างวันที่ ๒—๗ ธันวาคม ๒๕๑๗ นั้น หัวข้อใหญ่ในการประชุมว่าด้วยเรื่องการบริหารงานห้องสมุด ได้มีการกำหนดหัวข้อย่อยออกไปหลายหัวข้อ เช่น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงิน บุคลากร การร่วมมือระหว่างห้องสมุด และการบริหารทั่วไป เป็นต้น หลังจากการประชุมอภิปรายแล้วได้มีการประชุมกลุ่มเพื่อร่วมกันพิจารณาหาทางแก้ปัญหาต่าง ๆ สิ่งที่บรรณารักษ์จะต้องหยิบปากกาขึ้นมาเขียนเล่าสู่กันฟังก็คือเรื่องเกี่ยวกับสถานภาพของบรรณารักษ์ (เพื่อกระตุ้นให้เพื่อนร่วมวิชาชีพบรรณารักษ์ทุกท่านได้ร่วมกันพิจารณาหาเหตุผล และตัดสินใจว่าเราจะต้องการอย่างไรกันแน่).

ในการประชุมกลุ่มภายใต้หัวข้อเรื่อง บุคลากร ซึ่งมีผู้ร่วมประชุมประมาณ ๔๒

ท่าน ได้ตกลงหยิบยกเอาปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพของบรรณารักษ์ขึ้นมาพิจารณาเป็นหัวข้อสำคัญ หลังจากที่ได้พิจารณาถกเถียงกันเป็นเวลาเกือบสามชั่วโมงจึงสรุปได้ว่า ควรให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ทำหนังสือเสนอผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ยกสถานภาพ ของบรรณารักษ์ในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ:—

๑. บรรณารักษ์ในห้องสมุดประชาชน ให้อยู่ในตำแหน่งครู โดยถือว่าห้องสมุดประชาชนเป็นสถานศึกษาสำหรับประชาชนโดยทั่วไป.

๒. บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน ให้อยู่ในตำแหน่งครูบรรณารักษ์ โดยถือว่าห้องสมุดเป็นสถานศึกษาที่สำคัญส่วนหนึ่งของโรงเรียน และครูบรรณารักษ์ไม่ต้องมีชั่วโมงการสอนในห้องเรียนให้ถือเวลาปฏิบัติงานในห้องสมุดเป็นเสมือนชั่วโมงสอน.

๓. ห้องสมุดเฉพาะให้อยู่ในตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะถือว่าห้องสมุดเฉพาะมีหน้าที่ให้บริการข้อสนเทศแก่ผู้ใช้ห้องสมุดมากกว่าที่จะเกี่ยวข้องกับการศึกษาและสอนการใช้ห้องสมุด (ยกเว้นห้องสมุดเฉพาะที่อยู่ในสถาบันการศึกษา).

๔. ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะที่อยู่ในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยสำหรับห้องสมุดประเภทนี้ได้มีการถกเถียงกันมากกว่าควรจะให้บรรณารักษ์อยู่ในตำแหน่งใด มีผู้แสดงความคิดเห็นแบ่งออกเป็นสองฝ่ายใหญ่ ๆ คือ:—

ฝ่ายแรกมีความเห็นว่า ผู้ที่ทำงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นบรรณารักษ์วิชาชีพ (Professional librarian) ควรอยู่ในตำแหน่งบรรณารักษ์ ด้วยเหตุผลอันเป็นอุดมคติเพียงอย่างเดียวว่าควรจะรักษาคำว่า “บรรณารักษ์” ไว้ เมื่อผู้มีอาชีพในห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการก้าวหน้าก็ขอให้ก้าวหน้าไปในตำแหน่งบรรณารักษ์โดยไม่ต้องไปอาศัยตำแหน่งของใคร เพราะคำว่าบรรณารักษะนั้นก็มิได้ด้อยหน้ากว่าอาชีพอื่น.

ฝ่ายที่สอง มีความเห็นว่าผู้ที่ เป็นบรรณารักษ์วิชาชีพในห้องสมุดมหาวิทยาลัยควรมีตำแหน่งเช่นเดียวกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย

และถือการปฏิบัติงานในห้องสมุดเป็นชั่วโมงสอน ด้วยเหตุผลหลายประการ เป็นต้นว่า:—

๑. เมื่อเป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียน หรือห้องสมุดมหาวิทยาลัย นั้น หน้าที่หลักของห้องสมุด คือ การให้การศึกษ การสอน และคำว่า “การสอน” นั้น มิได้จำกัดแต่เพียงว่าต้องเป็นการสอนเป็นกลุ่ม หรือสอนในห้องเรียนเท่านั้น “การสอน” หมายความว่ารวมถึงการสอนตัวต่อตัว การให้คำปรึกษา แนะนำ บรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย มีพันธะเช่นเดียวกับอาจารย์ ในอันที่จะช่วยพัฒนาในด้านความรู้ สติปัญญาของนิสิต นักศึกษา การสอนของบรรณารักษ์ อาจเป็นในรูปจัดอบรมปฐมนิเทศ จัดแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่ม สอนการใช้ห้องสมุด หรือบรรณารักษ์อาจสอนในห้องเรียนเกี่ยวกับเครื่องมือสำคัญ ๆ ในการค้นคว้า เช่น สอนเกี่ยวกับบัตรรายการหนังสือ ดรรชนี วารสาร และหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ การสอนในระดับสูงขึ้นไปคือการสอนและสาธิตเกี่ยวกับการใช้ข้อสมเทศเฉพาะสาขาวิชาจากแหล่งพิเศษต่าง ๆ บรรยายเกี่ยวกับการทำบรรณานุกรม วิธีการเขียนรายงานและวิทยานิพนธ์ จัดฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับการใช้หนังสือ และห้องสมุด จัดเตรียมหนังสือ

สภาพภาพของบรรณารักษ์

๔๔๑

และคู่มือห้องสมุดไว้สำหรับอาจารย์และนักศึกษาเป็นต้น.

๒. การที่บรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยมีตำแหน่งเช่นเดียวกับอาจารย์ทุกประการนั้น มิได้เป็นการทอดทิ้งคำว่า “บรรณารักษ์” หรือทำให้มีความรู้สึกคำว่า บรรณารักษ์นั้นด้อยลงไปเลย ตรงกันข้ามผู้มีอาชีพบรรณารักษ์ จะได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น เราควรเพ่งมองดูอาชีพที่ทำงานในห้องสมุดเป็นส่วนรวม มิใช่ดูที่คำที่ใช้เรียกผู้ที่ทำงานในห้องสมุด การที่ผู้มีอาชีพทำงานในห้องสมุดได้รับการยอมรับนับถือว่าเท่าเทียมกับผู้ที่ทำการสอนในมหาวิทยาลัยนั้น ย่อมจะเป็นการส่งเสริมให้อาชีพนี้สูงขึ้น มิใช่จะทำให้ด้อยลงไป สำหรับข้อแย้งที่มิต้องการให้อาจารย์ตำแหน่งของใครนั้น ฝ่ายที่เสนอให้เป็นตำแหน่งอาจารย์ก็เสนอให้เป็นอาจารย์ในห้องสมุดนั้น โดยถือเวลาทำงานในห้องสมุดเป็นชั่วโมงสอนอยู่แล้ว การได้ตำแหน่งอาจารย์จึงไม่เป็นการอาศัยอัตราตำแหน่งของคณะหรือแผนกวิชาใด.

๓. ผลแห่งการที่บรรณารักษ์ได้รับการยกย่องให้มีตำแหน่งและฐานะเป็นอาจารย์นั้น ย่อมจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยปัจจุบันได้ดังต่อไปนี้คือ :—

๓.๑ ห้องสมุดมักจะมีข้อขัดแย้งกับอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย ซึ่งข้อขัดแย้งนั้นส่วนใหญ่มักจะเนื่องมาจากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน การดูถูกเหยียดหยามของฝ่ายวิชาการอื่น ๆ ความมีปมด้อยของบรรณารักษ์ ผู้เป็นบรรณารักษ์ มักจะถูกถือว่าเป็นฝ่ายธุรการหรือนักวิชาการคนละระดับกับอาจารย์ เมื่ออาจารย์มาติดต่อดูด้วยก็จะมาในฐานะผู้เหนือกว่า มาหาผู้ใช้ เมื่อเป็นเช่นนี้บ่อยเข้าบรรณารักษ์ก็จะเกิดมีปฏิกิริยาตอบโต้ มีการแข็งข้อทำให้ขาดการร่วมมือประสานงานที่ดีระหว่างอาจารย์และบรรณารักษ์ ผลเสียก็จะเกิดขึ้นแก่อาจารย์ นิสิตและนักศึกษา เป็นส่วนรวม ถ้าบรรณารักษ์ได้มีตำแหน่งเช่นเดียวกับอาจารย์แล้ว อาจารย์ก็จะมีความรู้สึกรู้ค่าต่อบรรณารักษ์เช่นเดียวกับเพื่อนร่วมงาน งานที่เกี่ยวข้องก็จะประสานกันได้อย่างราบรื่น.

๓.๒ สำหรับในด้านให้ความช่วยเหลือแนะนำ อบรม และสอนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด การใช้หนังสืออ้างอิง การบรรยายเกี่ยวกับการทำและใช้บรรณานุกรมต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้ห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นการส่งเสริมการศึกษาในห้องเรียน และการศึกษด้วยตนเองนั้น ถ้าหากบรรณารักษ์มีตำแหน่งเป็น

อาจารย์แล้ว จะสามารถสร้างความมั่นใจ ความเชื่อถือในตัวบรรณารักษ์ของนักศึกษา ได้ดียิ่งขึ้น ส่วนในด้านการรักษาระเบียบ วินัยภายในห้องสมุดก็เช่นเดียวกัน จะสามารถทำให้นิสิต นักศึกษาเกรงใจในตัว บรรณารักษ์ซึ่งเป็นตำแหน่งอาจารย์มากกว่า.

๓.๓ ผู้ที่ทำงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัย โดยปกติมิใช่มีแต่บรรณารักษ์เท่านั้น แต่ยังมีผู้ที่ป็นนักวิชาการ มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอื่นมาร่วมปฏิบัติงาน ในหน้าที่ทางวิชาการต่างๆ เป็นต้นว่า นักเศรษฐศาสตร์ นักบัญชี วิศวกรหรือนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งนักวิชาการเหล่านี้จะปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในการทำสาระสังเขป ทำตรวจหนี้และงานแปล ฯลฯ เป็นต้น การหานักวิชาการที่มีวุฒิเหล่านี้มาทำงานในห้องสมุดนั้นยากอยู่แล้ว เพราะถ้าบุคคลเหล่านี้สอนหนังสือในมหาวิทยาลัยก็มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ แต่ถ้าทำงานในห้องสมุดก็อาจเป็นวิทยากร ในมหาวิทยาลัยหรือแม้แต่ในสถาบันการศึกษาอื่นเช่นโรงเรียนนั้น ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นครู หรืออาจารย์เท่านั้น จะถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ ส่วนนักวิชาการอื่นจะมีความสำคัญเป็นอันดับรองลงมา โดยเฉพาะในประเทศไทยขออย่าให้เราลืมนึกถึงความจริงข้อนี้แล้วเสแสร้งคิดว่า

ตำแหน่งบรรณารักษ์นั้น ได้รับการยอมรับนับถือเท่าเทียมบุคคลเหล่านั้น เพราะไม่จริง บรรณารักษ์หรือผู้ที่ทำงานในห้องสมุดจะถูกถือเสมือนเป็น ประชาชนชั้นสอง (Second Class Citizen) ในมหาวิทยาลัย ตลอดเวลา การเลื่อนขั้นเงินเดือนก็จะถูกพิจารณาในระดับรอง เมื่อเป็นเช่นนี้จะมีผู้ใดยากทำงานในห้องสมุด นอกจากจะได้ฐานะและตำแหน่งทัดเทียม (เทียมเท่าประชาชนอื่น) กัน.

๓.๔ สำหรับมหาวิทยาลัยที่มีภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ปัจจุบันจะเห็นได้ชัดว่ามีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ปัญหาเหล่านี้แตกต่างกันไปสุดแล้วแต่ระบบการบริหารงานของมหาวิทยาลัย สำหรับในมหาวิทยาลัยที่มีหัวหน้าภาควิชาแยกต่างหากเป็นคนละคนกับหัวหน้าห้องสมุด ปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนในภาควิชา มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และไปจนถึงศาสตราจารย์ แต่ในขณะเดียวกันผู้ที่ทำงานในห้องสมุดซึ่งมีวุฒิเช่นเดียวกับอาจารย์เหล่านั้น จะมีตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์ การเลื่อนขั้นเลื่อนเงินเดือนก็มีการติดเลื่อนขึ้นไปได้เพียงบางระดับ แม้ปัจจุบันผู้บริหารงานมหาวิทยาลัยจะได้ตระหนักถึงปัญหาในข้อนี้ และกำลัง

สถานภาพของบรรณารักษ์

๔๔๓

จะพยายามยกฐานะของบรรณารักษ์ให้เทียบเท่าอาจารย์ แต่อีกเมื่อใดจะสำเร็จ และแม้แต่จะสำเร็จ ฐานะที่แท้จริงก็คงจะไม่เป็น เช่นเดียวกับผู้ที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ เมื่อเป็นเช่นนี้ใครเล่าจะอยากทำงานในห้องสมุดโดยดำรงตำแหน่ง “บรรณารักษ์” ทุกคนจะอยากเป็นอาจารย์สอนในภาควิชา เมื่อเป็นไม่ได้ก็ทำงานในห้องสมุดไปวันหนึ่ง ๆ อย่างผู้ที่มีปมด้อยอยู่ในใจ ใครที่มีทางไปที่อื่นแม้จะไม่ดีกว่าก็อาจหาทางย้ายไป เพราะไปอยู่ที่อื่นแม้จะด้อยกว่า แต่ไปอยู่ในแวดวงเดียวกันยังดีกว่าที่จะถูกถือเสมือนผู้เป็นประชาชนชั้นสอง สำหรับมหาวิทยาลัยที่มีหัวหน้าภาควิชา และหัวหน้าบรรณารักษ์เป็นบุคคลคนเดียวกันนั้น การบรรจุบุคคลเข้าทำงานจะตั้งอัตราตำแหน่งอาจารย์ไว้หมด ผู้ที่สอนก็ต้องทำงานในห้องสมุด ทำให้อัตราตำแหน่งไม่พอ นอกจากนี้การทำงานสองอย่างในขณะเดียวกันย่อมจะก่อให้เกิดความบกพร่องนานาประการ ดังตัวอย่างที่สามารถศึกษาได้ในปัจจุบัน.

๓.๕ ในมหาวิทยาลัยบางแห่ง บรรณารักษ์ไม่สามารถมีสิทธิอยู่ในสภาอาจารย์ได้ และแม้แต่สิทธิพิเศษอื่น เช่น ตัวอย่างข้อเท็จจริงในปัจจุบัน คือมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งให้สิทธิแก่อาจารย์ที่จะฝากลูก-

หลานเข้าโรงเรียนสาธิตซึ่งอยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยแห่งนั้น แต่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์ไม่ได้รับสิทธินี้เลย เป็นต้น.

๓.๖ การให้บรรณารักษ์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมอยู่ในตำแหน่งอาจารย์ จะเป็นการส่งเสริมขวัญ และกำลังใจของบรรณารักษ์ให้ทำงานได้อย่างเคียงบ่าเคียงไหล่กับเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ทำให้เกิดความรับผิดชอบและเกิดความรู้สึก bolonging ต่อหน่วยงานของตน ทำให้ทุ่มเทชีวิตจิตใจและอุทิศตนให้ทำงานได้มากขึ้น.

๓.๗ ปัจจุบันบรรณารักษ์ หรือแม้แต่ผู้บริหารงานในหน่วยหนึ่งของห้องสมุด มักจะหาวิธีเลี่ยงเพื่อยกฐานะของบรรณารักษ์ให้เป็นอาจารย์โดยการตั้งภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อให้ได้เป็นอาจารย์ และมีชั่วโมงสอน หรือมิฉะนั้นก็ไปบรรจุบรรณารักษ์ในตำแหน่งอาจารย์ของคณะอื่น ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมาเป็นการหาทางออกที่ไม่ถูกจุด และไม่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจแต่อย่างใด.

๓.๘ เมื่อบรรณารักษ์ไม่ได้รับการยอมรับนับถือ ไม่ได้รับสิทธิที่ควรจะได้เช่นเดียวกับอาจารย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อตำแหน่งต้นจนไม่มีทางก้าวหน้าอย่างราบรื่น

เช่น ตำแหน่ง “บรรณารักษ์เอก” ไม่สามารถเลื่อนเป็น “บรรณารักษ์พิเศษ” ได้ เงินเดือนก็ติดตันอยู่แค่นั้น บรรณารักษ์ก็จะหมดกำลังใจ เสียขวัญ ผลสุดท้ายก็จะออกจากงานหรือโอนไปที่อื่น การเปลี่ยนบรรณารักษ์บ่อย ๆ ไม่เพียงแต่จะเป็นผลเสียทั้งในด้านสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการบรรจุคนใหม่เท่านั้น การเปลี่ยนบรรณารักษ์ใหม่อยู่เรื่อย ๆ ทำให้ขาดบรรณารักษ์ที่มีความรอบรู้ มีประสบการณ์ และความชำนาญในการบริหารงานให้คำแนะนำตลอดจนช่วยเหลือในการศึกษาค้นคว้าของผู้ใช้ห้องสมุด.

อย่างไรก็ดี การยกฐานะบรรณารักษ์ในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยนี้ ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า อาจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงกันภายในห้องสมุด เพราะบางคนมีตำแหน่งเป็นอาจารย์ บางคนมีตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์นั้น ถ้าเป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้เป็นบรรณารักษ์วิชาชีพ ให้ดำรงตำแหน่ง “อาจารย์” ทั้งหมด ความเหลื่อมล้ำเหล่านี้อาจจะหมดไป.

ในต่างประเทศโดยเฉพาะในสหรัฐ ได้มีการสำรวจกันเมื่อ ค.ศ. ๑๙๖๖ ห้องสมุดมหา-

วิทยาลัยกว่า ๓๐ แห่ง บรรณารักษ์ทั้งหมดหรือบางส่วนได้รับแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งอาจารย์^(๑) ปัจจุบันมีห้องสมุดเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่งที่ได้ฐานะเช่นนี้ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลหลายประการตามที่ Staff Association of the City University of New York Libraries^(๒) ระบุไว้ว่าบรรณารักษ์ควรมีตำแหน่งเป็นอาจารย์ด้วยเหตุผลที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับครูหรืออาจารย์ผู้สอนซึ่งหน้าที่เหล่านี้นวมถึง:—

๑. การบรรยายเกี่ยวกับวิธีการใช้ห้องสมุด.
๒. เตรียมเครื่องมือช่วยในการสอน เช่น จัดทำสาระสังเขปหนังสือและบทความที่ใช้ในการสอน หรือช่วยเป็นแนวในการสอน.
๓. จัดเตรียมเครื่องมือโสตทัศนอุปกรณ์ และวัสดุช่วยในการสอน.
๔. ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการเขียนภาคนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ตลอดจนบรรณานุกรม.

(๑) “Academic Status of Librarians and Information Scientists” *Encyclopedia of Library and Information Science*; edited by Allen Kent & Harold Lancour, I (1968), 42.

(๒) *Ibid.*, p. 40.

๕. มีส่วนร่วมในโครงการการศึกษา เป็นต้นว่า แนะนำการอ่านโดยทั่ว ๆ ไป แนะนำหนังสือให้อ่าน ช่วยในการศึกษาเพิ่มเติมจากการศึกษาในห้องเรียน.

ด้วยเหตุนี้ บรรณารักษ์ในห้องสมุดต่างๆ ของ City University of New York จึงได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งอาจารย์ทั้งหมด The Society of College Faculty Members, The American Association of University Professors แถลงว่า "Librarians of professional status are engaged in teaching and research and are eligible for membership..."^(๓)

นอกจาก City University of New York แล้วยังมีมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอีกหลายแห่งซึ่งจะยกตัวอย่างมาดังต่อไปนี้ คือ:—

Ohio State University ใน ค.ศ. ๑๙๖๓ มีบรรณารักษ์ในห้องสมุด ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ตำแหน่งอาจารย์ถึงตำแหน่งศาสตราจารย์.

Kansas State University บรรณารักษ์ได้รับแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวมานานกว่า ๒๐ ปีแล้ว.

มหาวิทยาลัยแห่งรัฐอินเดียนา ๒ แห่ง คือ มหาวิทยาลัย Purdue ใน ค.ศ. ๑๙๖๔ มีบรรณารักษ์ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ หกราย รองศาสตราจารย์แปดราย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิบสี่ราย นอกนั้นอยู่ในตำแหน่งอาจารย์ สำหรับมหาวิทยาลัย Indiana ก็เช่นเดียวกัน ได้ให้ตำแหน่งอาจารย์ถึงศาสตราจารย์แก่บุคคลเหล่านี้คือ ผู้อำนวยการห้องสมุด รองผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ เป็นศาสตราจารย์ บรรณารักษ์หนังสือหายากเป็น professor of bibliography บรรณารักษ์คณะ fine arts เป็น professor of fine arts, บรรณารักษ์ของคณะบริหารธุรกิจเป็น professor of business บรรณารักษ์คณะศึกษาศาสตร์ เป็น instructor in education, บรรณารักษ์คณะนิติศาสตร์ เป็น assistant professor of law, บรรณารักษ์คณะ music เป็น assistant professor of music.

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมินิโซต้า มีบรรณารักษ์ที่อยู่ในตำแหน่งอาจารย์และศาสตราจารย์ถึงประมาณ ๖๐ ตำแหน่ง มหาวิทยาลัยวิสคอนซินให้ตำแหน่งเหล่านี้แก่ผู้อำนวยการ รอง และหัวหน้าฝ่ายตลอดจนผู้ช่วยที่

(๓) "Status of College and University Librarians," a report prepared by the Committee on Academic Status of ACRL's University Libraries Section, in *College and Research Libraries V* (September, 1959), 299.

สำคัญ ๆ ^(๔) สำหรับมหาวิทยาลัย Wayne State University นั้น ได้มีการจำแนกตำแหน่งและนิยาม คำว่าเจ้าหน้าที่การศึกษา (academic staff) ไว้ใน ค.ศ. ๑๙๖๓ ดังนี้คือ.

“๑. Academic status, educational: with all attendant rights privileges shall be granted to those members of the university staff with advanced academic training and the rank of instructor, university assistant, or above, whose positions are primarily concerned with the amassing, retrieving, or dissemination of knowledge.

Academic status, professional: with appropriately determined rights and privileges shall be granted to those members of the university staff with academic or technical training applicable to their functions, and the rank of instructor, university assistant, or above, whose positions are not primarily concerned with amassing, retrieval, or dissemination of knowledge.”

บรรณารักษ์ในมหาวิทยาลัย Wayne ถูกจัดอยู่ในประเภทแรก ฉะนั้นจึงมีฐานะและตำแหน่งเช่นเดียวกันอาจารย์ผู้สอนในห้องเรียน ^(๕).

Brooklyn College Library มีบรรณารักษ์ช่วยค้นคว้า และบรรณารักษ์ทำบัตรรายการอยู่ในตำแหน่งอาจารย์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ^(๖).

สำหรับในประเทศอังกฤษนั้น ก็ได้มีแถลงการณ์ร่วมระหว่าง the Association of University teachers และ the Library Association on Grades and Salary Scales of Academic Library Staff in Universities ว่า “Librarians of university and college libraries and the librarians of university institutions of comparable nature should have Professorial status and emoluments.” ^(๗)

ในเรื่องเกี่ยวกับเหตุผลต่าง ๆ ในการยกฐานะของบรรณารักษ์นี้ Dr. Robert B. Downs ซึ่งเป็นหัวหน้าบรรณารักษ์ดำรงตำแหน่ง Dean of Library Administration ในมหาวิทยาลัย Illinois ได้สรุปไว้ อย่างน่าฟังว่า:—

(๔) Robert B. Downs, “Status of University Librarians-1964” *College and Research Libraries*, V: 253-257.

(๕) *Ibid.*

(๖) ACRL News Issue of Research and College Libraries June 1973.

(๗) “Salary Scales in University Libraries” Joint statement by the Association of University Teachers and the Library Association on Grades and Salary Scales of Academic Library Staff in Universities, *Library Association Record*, 74 (December, 1972), 239.

“A college or university gains substantial advantage from faculty status for its librarians. Much teaching and research are crippled by poor libraries... there is no better way to judge the quality of an educational institution than to look at its library. If the library is weak, the institution itself is mediocre; and as a corollary if the university or college has a strong library, there is every probability that the institution itself is outstanding. The better the library, the stronger faculty the college will be able to hold and the higher quality students it will draw. A major criterion in judging the strength of a library is the quality and status of library staff. Without a competent staff, the library will offer inferior services, falling below its best potentialities. The trend in modern colleges and universities is to consider as academic the staff members who contribute directly to the educational activities of the institution. Anyone who views the matter objectively must conclude that the participation of librarians in the educational program fully justifies their inclusion in the academic category...” (๘)

ขอให้อ่านมาพิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอจากผลของการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดในครั้งนี้ เมื่อมีความคิดเห็นแตกต่างกันเช่นนั้น จึงได้มีการลงคะแนนเสียง ในจำนวนสมาชิก ๔๒ ท่าน ที่อยู่ในกลุ่มบุคลากรนั้น ๑๑ ท่านเห็นว่าบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย ควรดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์ อีก ๓๑ ท่าน เห็นว่าควรดำรงตำแหน่งอาจารย์บรรณารักษ์ มี

สิทธิต่าง ๆ เช่นเดียวกับอาจารย์ผู้สอนอื่น ๆ โดยให้ถือการปฏิบัติงานในห้องสมุดเป็นชั่วโมงสอน เมื่อผลปรากฏออกมาเช่นนี้ จึงได้สรุปเสนอที่ประชุมใหญ่ ซึ่งไปประชุมกันที่วิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี.

เมื่อมีการสรุปผลการประชุมของทุกกลุ่มแล้ว ปรากฏว่าส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันตามข้อเสนอของทุกกลุ่มหมด แม้แต่กลุ่มบุคลากร ซึ่งเสนอเกี่ยวกับตำแหน่งของบรรณารักษ์ที่ประชุมเห็นด้วยกับตำแหน่งครูของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดโรงเรียน แต่ได้มีการนำปัญหาตำแหน่งบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยกลับมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง หลังจากที่ได้พิจารณากันตามเหตุผลที่ซ้ำกันกับที่กล่าวข้างต้นแล้ว ก็ยังไม่สามารถตกลงกันได้ ประธานในที่ประชุมจึงขอให้มีการลงคะแนนเสียง แต่เนื่องจากในวันนั้น บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยไปร่วมประชุมกันเป็นจำนวนน้อย จึงมีผู้เสนอว่า การจะให้ผู้ที่มิได้มีส่วนได้เสียมาตัดสินเรื่องของผู้อื่นนั้นยังไม่สมควรและไม่เป็นการยุติธรรมด้วย ผลสุดท้ายที่ประชุมใหญ่จึงสรุปว่า ให้สุดแล้วแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งการสรุปผลออกมาเช่นนั้น

(๘) “Academic status of Librarians and Information Scientists” *op. cit.*, p. 43.

ผู้เขียนเห็นว่า เป็นการหาทางออกให้หนุ่มนวล
เท่านั้น.

สิ่งที่น่าสังเกต และควรจะได้หยิบยกมา
พิจารณาให้รอบคอบอีกครั้งก็คือ เมื่อที่
ประชุมเห็นด้วยกับข้อเสนอในเรื่อง ให้
บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน และบรร-
ณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอยู่ในตำแหน่งครู
ส่วนบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยนั้น
กลับไม่เห็นด้วยที่จะให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์
ทั้ง ๆ ที่บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย มี
บทบาทในการช่วยในการศึกษาค้นคว้าของ
นักศึกษามิได้ยิ่งหย่อนกว่า หรือจะเรียกได้
ว่ามากกว่าห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุด
ประชาชนเสียอีก เมื่อเป็นเช่นนี้ การที่
สมาคมจะทำข้อเสนอถึงผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง
อาจมีข้อทักท้วง เพราะเป็นข้อเสนอที่ไม่
เพียงแต่ไม่สอดคล้องกันเท่านั้น แต่ยังดูจะ
เป็นการขัดแย้งกันเองในหลักการอีกด้วย.

กล่าวโดยสรุปโดยทั่วๆ ไปแล้ว ตาม
ความเห็นของผู้เขียน ผู้ที่มีวุฒิทางวิชาชีพ
ทำงานในห้องสมุด ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่ง

บรรณารักษ์ หรืออยู่ในตำแหน่งอาจารย์ก็
ผู้เขียนมิได้มีความรังเกียจ นอกเหนือจากนั้น
ก็ยังภูมิใจในอาชีพของตนอยู่ โดยเฉพาะเมื่อ
ทางมหาวิทยาลัยจะได้มีการพิจารณายกสถาน-
ภาพของบรรณารักษ์ให้เทียบเท่ากับอาจารย์ผู้
สอนทุกประการอยู่แล้ว ดังเช่นที่ ดร. วิจิตร
ศรีสอ้าน ได้พูดไว้ในการอภิปราย ในการ
ประชุมครั้งนี้ ฉะนั้นไม่ว่าจะเรียกเช่นไร
เราก็คงยังทำงานในห้องสมุด มีหน้าที่ให้คำ
แนะนำปรึกษา สอน ให้บริการเช่นเดิม.

แต่อย่างไรก็ดี เราน่าจะได้คำนึงว่า การ
อยู่ในตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใดนั้น จะมีผลดี
ผลเสีย แต่การปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์แก่ผู้
ใช้ห้องสมุด และเพื่อประโยชน์แก่มหาวิท-
ยาลัยส่วนรวมอย่างใดบ้าง ทั้งนี้จะต้องไม่ลืม
คำนึงถึงจิตใจตลอดจนขวัญของผู้ทำงานใน
ห้องสมุดเป็นส่วนรวมด้วย.

สิ่งที่บรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
ในสหรัฐก็ดี ในยุโรป และแม้แต่ในเอเชีย
ก็ติดต่อสู้ได้มา และที่กำลังจะต่อสู้ต่อไปอีก
นั้น ก็ยอมแสดงว่าได้เกิดปัญหาขึ้นแล้ว และ
ที่ต่อสู้ก็เพื่อหาทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุดนั่นเอง.

เจ้าหน้าที่, หน้าที่ และความรับผิดชอบ ของหอสมุดแห่งชาติ

(รวบรวมจากหนังสือและรายงานการประชุมเกี่ยวกับเรื่องนี้)

แมนมาส ชาลิต

๑. Unesco: National libraries: their problems and prospects, symposium on National libraries in Europe. (Unesco manuals for libraries-11) 1958.

มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ ดังนี้:—

๑.๑ บรรณารักษ์ควรมีฐานะทางอาชีพ ทัดเทียมกับอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ควรได้รับการรับรองว่าเป็นเช่นเดียวกับตำแหน่งทางวิชาการต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องเงินเดือน ชั่วโมงทำงาน การพักผ่อน และเดินทาง.

๑.๒ เพื่อให้บรรณารักษ์ได้ทำงานของตนแต่ละด้านอย่างเต็มที่ ให้ได้ผลสมบูรณ์ ภาระงานของหอสมุด ควรเพิ่มจำนวนบรรณารักษ์ที่ทำงานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะให้มากขึ้น เพื่อจะได้ช่วยเหลือนักค้นคว้าวิจัยในเรื่องเฉพาะได้มากขึ้น.

๑.๓ บรรณารักษ์ควรได้ทำการสอนเจ้าหน้าที่ชั้นหัวหน้าของห้องสมุดต่าง ๆ และควรจัดให้มีการฝึกงานแก่เจ้าหน้าที่ในหอสมุดแห่งชาติ หรือหอสมุดอื่นที่มีขนาดใหญ่.

๑.๔ รัฐบาลต่าง ๆ ควรให้โอกาสแก่บรรณารักษ์ในการเดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศและควรมีเงินสำหรับการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ระหว่างหอสมุดแห่งชาติในประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้เริ่มทำงานใหม่ ๆ.

๑.๕ ควรมีการประชุมประจำปีระหว่างบรรณารักษ์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องของหอสมุดขนาดใหญ่ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เช่นเดียวกับที่มีการปฏิบัติอยู่ในประเทศในแหลมสแกนดิเนเวีย.

ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของหอสมุดแห่งชาติ ไว้ดังนี้:—

๑.๖ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางประสานงานบริการห้องสมุดในระดับชาติ และเป็นศูนย์กลางความรู้และข่าวสารต่าง ๆ ทั้งหมด จึงควรมีสั่งพิมพ์และสื่อความรู้ต่าง ๆ ให้มากที่สุด.

๑.๗ รวบรวมสิ่งตีพิมพ์ทั้งหมดในประเทศ และที่เกี่ยวข้องกับประเทศ ไม่ว่าจะตีพิมพ์ ณ ที่ใด.

๑.๘ รับผิดชอบในการรวบรวมและสำรวจหนังสือตัวเขียนทั้งหมดที่มีในชาติ จัดพิมพ์เผยแพร่หนังสือตัวเขียน และใช้สื่อมวลชนอื่น ๆ เพื่อให้คนรู้จักหนังสือตัวเขียน.

๑.๙ จัดทำมาตรฐานในการทำบรรณานุกรม ฝึกงานทางด้านบรรณานุกรม ประสานงานด้านบรรณานุกรม ซึ่งดำเนินการโดยห้องสมุดต่าง ๆ.

๑.๑๐ จัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ และบรรณานุกรมเฉพาะวิชา ร่วมมือในโครงการบรรณานุกรมระหว่างชาติ.

๒. Unesco : Seminar on the national planning of library services in Asia, held at Colombo 1967.

หอสมุดแห่งชาติ คือ องค์การซึ่งเป็นผู้นำทางด้านบริการห้องสมุด ในระดับชาติ ดำเนินการหลัก ๓ ประการคือ:—

๒.๑ สงวนรักษาวัฒนธรรมของชาติ.

๒.๒ ดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้สิ่งตีพิมพ์และสื่อความรู้ต่าง ๆ ในชาติ ได้เป็นประโยชน์แก่คนทั้งชาติ.

๒.๓ สร้างสัมพันธภาพกับห้องสมุดในประเทศอื่น.

๓. Unesco : Regional Seminar on the development of national libraries in Asia and Pacific area, held in Manila 1964.

ได้กำหนดหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติไว้ดังนี้:—

๓.๑ ให้เป็นผู้นำในด้านหอสมุดต่าง ๆ ในชาติ.

๓.๒ ให้เป็นที่เก็บรวบรวมและรักษาไว้ซึ่งสิ่งตีพิมพ์ทุกอย่างในชาติ และรวบรวมหนังสือที่เกี่ยวกับประเทศ ไม่ว่าจะพิมพ์ ณ ที่ใด.

๓.๓ ให้รวบรวมหนังสือ สิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ และโสตทัศนวัสดุทุกประเภท ให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพื่อส่งเสริมการศึกษาวิจัย และสนองความอยากรู้.

๓.๔ ให้ดำเนินการทางบรรณานุกรมแห่งชาติ และบรรณานุกรมอื่น ๆ ทำบรรณนิวารสาร ทำสหบัตร และร่วมในโครงการบรรณานุกรมระหว่างชาติ.

เจ้าหน้าที่, หน้าที่ และความรับผิดชอบของหอสมุดแห่งชาติ

๔๕๑

๓.๕ ให้เป็นศูนย์ประสานงาน และ
ดำเนินกิจกรรมที่ต้องใช้ความร่วมมือระหว่าง
ห้องสมุดหลายแห่ง หลายประเภท.

๓.๖ ให้บริการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ของ
รัฐ.

๓.๗ เป็นศูนย์กลางของบริการห้องสมุด
ในชาติ.

๔. Unesco: The planning of library and documentation services. 1970.

ได้กล่าวถึงหน้าที่และความสัมพันธ์
ระหว่างหอสมุดแห่งชาติ กับห้องสมุดประ-
ชาชน และห้องสมุดโรงเรียนว่า:—

“ในประเทศที่กำลังพัฒนา หอสมุดแห่ง
ชาติ นอกจากจะทำหน้าที่ตามธรรมเนียม
ของหอสมุดแห่งชาติแล้ว ในกรณีที่ไม่มี
หน่วยงานของรัฐดำเนินงานนี้อยู่ หอสมุด-
แห่งชาติควรทำหน้าที่เป็น ศูนย์กลางทาง
บริหารและเทคโนโลยีให้แก่ห้องสมุดประ-
ชาชน และห้องสมุดโรงเรียนของรัฐด้วย
และถ้าหากหอสมุดแห่งชาติมีหนังสือมาก มี
บุคลากรซึ่งมีคุณวุฒิและมีระบบบริหารซึ่งมี
ประสิทธิภาพ บริการหอสมุดแห่งชาติ ห้อง
สมุดประชาชน และห้องสมุดโรงเรียน ควร
เป็นระบบเดียวกันทั้งหมด เพื่อประหยัดค่า
ใช้จ่าย”.

หอสมุดแห่งชาติมีหน้าที่ดังต่อไปนี้:—

๔.๑ รวบรวมและรักษาไว้ซึ่งสิ่งตีพิมพ์
ที่ผลิตในชาติ รวมทั้งโสตทัศนวัสดุอื่น ๆ ตาม
ที่จะได้รับตามกฎหมายว่าด้วยการส่งสิ่งพิมพ์
หรือกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ มีหน้าที่ดูแลให้
การเป็นไปตามกฎหมายที่วางขึ้น.

๔.๒ ให้บริการข่าวสาร และบรรณสาร
แก่ผู้อ่านและนักวิจัยในชาติ และในระดับ
ระหว่างชาติให้เพียงพอแก่ความต้องการ จึง
ต้องรวบรวมหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ ให้มากที่สุด
ที่จะทำได้ จัดทำสัปดาห์ของหนังสือในห้อง-
สมุดต่าง ๆ ในประเทศ จัดทำบรรณานุกรม
แห่งชาติและบรรณานุกรมอื่น ๆ ที่จะสนอง
ความต้องการทางบริการความรู้ ข่าวสาร และ
บรรณสาร.

๔.๓ ดำเนินการแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ใน
ระดับชาติ และระหว่างชาติ.

๔.๔ เป็นศูนย์กลางการยืมระหว่างหอ-
สมุด ในระดับระหว่างชาติ.

๔.๕ ดำเนินการรวบรวมจัดหาหนังสือ
วารสาร เป็นส่วนกลางให้แก่ห้องสมุดอื่น ๆ
ที่อยู่ในแผนพัฒนาบริการห้องสมุดของชาติ.

๔.๖ เป็นศูนย์กลางการทำบัตรรายการ
และจัดหมู่หนังสือ จัดทำบัตรสำเร็จรูป หรือ
ทำบัญชีหนังสือบางประเภทที่มีอยู่ในห้อง-
สมุดต่าง ๆ.

๔.๗ ร่วมมือและประสานงานในการวางแผนพัฒนาบริหารห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดโรงเรียน.

๕. Unesco : Standards for library service.

On international surveys. 1974.

สรุปหน้าที่และความสำคัญของหอสมุดแห่งชาติ และได้กล่าวว่าเนื่องจากหอสมุดแห่งชาติ มีความสำคัญในการให้บริการความรู้ และข่าวสาร เป็นอันดับหนึ่งในประเทศบางประเทศโดยเฉพาะสหราชอาณาจักร อังกฤษ ได้พิจารณาโครงสร้างและการแบ่งส่วนงานของหอสมุดแห่งชาติเสียใหม่ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางขนาดใหญ่พอจะดำเนินงานในระดับชาติได้โดยคล่องตัว ได้ออกกฎหมาย The British Library Act เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕.

ได้กำหนดวางมาตรฐานของหอสมุดแห่งชาติไว้ดังนี้ :—

๕.๑ บทบาทและหน้าที่.

ให้บริการเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนทั้งประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษา และนักวิจัยจึงจำเป็นต้อง.

๕.๑.๑ มีหนังสือทุกอย่างที่ผลิตในชาติ และที่เกี่ยวกับชาติ.

๕.๑.๒ มีหนังสือในวิชาต่าง ๆ ซึ่งตีพิมพ์นอกประเทศ โดยเฉพาะในด้านที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศ ให้มากที่สุด.

๕.๑.๓ ให้บริการทางบรรณานุกรมในระดับชาติ ในกรณีที่ประเทศยังไม่มีหน่วยงานเพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้เป็นหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติ.

๕.๑.๔ ประสานงาน และเป็นผู้นำในการจัดและพัฒนาบริการห้องสมุดทั่วประเทศ.

๕.๑.๕ ค้นคว้าวิจัยทางเทคนิค บรรณารักษศาสตร์.

๕.๑.๖ ให้การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ ในระดับสูง.

๕.๒ โครงสร้างและการบังคับบัญชา.

ขึ้นอยู่กับการบริหารประเทศ บางประเทศอาจมีหอสมุดขนาดใหญ่ในระดับชาติได้หลายแห่ง แบ่งตามหน้าที่ และประเภทวิชา หอสมุดแห่งชาติควรอยู่ในบังคับบัญชาของบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิสูง และประสบการณ์อันเหมาะสม.

๕.๓ เจ้าหน้าที่.

๕.๓.๑ ต้องมีอัตรากำลังมากเพียงพอที่จะดำเนินงานได้ในระดับประเทศ มีอัตรากำลังในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับที่ต้อง

เจ้าหน้าที่, หน้าที่ และความรับผิดชอบของหอสมุดแห่งชาติ

๔๕๓

ใช้วุฒิทางวิชาชีพในระดับสูงไปจนถึงเจ้าหน้าที่ระดับเสมียน พนักงาน ช่างฝีมือ ถ้ามีฉะนั้นแล้วงานจะดำเนินไปไม่ได้.

๕.๓.๒ กำหนดคุณวุฒิทางการศึกษาในวิชาชีพ วิชาสามัญ ประสบการณ์ และคุณสมบัติอื่น ๆ ของแต่ละตำแหน่งในแต่ละระดับไว้.

๕.๓.๓ กำหนดลักษณะงานในหน้าที่ของตำแหน่งไว้.

๕.๓.๔ กำหนดอัตราส่วนระหว่างเจ้าหน้าที่ในระดับที่ต้องใช้วิชาชีพ และที่มีต้องใช้วิชาชีพ.

๕.๓.๕ ควรมีเงื่อนไขการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้คนที่มีความสามารถมาทำงาน และอยู่ในหน้าที่ตลอดไป.

๖. Kaula, P.N. The National Library of India. Bombay, Somaiya Publications PVT. Ltd. 1970.

ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการเจ้าหน้าที่ทำงานที่มีคุณวุฒิสูงไว้ว่า.

“คุณวุฒิของเจ้าหน้าที่ซึ่งทำงานด้านวิชาการจะต้องเท่ากับอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย และจะต้องมีโอกาสในการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงวิทยฐานะของตน”.

๗. The Library Association, London. National Libraries: extracts from the proceedings of the university and research section conference held at Banjor, April 1963.

ได้กำหนดหน้าที่หลักสำหรับหอสมุดแห่งชาติไว้ ๗ ประการ คือ:—

๗.๑ รวบรวมหนังสือของชาติทั้งหมด และที่เกี่ยวข้องชาติ.

๗.๒ รวบรวมสิ่งตีพิมพ์จากต่างประเทศ ในวิชาต่าง ๆ ให้มากที่สุด.

๗.๓ ทำหน้าที่สงวนรักษาสิ่งตีพิมพ์ในข้อ ๑—๒.

๗.๔ ให้บริการแก่ประชาชนในการใช้หนังสือในระดับชาติ โดยจัดให้มีการยืมระหว่างห้องสมุด.

๗.๕ ให้บริการความรู้และข่าวสาร ให้บริการทางบรรณานุกรม จัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ และบรรณานุกรมเฉพาะวิชา.

๗.๖ ทำหน้าที่เป็นศูนย์ฝึกอบรม โดยเฉพาะการฝึกงานภาคปฏิบัติ.

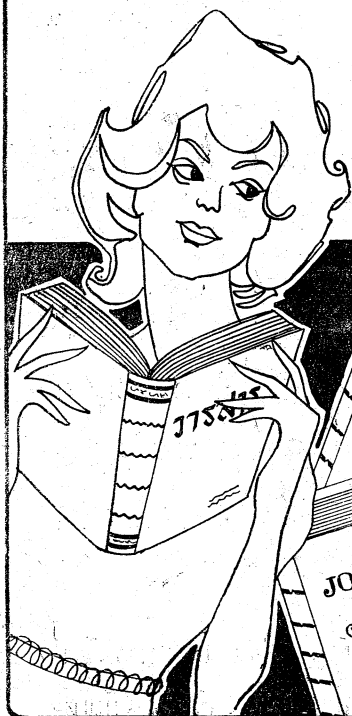
๗.๗ ร่วมในการวางแผนบริการห้องสมุดของชาติ ทำการศึกษาวิจัยในปัญหาเกี่ยวกับบริการห้องสมุด.

หอสมุดแห่งชาติมีความรับผิดชอบต่อ
มรดกทางสติปัญญา และวัฒนธรรมของชาติ
ซึ่งสะสมกันมาแต่อดีต และมีความรับผิดชอบ

ชอบต่อระบบห้องสมุดของชาติในอนาคต
ด้วย.

วันชัย

ตีพิมพ์ที่ 9/82-83 ถนนสีหราช-ห้วยขวาง ซอยสมบุญพัฒนา
ต.สามเสนใน อ.ปทุมธานี พ.ร.นกร

รับทำหนังสือปกแข็ง
เงินทองทุกชนิด

วิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

เฉลียว พันธุ์สีดา*

ความเป็นมาและความหมายของวิชา บรรณารักษศาสตร์

วิชาบรรณารักษศาสตร์ เริ่มในสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ เมลวิลล์ ดิวอี้ เป็นผู้ริเริ่มขึ้นก่อน ตั้งแต่นั้นมาวิชานี้ได้ขยายตัวออกไป คือเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ มหาวิทยาลัยชิคาโก เริ่มใช้หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิตในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ต่อมามหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ ในสหรัฐอเมริกา หลายแห่ง ได้มีหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิตทางบรรณารักษศาสตร์เหมือนกัน^(๑).

คำว่า “บรรณารักษศาสตร์” เป็นศัพท์บัญญัติมาจากคำภาษาอังกฤษ คือคำว่า Library Science หรือ Librarianship หรือ Library Studies ทั้งสามคำนี้มีความหมายเหมือนกัน ตามแต่ผู้ใดจะนำมาใช้ สำหรับในประเทศไทยแต่เดิมที่เริ่มมีการสอนวิชานี้ขึ้นเรียกว่า “วิชาจัดห้องสมุด” ต่อมา พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิปพงศ์-

ประพันธ์ ได้ประทานชื่อวิชาให้ใหม่เรียกว่า “วิชาบรรณารักษศาสตร์”^(๒).

อาจารย์รัญจวน อินทรกำแหง ได้อธิบายความหมายวิชานี้ไว้สั้น ๆ ว่า “บรรณารักษศาสตร์ คือวิชาซึ่งว่าด้วยการจัดดำเนินงานห้องสมุด เพื่อส่งเสริมความฉลาดรอบรู้การศึกษาค้นคว้าความจรจโรจใจและความรื่นรมย์ให้แก่คนทั่วไป ด้วยการรู้จักหาหนังสือ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ต่างข้างต้น และรู้จักเก็บรักษาตลอดจนส่งเสริมให้ใช้อุปกรณ์เหล่านั้นให้เกิดประโยชน์”^(๓).

ศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ หัวหน้าแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้อธิบายความหมายของวิชาบรรณารักษศาสตร์ไว้อย่างชัดเจน และครอบคลุมเนื้อหาของวิชานี้ไว้อย่างละเอียดดังนี้:—

บรรณารักษศาสตร์ คือ วิชาที่เกี่ยวกับหนังสือ รวมทั้งการบริหารงานและดำเนิน

*นายเฉลียว พันธุ์สีดา พ.ม., กศ.บ., อ.ม. วิชาบรรณารักษศาสตร์ (จุฬา) บรรณารักษ์โท หัวหน้าแผนกบริการ กองห้องสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

งานในห้องสมุด มุ่งหมายให้ผู้ที่ศึกษาเกิดความเข้าใจในวัตถุประสงค์และอุดมการณ์ในห้องสมุดในฐานะเป็นสถาบันสังคมสำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อยกระดับฐานะทางสังคมให้แก่ผู้ที่รักการอ่าน การค้นคว้า และวิจัยเรื่องราวต่าง ๆ ให้รู้จักเลือกคัดจัดหาหนังสือ และอุปกรณ์การอ่านที่มีคุณค่ามาเก็บรักษาไว้ให้คงทนถาวร เพื่อเป็นมรดกของคนรุ่นหลัง และให้เรียนรู้ถึงวิชาการบริหารงาน และดำเนินงานในห้องสมุดอย่างถูกแบบแผน เพื่อจัดบริการต่าง ๆ ในอันที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้ใช้ประโยชน์จากหนังสือ และอุปกรณ์ในห้องสมุดได้อย่างเต็มที่^(๔).

ประวัติความเป็นมาของวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นเป็นครั้งแรก ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๙๔ โดยจัดสอนเป็นการศึกษาภาคพิเศษในเวลาเย็น^(๕).

โดยที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับความร่วมมือจากมูลนิธิฟุลไบรท์ จัดส่งศาสตราจารย์ชาวอเมริกันมาสอนวิชาจัด

ห้องสมุดปีละ ๑ คน เป็นเวลา ๕ ปีติดต่อกัน^(๖) ได้แก่ ดร. แฟรนเชส แลนเดอร์สเปน, นางรุฐ เอช. ร็อดวูด, นางสาวแนนซี เจนเดย์, นายอาร์โนลด์ โทเรเทียร์ และนางสาวอลิส โลห์เรอร์^(๗).

ดร. สเปน ได้ริเริ่มและวางรากฐานกิจการห้องสมุดแผนใหม่ในประเทศไทย ด้วยการสอนวิชาจัดห้องสมุด โดยวางหลักสูตรการสอนเป็น ๖ วิชา คือ :

๑. วิชาจัดห้องสมุดเบื้องต้น (Introduction of Library Science) ๘ สัปดาห์.

๒. การทำบัตรรายการและการจัดหมู่หนังสือ (Cataloging and Classification) ๑๐ สัปดาห์.

๓. บริการตอบคำถาม (Reference Service) ๙ สัปดาห์.

๔. การเลือกซื้อวัสดุในห้องสมุด (Selection of Library Materials) ๘ สัปดาห์.

๕. การทำบัตรรายการและการจัดหมู่หนังสือขั้นสูง (Advanced Cataloging and Classification) ๘ สัปดาห์.

๖. การบริหารห้องสมุด (Library Administration) ๘ สัปดาห์^(๘).

การสอนวิชาจัดห้องสมุดของ ดร. สเปน ได้ทำให้เกิดความตื่นตัวในเรื่องห้องสมุดโดยทั่วไป บรรดาบรรณารักษ์ที่ได้มาเรียนวิชานี้ ต่างก็เริ่มตระหนักว่าห้องสมุดนั้นมิใช่พิพิธภัณฑ์หนังสือสำหรับให้คนเข้าชม แต่เป็นที่รวบรวมของสรรพวิชาความรู้ซึ่งต้องมีหลักในการจัดเพื่อให้ความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ห้องสมุดที่ดีมิใช่ห้องสมุดที่มีหนังสือเป็นจำนวนมากเท่านั้น แต่จะต้องมีหลักการเลือกหนังสือ มีการจัดหมู่หนังสือทำบัตรรายการ มีบริการอย่างกว้างขวางแก่ผู้อ่าน บรรณารักษ์จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหนังสืออย่างแท้จริง จึงจะสามารถช่วยผู้อ่านค้นหาหนังสือเพื่อการวิจัย และเพื่อสนองความใคร่รู้ใคร่เห็นเป็นส่วนตัวของผู้อ่านได้ จะต้องมีการโฆษณาและชักชวนให้คนเข้าใช้ห้องสมุด บรรณารักษ์ที่ได้เรียนรู้หลักการจัดห้องสมุดแล้ว ต่างก็เริ่มปรับปรุงกิจการห้องสมุดของตนทันทีเท่าที่สามารถจะทำได้ เช่น จัดหมู่หนังสือ ทำบัตรรายการ บางแห่งก็เสนอของบประมาณเพื่อทำการปรับปรุงเป็นการใหญ่ นับว่าเป็นการเริ่มกิจการห้องสมุดแผนใหม่ในเมืองไทย และผู้ใหญ่ในวงราชการได้มองเห็นคุณค่าของห้องสมุด จึงสนับสนุนส่งเสริมให้บรรณารักษ์ไปศึกษา

วิชาบรรณารักษศาสตร์เพิ่มเติมในต่างประเทศ^(๕) การเรียนวิชาห้องสมุดในสมัยนั้น ผู้เข้าเรียนต้องได้รับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัย หรือเป็นผู้ที่กำลังทำงานในห้องสมุด^(๑๐).

ศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ ขณะดำรงตำแหน่งคณบดี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เป็นผู้จัดตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะอักษรศาสตร์^(๑๑) เพื่อจัดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นอนุปริญญาหลักสูตร ๑ ปี แก่ผู้สำเร็จปริญญาตรีมาแล้ว นับว่าโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยได้มีขึ้นตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา^(๑๒).

ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๐๒ แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี โดยจัดเป็นวิชาหนึ่ง ซึ่งนิสิตชั้นปีที่ ๓ และปีที่ ๔ จะเลือกเรียนได้ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตร์บัณฑิตสาขาบรรณารักษศาสตร์^(๑๓).

ดร. มอริส เอ. เกลเฟนด์ ได้เขียนรายงานเสนอแนะให้จัดตั้งการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับปริญญาโทขึ้นในประเทศไทย โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเป็นการ

สนองความต้องการของประเทศ ซึ่งมีความต้องการบรรณารักษ์ที่มีความสามารถ มีการศึกษาในด้านวิชาชั้นสูงมาดำเนินงานห้องสมุด และเป็นการพัฒนาการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ดร. มอริส เกลแพนด์ ได้ช่วยร่างหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโท พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ เช่น เวลาที่เปิดสอน ควรจะเป็นเวลาเย็นตั้งแต่เวลา ๑๕.๐๐ — ๑๘.๐๐ น. ทั้งนี้เป็นการให้ความสะดวกแก่บรรณารักษ์ที่ทำงานในห้องสมุดจะได้มีโอกาสมาเรียนได้ และสะดวกแก่อาจารย์พิเศษที่จะช่วยสอนด้วย^(๑๔).

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาโทขึ้นในปีการศึกษา ๒๕๐๗ มีระยะเวลาเรียนอย่างน้อย ๒ ปี และอย่างมากไม่เกิน ๕ ปี ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์)^(๑๕).

ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๑๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เลิกทำการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นอนุปริญญา แต่จัดให้มีการสอนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงขึ้นแทน

หลักสูตร ๑ ปี และได้มีการแก้ไขหลักสูตรต่าง ๆ เหตุผลดังขึ้นในชั้นนี้ก็เพื่อยกระดับวิชาบรรณารักษศาสตร์ให้สูงกว่าระดับปริญญาตรี และเพื่อเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์ให้แพร่หลาย เพื่อผู้ที่เรียนสำเร็จหลักสูตรนี้จะได้นำความรู้ไปปรับปรุงและดำเนินงานห้องสมุดได้ทุกประการ การจัดห้องสมุดเพื่อเผยแพร่ความรู้นี้ นับเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาคนอันเป็นงานสำคัญที่ควบคู่กับงานพัฒนาประเทศ^(๑๖) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้งดสอนระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๗ เป็นต้นไป.

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันมี ๒ ระดับด้วยกันคือ :

๑. ระดับปริญญาตรี วิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นสาขาหนึ่งที่ให้นิสิตชั้นปีที่ ๓ — ๔ เลือกเรียนได้ ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) และนิสิตคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ ๓ และปีที่ ๔ ก็อาจจะเลือกเรียนได้บางวิชา และน่าจะแนบไปรวมกับวิชาอื่น ๆ ในคณะนั้น ๆ และผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต^(๑๗).

๒. ระดับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แต่เดิมกำหนดไว้ว่าผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องได้ปริญญาเกียรตินิยมสาขาบรรณารักษศาสตร์ หรือสาขาวิชาหนึ่งวิชาใดกับต้องได้รับอนุ ปริญญาบรรณารักษศาสตร์ และได้คะแนนเฉลี่ยในชั้นอนุ ปริญญาบรรณารักษศาสตร์ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐ นอกจากนี้ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูงในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๒๐ และมีคุณสมบัติอื่น ๆ ตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยจะได้กำหนดไว้เป็นปี ๆ ไป ก็มีสิทธิเข้าศึกษาต่อในชั้นปริญญามหาบัณฑิตได้ และอาจจะโอนหน่วยกิตจากการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าแผนกวิชาที่เข้าศึกษา ด้วยความเห็นชอบของคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย แต่ไม่ว่ากรณีใด ๆ จะโอนได้ไม่เกิน ๓๐ หน่วยกิต นิสิตจะต้องเรียนวิชาบังคับ ๒๙ หน่วยกิต วิชาเลือก ๕ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์มีค่า ๒๖ หน่วยกิต^(๑๙) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๙ เป็นต้นไป แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะรับผู้เข้าศึกษาในชั้นปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต จากผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา โดยไม่

จำกัดเกรด แต่จะต้องผ่านการสอบคัดเลือก และได้จัดสอนหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิตใหม่ดังนี้ :-

๑. สำหรับผู้ที่ได้รับปริญญาตรีแต่ไม่มีพื้นฐานทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ต้องเรียนรายวิชาพื้นฐาน ๑๐ ชั่วโมง (๔ รายวิชา) ไม่นับหน่วยกิต รายวิชาบังคับ ๑๐ หน่วยกิต รายวิชาเลือก ๒๐ หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ ๑๘ หน่วยกิต.

๒. สำหรับผู้ที่ได้รับ ปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ หรือที่มีพื้นฐานทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรชั้นสูงจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องเรียนวิชาบังคับ ๑๐ หน่วยกิต รายวิชาเลือก ๒๐ หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ ๑๘ หน่วยกิต รวม ๔๘ หน่วยกิต^(๒๐).

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็ได้เริ่มเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะศิลปศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา ๒๕๐๗ โดยจัดเป็นวิชาเลือกแขนงหนึ่งของคณะ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ปีที่ ๒ จะเลือกเรียนได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรจะได้รับปริญญาศิลปศาสตร์ บัณฑิตสาขา วิชาบรรณารักษศาสตร์^(๒๐) เปิดสอนเฉพาะระดับปริญญาตรีอย่างเดียว นักศึกษาที่จะเลือกเรียนแผนกวิชานี้ต้องสอบไล่ได้ตามหลักสูตรการศึกษา

ชั้นปีที่ ๑ ของคณะศิลปศาสตร์ก่อน แล้วเริ่มเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในชั้นปีที่ ๒, ๓ และ ๔ ตามลำดับ ระยะเวลาเรียนอย่างน้อย ๔ ปีการศึกษา (รวมชั้นปีที่ ๑) และไม่เกิน ๗ ปีการศึกษา^(๒๑).

ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๐๘ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร^(๒๒) ได้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ใช้เวลาเรียน ๑ ปีการศึกษา ผู้เข้าเรียนต้องได้ปริญญาตรีทางการศึกษามาแล้วและต้องผ่านการสอบคัดเลือกเสียก่อน ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาบรรณารักษศาสตร์ และปีการศึกษา ๒๕๑๕ ทางวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ได้เลิกสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรชั้นตรี^(๒๓) ในปีการศึกษา ๒๕๑๐ ได้เปิดสอนปริญญาโทในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้น ในปีแรกไม่มีนักศึกษาสมัครเข้าเรียน หลักสูตรปริญญาโทบรรณารักษศาสตร์นี้จะเน้นวิชาการศึกษา ๔๕ หน่วยกิต ด้านวิชาบรรณารักษศาสตร์ ๔๕ หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษา ๒ ปีการศึกษา รวม ๙๐ หน่วยกิต ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์^(๒๔) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๗ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ปรับปรุงหลัก

สูตรปริญญาโทสาขาบรรณารักษศาสตร์ใหม่ดังนี้:—

๑. หมวดวิชาพื้นฐาน ประกอบด้วย วิชารากฐานและวิชาเทคนิคทางการศึกษา ๑๒ หน่วยกิต.

๒. หมวดวิชาบรรณารักษศาสตร์ ๓๐ หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับและวิชาอื่นใน AREA.

๓. หมวดวิชาเลือก ๓ หน่วยกิต.

๔. การฝึกงานไม่มีหน่วยกิต.

๕. วิทยุณานิพนธ์ ๖ หน่วยกิต.

สำหรับ หมวดวิชา บรรณารักษ ศาสตร์ แบ่งเป็นวิชาบังคับพื้นฐาน ๒๑ หน่วยกิต และวิชาเลือกใน AREA อีก ๙ หน่วยกิต^(๒๕).

นอกจากนี้แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ยังได้พิจารณาเปิดสอนวิชาโทบรรณารักษศาสตร์ สำหรับหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตอีกด้วย เพื่อผลิตครูบรรณารักษ์สำหรับโรงเรียน^(๒๖).

เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๐ สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่อนุมัติให้จัดตั้งภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะมนุษยศาสตร์^(๒๗) สภาการศึกษาได้อนุมัติให้เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๑ โดยให้เหตุผลว่า:

วิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชาที่เป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งต่อการ ศึกษา หาความรู้แขนงวิชาต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา และในประเทศไทย กิจการห้องสมุดยังล้าหลังอยู่มากจำเป็นต้องอาศัยบรรณารักษ์ที่มีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดีมาดำเนินการและปรับปรุงให้เจริญก้าวหน้า เพื่อเป็นประโยชน์อย่างเต็มที่แก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ในการปรับปรุงตนเอง และประกอบอาชีพส่วนตัว อันเป็นผลถึงประเทศชาติส่วนรวมในที่สุดด้วย^(๒๘).

การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เปิดสอนเฉพาะระดับปริญญาตรีอย่างเดียว และใช้เวลาเรียน ๔ ปี หรือ ๘ ภาคเรียน^(๒๙) และไม่เกิน ๗ ปี^(๓๐) นักศึกษาจะต้องเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ให้ครบตามหลักสูตรและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งมีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก จนมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๔๕ หน่วยกิต จึงจะได้รับการเสนอให้ได้รับปริญญาตรี^(๓๑).

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์นั้น ได้ร่างหลักสูตรระดับปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะมนุษยศาสตร์ และได้กำหนดประชุมคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตรเพื่อแก้ไขร่างหลักสูตรปริญญาตรีภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ครั้งที่ ๓ ขึ้นใน

วันอังคาร ที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ที่ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ^(๓๒) สำหรับภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์นั้น นักศึกษาจะต้องเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ คือวิชาบังคับเอก ๒๘ หน่วยกิต เลือกเรียนวิชาอื่น ๆ อีกรวมแล้วไม่น้อยกว่า ๕๐ หน่วยกิต วิชาบังคับโท ๑๕ หน่วยกิต และเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ อีกรวมแล้วไม่น้อยกว่า ๒๐ หน่วยกิต^(๓๓) นอกจากวิชาทางภาควิชาบรรณารักษศาสตร์แล้ว นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาพื้นฐานอื่น ๆ อีกคือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา-ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และ คณิตศาสตร์ จนมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ๑๒๐—๑๕๐ หน่วยกิต จึงจะได้รับการเสนอให้ได้รับปริญญาตรี^(๓๔).

สำหรับมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ล่าสุด ได้แก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่นอนุมัติในหลักการให้เปิดภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นในคณะวิทยาศาสตร์—อักษรศาสตร์ อธิการบดีได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ขึ้นชุดหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๗^(๓๕) และได้เชิญคณะกรรมการร่างหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ประชุมในวันที่ ๒๒—๒๔

พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ผลการประชุมร่างหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์—อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สรุปได้ดังนี้คือ นักศึกษาจะต้องศึกษากระบวนวิชาต่าง ๆ ให้ครบตามหลักสูตรซึ่งมีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ได้แก่ วิชาบังคับพื้นฐาน ๔๘ หน่วยกิต วิชาบังคับของภาควิชา ๔๓ หน่วยกิต วิชาเลือกของวิชาแกน ๗ หน่วยกิต และวิชาเลือกทั่วไปอีก ๓๖ หน่วยกิต รวมหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๓๔ หน่วยกิต จึงจะได้รับการเสนอให้ได้รับปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์)^(๓๖).

ในปีการศึกษา ๒๕๑๘ นี้ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์—อักษรศาสตร์ จะรับนักศึกษาเข้าศึกษาในชั้นปีที่ ๑ เป็นปีแรก จำนวน ๓๐ คน ในจำนวน ๓๐ คนนี้ ๒๐ คน จะรับนักเรียนที่สอบคัดเลือกผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ^(๓๗) และอีก ๑๐ คนนั้น สภามหาวิทยาลัยขอนแก่น จะพิจารณาคัดเลือกนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของจังหวัดต่าง ๆ ทั้ง ๑๖ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้คะแนนสูงสุด ๒๐ เปอร์เซนต์แรกของแต่ละจังหวัดที่ยื่นใบสมัครเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยขอนแก่น^(๓๘).

สถิติผู้ได้รับประกาศนียบัตรวิชาจัดห้องสมุด จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๔ — ๒๕๕๘

ปีการศึกษา	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา				
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย %	หญิง %
๒๕๕๔ — ๒๕๕๕	๙	๑๘	๒๗		
๒๕๕๕ — ๒๕๕๖	๕	๙	๑๔		
๒๕๕๖ — ๒๕๕๗	๖	๘	๑๔		
๒๕๕๗ — ๒๕๕๘	๙	๑๓	๒๒		
	๒๙	๔๘	๗๗	๓๗.๕๖	๖๒.๐๔

ที่มา: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติผู้ได้รับอนุปริญาบรรณารักษศาสตร์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๔๘ – ๒๕๕๐

ปีการศึกษา	จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา				
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย %	หญิง %
๒๕๔๘	๑	๗	๘		
๒๕๔๙	๑	๖	๗		
๒๕๕๐	๓	๘	๑๑		
๒๕๕๑	๑	๖	๗		
๒๕๕๒	๑	๘	๙		
๒๕๕๓	๑	๒๑	๒๒		
๒๕๕๔	๖	๑๓	๑๙		
๒๕๕๕	๖	๒๐	๒๖		
๒๕๕๖	๑๑	๑๕	๒๖		
๒๕๕๗	๔	๒๕	๒๙		
๒๕๕๘	๕	๑๘	๒๓		
๒๕๕๙	๑๓	๒๒	๓๕		
๒๕๕๐	๑	๑๑	๑๒		
	๕๕	๑๘๐	๒๓๕	๒๓.๑๖	๗๖.๘๔

ที่มา: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เปรียบเทียบสถิติผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี (บรรณารักษศาสตร์)
ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ปีการศึกษา ๒๕๐๓-๒๕๑๖

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*

ปีการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม	ชาย %	หญิง %	ชาย	หญิง	รวม	ชาย %	หญิง %	ชาย	หญิง	รวม	ชาย %	หญิง %
๒๕๐๓	๑	๘	๙												
๒๕๐๔	๑	๘	๙												
๒๕๐๕	๒	๒๖	๒๘												
๒๕๐๖	—	๒๔	๒๔												
๒๕๐๗	๒	๑๒	๑๔												
๒๕๐๘	—	๑๗	๑๗			—	๔	๔							
๒๕๐๙	๑	๑๒	๑๓			๑	—	๑							
๒๕๑๐	—	๗	๗			—	๗	๗							
๒๕๑๑	—	๖	๖			—	๖	๖							
๒๕๑๒	—	๑๑	๑๑			—	๒๓	๒๓							
๒๕๑๓	—	๒๕	๒๕			๑	๓๘	๓๙			—	๑๓	๑๓		
๒๕๑๔	—	๒๒	๒๒			—	๒๒	๒๒			๓	๓	๖		
๒๕๑๕	—	๒๒	๒๒												
๒๕๑๖	๑	๒๑	๒๒												
	๘	๒๒๑	๒๒๙	๓.๕๑	๙๖.๔๙	๒	๑๐๐	๑๐๒	๑.๙๖	๙๘.๐๔	๓	๑๖	๑๙	๓๑.๕๘	๖๘.๔๒

ที่มา : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาฯ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

*มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้สถิติแค่ปีการศึกษา ๒๕๑๔ เท่านั้น.

เปรียบเทียบสถิติผู้สำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูง (บรรณารักษศาสตร์)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)
ปีการศึกษา ๒๕๐๘ – ๒๕๑๖

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย					มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ				
ปีการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม	ชาย % หญิง %	ชาย	หญิง	รวม	ชาย %	หญิง %
๒๕๐๘					๒	๑	๓		
๒๕๐๙					๒	๑	๓		
๒๕๑๐					๔	๕	๙		
๒๕๑๑	๒	๑๕	๑๗		๕	๗	๑๒		
๒๕๑๒	—	๗	๗		๒	๓	๕		
๒๕๑๓	—	๘	๘		๕	๘	๑๓		
๒๕๑๔	๒	๕	๗		๕	๙	๑๔		
๒๕๑๕	๔	๑๒	๑๖		—	—	—		
๒๕๑๖	๓	๑๒	๑๕		—	—	—		
	๑๑	๕๕	๗๐	๑๕.๗๑ ๘๔.๒๙	๒๕	๓๔	๕๙	๔๒.๓๗	๕๗.๖๓

ที่มา : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาฯ

ที่มา : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เปรียบเทียบสถิติผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาโท (บรรณารักษศาสตร์)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร)
ปีการศึกษา ๒๕๐๓-๒๕๑๖

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย						มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ					
ปีการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม	ชาย %	หญิง %	ปีการศึกษา	ชาย	หญิง	รวม	ชาย %	หญิง %
๒๕๐๓-๐๔	—	๓	๓								
๒๕๐๔-๐๕	—	๑	๑								
๒๕๐๕-๐๖	—	๑	๑								
๒๕๑๐-๑๑	—	๒	๒								
๒๕๑๑-๑๒	—	๒	๒								
๒๕๑๒-๑๓	—	๓	๓			๒๕๑๒	๒	—	๒		
๒๕๑๓-๑๔	—	๑	๑			๒๕๑๓	๔	๕	๙		
๒๕๑๔-๑๕	—	๓	๓			๒๕๑๔	๓	๖	๙		
๒๕๑๕-๑๖	—	๕	๕			๒๕๑๕	๒	๒	๔		
๒๕๑๖-๑๗	๒	๗	๙			๒๕๑๖	—	๒	๒		
	๒	๒๘	๓๐	๖.๖๖	๙๓.๓๔		๑๑	๑๕	๒๖	๔๒.๓๑	๕๗.๖๙

ที่มา: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาฯ

ที่มา: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญหา

ปัญหาส่วนใหญ่ของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย คือสถาบันต่าง ๆ ยังมีหนังสือและวารสารที่ใช้ประกอบการสอนไม่เพียงพอ โดยเฉพาะภาษาไทยซึ่งมีส่วนช่วยให้นิสิตและนักศึกษาได้รับความสะดวกและเข้าใจเร็วขึ้นยังมีน้อย ที่มีอยู่แล้วมักเป็นเรื่องทั่ว ๆ

ไปและมีแนวการเขียนเหมือน ๆ กัน จึงไม่ค่อยให้แนวคิดที่กว้างขวางนัก ส่วนตำราภาษาอังกฤษนิสิตและนักศึกษาไม่ค่อยใช้เนื่องจากพื้นความรู้ภาษาอังกฤษไม่ดีพอ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ มีน้อยและไม่ทันสมัยเนื่องจากขาดงบประมาณ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องทำหน้าที่บรรณารักษ์ด้วย จึงทำให้มีเวลาค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนน้อย สถาบัน

บางแห่งอาจารย์มีเวลาเพื่อการสอนประมาณ ๔๐ — ๖๐ % เท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยเกินไป สำหรับการสอนในระดับนี้ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ จำนวนนิสิตและนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องการผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท กันมาก เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร และ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น.

ตามรายงานของ ดร. มอริส เอ. เกล-แพนด์ ผู้เชี่ยวชาญองค์การยูเนสโกกล่าวว่า ประเทศไทยยังขาดบรรณารักษ์ (ที่มีความรู้ในวิชาบรรณารักษศาสตร์) อีกจำนวนมาก เฉพาะห้องสมุดโรงเรียนยังต้องการมากกว่า ๒๕,๐๐๐ คน ดังนั้นความขาดแคลนบรรณารักษ์ในขณะนี้ทุกประเภทห้องสมุดรวมกันจึงมีจำนวนหลายหมื่นคน^(๓๕)

หน่วยราชการและองค์กรต่าง ๆ ก็ให้ความสนับสนุนแก่ผู้ที่เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์อยู่เป็นอันมาก ทุก ๆ ปี จะมีหน่วยราชการและองค์กรแจ้งความจำนงมายังแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย ขอให้จัดส่งผู้ที่เรียนสำเร็จเพื่อรับเข้าบรรจุทำงานในห้องสมุดแต่แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ก็ไม่สามารถจะสนองความต้องการได้เพียงพอ เพราะผู้สำเร็จการศึกษาวิชานี้มีจำนวนน้อย^(๔๐).

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

วิชาบรรณารักษศาสตร์ ถือกันว่าเป็นวิชาชีพอย่างหนึ่งเหมือนวิชาแพทย์หรือวิศวกรรม^(๔๑) การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยมีอยู่ ๒ ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท มีมหาวิทยาลัย ๔ แห่ง ที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี และมี ๒ แห่งที่เปิดสอนระดับปริญญาโท คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) นิสิตและนักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ทั้ง ๒ ระดับ ส่วนใหญ่จะเป็นนิสิตและนักศึกษาหญิง และมีจำนวนแตกต่างกันมาก จำนวนผู้สำเร็จการศึกษายังไม่พอกับความต้องการของสถาบัน หน่วยราชการและองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับปริญญาโท ยังเป็นที่ต้องการของสถาบันต่างๆ อยู่มาก.

ข้อเสนอแนะ

สถาบันต่าง ๆ ควรรับนิสิตและนักศึกษาเพิ่มขึ้นทุกระดับเพื่อผลิตบรรณารักษ์ให้เพียงพอกับความต้องการของสังคม อาจารย์ผู้สอนและบรรณารักษ์ควรแยกหน้าที่กันโดยเด็ดขาดเพื่ออาจารย์จะได้มีเวลาเพื่อการสอนเต็มที่ ควรได้มีการหมุนเวียนอาจารย์ไปทำการสอนบรรณารักษ์เป็นระยะเวลาดังนั้น ๆ เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์และนำปัญหาต่าง ๆ ที่ได้รับพร้อมทั้งข้อดีไปใช้ในการสอน และอาจารย์ควรจะมึนงานค้นคว้าและวิจัยออกเผยแพร่ว่า เพราะนอกจากจะได้ประโยชน์แก่ตนเองและภาควิชาแล้ว ยังทำให้นิสิตและนักศึกษาได้มีตำราใหม่ ๆ มากขึ้น แผนกวิชาควรออกวารสาร หรือ Monographed ด้วย วิธีสอนนอกจากที่บรรยายโดยอาจารย์ประจำแล้วอาจใช้วิธีอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น Case Study, Discussion หรือเชิญวิทยากรภายนอกมาอภิปรายหรือสัมมนาบ้างเป็นครั้งคราว แผนกวิชาควรวางวิธีให้ได้งบประมาณเพิ่ม เพื่อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้พอเพียงและทันสมัยอยู่เสมอ ควรมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างสถาบันต่าง ๆ ในด้านการแลกเปลี่ยนอาจารย์การยืมวัสดุระหว่างห้องสมุด การจัดทำ

สหบัตรในวิชาบรรณารักษศาสตร์ของหนังสือและวารสาร โดยแบ่งหน้าที่กันเก็บวัสดุอุปกรณ์เฉพาะประเภท และมีการจัดหาวัสดุร่วมกัน แล้วพยายามหมุนเวียนกันใช้ มีการร่วมประชุมสัมมนา เพื่อแก้ปัญหาและเสนอแนะโครงการใหม่ ๆ เสมอ ๆ อาจารย์ผู้สอนควรจะได้ไปร่วมสัมมนาในต่างประเทศหรือดูงานในต่างประเทศเป็นระยะสั้น ๆ หลังจากสำเร็จการศึกษามาจากต่างประเทศหรืออยู่ทำการสอนมาแล้วระยะหนึ่งอาจจะเป็นเวลา ๓—๕ ปีต่อครั้ง และหมุนเวียนกันไปอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะได้นำประสบการณ์หรือความคิดใหม่ ๆ ที่ทันสมัยมาถ่ายทอดให้กับนิสิตและนักศึกษาต่อไป.

หนังสือเอกสารอ้างอิง

๑. แม้นมาส ชวลิต, "วิชาบรรณารักษศาสตร์," สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ฉบับพิเศษ (ธันวาคม, ๒๕๐๗), ๕๓.
๒. สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์, "การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," บรรณารักษ์ ๒๕๐๕ (พระนคร : แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๐), หน้า ๓.
๓. ริญจวน อินทรกำแหง, "ปรัชญาวิชาบรรณารักษศาสตร์," วารสารห้องสมุด, ๘ (พฤษภาคม—มิถุนายน, ๒๕๐๗) ๓๒๔.
๔. สุทธิลักษณ์ อัมพวันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๑.
๕. เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

๖. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, “การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,” *วารสารห้องสมุด*, ๑ (มกราคม-กุมภาพันธ์-มีนาคม, ๒๕๐๓), ๕๖.

7. Suthilak Ambhanwong, “Education for Librarianship, in Thailand,” *Journal of Education for Librarianship*, 6 (Spring, 1966), 289.

๘. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, “การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ...”, หน้า ๒-๓.

๙. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, “ด็อกเตอร์สเปน ผู้ริเริ่มและวางรากฐานกิจการห้องสมุดแผนใหม่ในประเทศไทย”, *วารสารห้องสมุด*, ๑ (เมษายน-พฤษภาคม-มิถุนายน, ๒๕๐๐), ๔๘-๕.

๑๐. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๓.

๑๑. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, *ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์*, (กรกฎาคม, ๒๕๑๕), ๒๘.

12. Suthilak Ambhanwong, *Education for Librarianship ...*, p. 290.

๑๓. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, เรื่องเดิม, หน้า ๑๐.

14. Morris A. Gelfand, *The National Library, and Library Development and Training in Thailand*. (Bangkok Unesco, 1962), (Mimeographed), pp. 40-4.

๑๕. โครงการเปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ชั้นปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, *บรรณารักษ์* ๒๕๐๖ (พระนคร: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๗), หน้า ๑๗๗.

๑๖. หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พระนคร: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์, ๒๕๑๑). หน้า ๑๗.

๑๗. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์, “การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์”, *บรรณารักษ์* ๒๕๐๕, หน้า ๓-๔.

๑๘. *อักษรศาสตร์นิเทศ* ๒๕๑๕ คำแนะนำการศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ (พระนคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕). หน้า ๑๓๐.

๑๙. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. *ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์*, ๒ (กรกฎาคม, ๒๕๑๗), ๒-๓.

20. Chittra Pranich, “Library Education at Thammasat University”, *ASAIHL Seminar on Library Science in Southeast Asia, December 18-20, 1964*. (Bangkok: 1965), p. 61.

๒๑. นวลฉวี สุธรรมวงศ์, “การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับมหาวิทยาลัยในประเทศไทย”, *วารสารห้องสมุด*, ๓ (พฤษภาคม-มิถุนายน, ๒๕๑๓), ๑๖๑.

๒๒. ปัจจุบัน คือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

๒๓. *ประกาศวิทยาลัยวิชาการศึกษา เรื่อง รับสมัครเข้าเป็นนิสิตประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะการศึกษา* ๒๕๐๘, หน้า ๑. (อัคราณา)

๒๔. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ สัมภาษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิญญู ทับเที่ยง หัวหน้าแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๑๔ กันยายน ๒๕๑๕.

๒๕. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, *ข่าวสารบรรณารักษศาสตร์*, ๒ (กรกฎาคม, ๒๕๑๗), ๕-๑๐.

๒๖. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕.

๒๗. สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. *วิวัฒนาการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย* (เอกสารบรรณารักษศาสตร์, เล่ม ๔) พระนคร; แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๐, หน้า ๕๓.

๒๘. สภาการศึกษาแห่งชาติ. *เอกสารสรุปรายละเอียดเพื่อขอให้สภาการศึกษาแห่งชาติพิจารณาอนุมัติการจัดตั้งภาควิชาในมหาวิทยาลัย* (พระนคร: หน่วยหลักสูตร กองวิชาการ, ๒๕๑๑). (อัคราณา)

๒๙. สุนัน มังคะ, วิเศษฐ์ ทวีเศรษฐ และ

ปราโมทย์ ทองสมจิตร. แนวการศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง, นครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป., หน้า ๓๗.

๓๐. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

๓๑. เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๐.

๓๒. จดหมายจาก รัชทอง วิริยะเวชกุล. อนุกรรมการและเลขานุการพิจารณาร่างหลักสูตรปริญญาตรี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๗.

๓๓. ร่างหลักสูตรปริญญาตรี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ฉบับแก้ไข หน้า ๑. (อัคราเนนา)

๓๔. ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, เอกสารผนวกประมวลข้อสรุป ข้อเสนอในเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ หลักสูตรปริญญาตรีสำหรับบางสาขาวิชา. ม.ป.ป., หน้า ๓. (อัคราเนนา)

๓๕. พิมพ์ กลกิจ, เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๑๗. (อัคราเนนา)

๓๖. ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์—อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

หลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์, ๒๕๑๗. หน้า ๑. (อัคราเนนา)

๓๗. คณะวิทยาศาสตร์—อักษรศาสตร์ สัมภาษณ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระพงษ์ โพธิ์เมือง คณะบดีคณะวิทยาศาสตร์—อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๗.

๓๘. พิมพ์ กลกิจ, ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น เรื่องการรับสมัครนักเรียนเรีนนตรีที่เรียนอยู่ในโรงเรียนของจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๑๗. (ไม่ปรากฏหน้า)

๓๙. วิเทศสหการ, กรม, โครงการพัฒนาการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า ๑. (อัคราเนนา)

๔๐. สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์, “การศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,” วารสารห้องสมุด, ๑ (มกราคม—กุมภาพันธ์—มีนาคม, ๒๕๐๓), ๖๐.

๔๑. แม้นมาส ชวลิต, “วิชาบรรณารักษศาสตร์,” สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ฉบับพิเศษ (๑๔ ธันวาคม, ๒๕๐๗), ๕๖.

สรุปผลรายงานการสัมมนา
เรื่อง
วิธีให้บริการข่าวสารประชากร
และ การวางแผนครอบครัว*

อุทัย นุติยะโพธิ

คำนำ

เนื่องจากในขณะนี้ทั่วโลกกำลังประสบปัญหาประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้เกิดความขาดแคลนในสิ่งต่าง ๆ จนไม่สามารถดำเนินชีวิตไปได้ด้วยดี ประเทศไทยก็ประสบปัญหานี้ และก็มีบุคคลเป็นจำนวนมากที่ไม่เข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงของประชากรตลอดจนปัญหาทางด้านประชากรและการวางแผนครอบครัว ฉะนั้นเพื่อเป็นการช่วยให้คนไทยเข้าใจและสละบันที่จะมีบทบาทสำคัญที่สุดในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องได้สถาบันหนึ่งก็คือ “ห้องสมุด”

เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และข่าวสารในแขนงวิชาต่าง ๆ.

ด้วยเหตุนี้ ทางสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (โดย นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย นางแมนมาส ชวลิต) จึงพิจารณาเห็นควรที่จะได้วางโครงการการสัมมนาขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้บรรณารักษ์ทั่วพระราชอาณาจักรได้ทราบถึงบทบาทและบริการของห้องสมุดในด้านประชากรและการวางแผนครอบครัว และได้นำโครงการนี้เสนอต่อมูลนิธิเอเซีย เพื่อขอความช่วยเหลือในด้านการเงิน ซึ่งทางมูลนิธิเอเซียก็เห็นชอบและให้ความร่วมมือโดยการจัดสรรเงินเพื่อการสัมมนานี้ เป็นค่าเดินทางและที่พักของวิทยากร ที่พักของผู้ที่เข้าสัมมนา และค่าเครื่องใช้ในการสัมมนาที่จัดขึ้นทั้งหมด ๓

* บทความเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งในรายงานของแผนกเผยแพร่วิชาการ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ประจำปี ๒๕๑๗.

ครั้ง คือ ครั้งแรกที่จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งที่สองที่จังหวัดอุบลราชธานี และครั้งที่สามที่จังหวัดสงขลา แต่ละครั้งที่จัดมีกำหนด ๕ วัน.

คณะกรรมการดำเนินการกลาง และ คณะกรรมการเขต

เพื่อให้การจัดการสัมมนาบรรณารักษ์

เรื่อง วิธีให้บริการข่าวสารประชากร และการวางแผนครอบครัว ในส่วนการวางโครงสร้าง และในส่วนที่จะดำเนินการตามเขตต่าง ๆ ได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และประสบผลสำเร็จ ทางสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการกลางขึ้น ประกอบไปด้วย:—

๑. นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ์	ประธาน
๒. นางสาวกัทลี สมบัติศิริ	กรรมการ
๓. นางสาวรสา วงศ์ยังอยู่	กรรมการ
๔. นางศศิวงศ์ ปิงตระกูล	กรรมการ
๕. นางจรรุวรรณ สินธุโสภณ	กรรมการ และเลขานุการ

สำหรับในเขตต่าง ๆ นั้น หน่วยราชการก็ได้อนุมัติให้ข้าราชการได้มาเป็นกรรมการร่วมกับกรรมการของสมาคมฯ ดังนี้:—

คณะกรรมการ ดำเนินการเขต ๘

๑. ศึกษาธิการเขต ๘	ผู้อำนวยการด้านบริการ
๒. นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ์	ฝ่ายวิชาการ
๓. นางศศิวงศ์ ปิงตระกูล	ฝ่ายประสานงานและธุรการ
๔. นางวิไล ปานพลอย	ฝ่ายลงทะเบียน ปฐมนิเทศและทัศนศึกษา
๕. นางสุภาพ สุจินดา	ฝ่ายนิทรรศการและภาพยนตร์
๖. นางสาวนิลวรรณ อินทะเคหะ	ฝ่ายการเงิน
๗. นางประชุมพร บุลยเลิศ	ฝ่ายสถานที่เอกสาร สถิติการประชาสัมพันธ์

สรุปผลรายงานการสัมมนา

๔๗๓

คณะกรรมการ ดำเนินการเขต ๑๐

๑. ศึกษาธิการเขต ๙, ๑๐, ๑๑	ฝ่ายอำนวยการด้านบริการ
คัดเลือกบรรณารักษ์
๒. นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ์	ฝ่ายวิชาการ
๓. นางสาวกานต์มณี ศักดิ์เจริญ	ฝ่ายประสานงานและธุรการ
๔. ผู้อำนวยการศูนย์กลางอบรมการ
ศึกษาผู้ใหญ่	ฝ่ายทะเบียน ปฐมนิเทศ และทัศนศึกษา
๕. นายบุญทัน ฉลวยศรี	ฝ่ายนิเทศการ และภาพยนตร์
๖. นายประมูล พลโภษย์	ฝ่ายสถานที่ เอกสาร สวัสดิการ
ประชาสัมพันธ์
๗. นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ์	ฝ่ายการเงิน

คณะกรรมการ ดำเนินการเขต ๓

๑. ศึกษาธิการเขต ๓	ฝ่ายอำนวยการด้านบริการ
๒. นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ์	ฝ่ายวิชาการ
๓. นางสาวรสา วงศ์ยังอยู่	ฝ่ายประสานงาน และธุรการ
๔. นางเนียน สิทธิวัง
นางวิภา ทองประดิษฐ์	ฝ่ายทะเบียน ปฐมนิเทศ และทัศนศึกษา
๕. นายชนิษฐ์ สมบัติยานุชิต
นายบัน วาจาสุจริต	
๖. นายประทีป ประทีปทอง
นายชนิษฐ์ สมบัติยานุชิต	ฝ่ายนิเทศการ
๗. นางสาวนิลวรรณ อินทะเคหะ	
	ฝ่ายการเงิน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมให้บรรณารักษ์ได้ทราบและเข้าใจในเรื่องประชากร ตลอดจนการวางแผนครอบครัว.

๒. เพื่อให้บรรณารักษ์ได้เรียนรู้ถึงวิธีการจัดหา และการให้บริการข่าวสารทางด้านนี้ อย่างมีประสิทธิภาพ.

๓. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการในหว่างบรรณารักษ์ ตลอดจนหาวิธีพิจารณาหาวิธีการเผยแพร่เรื่อง ประชากร และวางแผนครอบครัวแก่ประชาชน.

๔. เพื่อสามารถดำเนินกิจกรรมร่วมกับสถาบันอื่น ที่ปฏิบัติงานทางด้านประชากร และการวางแผนครอบครัวได้.

สถานที่สัมมนา กำหนดวันสัมมนา ผู้เข้าสัมมนา

ครั้งที่ ๑ จังหวัดเชียงใหม่.

ห้องประชุมสำนักงานศึกษาธิการเขต
เขต ๘

ระหว่างวันที่ ๑๕ — ๑๙ ตุลาคม ๒๕๑๖
ผู้เข้าสัมมนา มีจำนวนทั้งหมด ๓๗ คน
ประกอบไปด้วย

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	๔ คน
ห้องสมุดวิทยาลัย	๒ คน

ห้องสมุดโรงเรียน	๑๘ คน
------------------	-------

ห้องสมุดประชาชน	๑๓ คน
-----------------	-------

ครั้งที่ ๒ จังหวัดอุบลราชธานี

ห้องประชุมศูนย์กลางอบรมการศึกษา
ผู้ใหญ่ เขต ๑๐

ระหว่างวันที่ ๑๑ — ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๗

ผู้เข้าสัมมนา มีจำนวนทั้งหมด ๓๘ คน

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน	๓๑ คน
----------------------------	-------

บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัย	๓ คน
----------------------------	------

บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน	๓ คน
---------------------------	------

ศึกษานิเทศก์	๑ คน
--------------	------

นอกจากนี้ยังมีผู้สังเกตการณ์จากโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ ๑ คน และบรรณารักษ์โรงเรียนประถม ๑ คน.

ครั้งที่ ๓ จังหวัดสงขลา.

ห้องประชุมสำนักงานศึกษาธิการเขต ๓

ระหว่างวันที่ ๘—๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๗

ผู้เข้าสัมมนา มีจำนวนทั้งหมด ๔๗ คน

บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน	๓๖ คน
----------------------------	-------

บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัย	๒ คน
-------------------------------	------

บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน	๖ คน
---------------------------	------

วิทยาลัยครู	๓ คน
-------------	------

สรุปผลรายงานการสัมมนา

๔๗๕

หัวข้อสัมมนา

๑. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชากร.
๒. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว.
๓. การบริหารและการวางแผนนโยบาย.
๔. สถาบันที่นำรู้ทางด้านประชากร.
๕. การจัดหาหนังสือและเอกสารทางราชการ.
๖. วารสาร หนังสือพิมพ์ และจุลสาร.
๗. โสตทัศนวัสดุ.
๘. การจัดหมู่หนังสือ.
๙. การทำบัตรรายการ.
๑๐. การให้ยืมและบริการยืมระหว่างห้องสมุด.
๑๑. หนังสืออ้างอิงและบริการตอบคำถาม.

ในการจัดหัวข้อสัมมนานี้ เมื่อเสร็จสิ้นการสัมมนาครั้งแรกที่เชียงใหม่แล้ว และจะดำเนินการสัมมนาและอบรมต่อในครั้งที่ ๒ ที่จังหวัดอุบลราชธานี ก็ได้นำหัวข้อนี้มาพิจารณาในระหว่างกรรมการดำเนินการ ซึ่งเห็นควรให้เพิ่มหัวข้อ *กิจกรรมส่งเสริมความรู้* อีกหัวข้อหนึ่ง และได้ใช้ต่อมาในการสัมมนาครั้งที่ ๓ ที่จังหวัดสงขลา ด้วยตามลำดับ.

กิจกรรมพิเศษ

นอกจากหัวข้อสัมมนาดังกล่าวแล้วข้างต้น ก็ได้จัดให้มีกิจกรรมพิเศษ ดังนี้:—

๑. การจัดนิทรรศการในเรื่องประชากร และการวางแผนครอบครัว ที่สำนักงานการอบรมและที่ห้องสมุดของสำนักงานนั้น ๆ.

๑.๑ เชียงใหม่ จัดที่ห้องประชุมสำนักงานศึกษาธิการเขต และที่ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

๑.๒ อุบลราชธานี จัดที่ห้องประชุมศูนย์กลางการอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ และที่ห้องสมุด ศ.อ.ศ.อ.

๑.๓ สงขลา จัดที่ห้องประชุมสำนักงานศึกษาธิการเขต.

๒. การนำชมห้องสมุด.

๒.๑ เชียงใหม่ นำชมห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ห้องสมุดวิทยาลัยครูเชียงใหม่ และห้องสมุดประชาชน.

๒.๒ อุบลราชธานี นำชมห้องสมุดวิทยาลัยครูอุบลราชธานี, ห้องสมุดประชาชนห้องสมุดโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์.

๒.๓ สงขลา นำชมห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ห้องสมุดมหา-

วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ห้องสมุดโรงเรียน
หาดใหญ่ และห้องสมุดประชาชนหาดใหญ่.

๓. การฉายภาพยนตร์ประกอบในเรื่อง
ประชากรและการวางแผนครอบครัว ซึ่งมี
วัตถุประสงค์ให้ได้ทราบเรื่องของทั้งสองวิชา
นี้ดียิ่งขึ้น นอกจากนั้นเพื่อให้ได้มีโอกาสรู้
จักและเรียนรู้ถึงวิธีใช้อุปกรณ์ทางโสตทัศน-
วัสดุควบคู่กันไปด้วย.

อนึ่ง ภาพยนตร์ที่ใช้ฉายประกอบการ
สัมมนา นี้ ใช้เหมือนกันทุกภาค.

๔. การอภิปรายในหัวข้อเรื่อง "บทบาท
ของห้องสมุดในด้านประชากรและการวางแผน
ครอบครัว" เป็นหัวข้อที่ใช้เหมือนกัน
ทุกภาค เพียงแต่เปลี่ยนตัวผู้อภิปรายและ
ชักนำการสนทนาให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
ของท้องถิ่นนั้น ๆ.

วิทยาการ เพื่อให้การสัมมนาและการอบรม
บรรลุจุดมุ่งหมายทั้งในด้านวิชาการและใน
ด้านการประหยัด การจัดวิทยาการเพื่อการนี้
จึงใช้วิทยาการปนกันทั้งส่วนกลางและส่วน
ภูมิภาค.

๑. เชียงใหม่

วิทยาการจากกรุงเทพมหานคร

๑.๑ ดร. ยุกา อุดมศักดิ์ ผู้อำนวยการ

โครงการประชากรและหัวหน้าภาควิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

๑.๒ นางศศิวงศ์ ปิงตระกูล ศึกษา
นิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษา-
ธิการ.

๑.๓ นางสาวอุทัย ทุดิยะโพธิ บรรณา-
รักษ์หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล.

๑.๔ นางวิภา โกยสุขโข บรรณารักษ์
หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล.

๑.๕ นายสุข พงษ์สถิตย์ เจ้าหน้าที่
สำนักข่าวสารอเมริกัน.

วิทยาการจากเชียงใหม่

๑.๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์
บุญยงค์ พงษ์พรต ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกัน
และสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

๑.๗ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาพ สุจินดา
หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะ-
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

๑.๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไล ปาน-
พลอย รักษาการในตำแหน่งหัวหน้ากอง
ห้องสมุด ห้องสมุดกลาง มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ (ขณะนั้น).

๑.๙ นายแพทย์บุญชม อารีวงศ์ แพทย์
ประจำหน่วยวางแผนครอบครัว ของสภา
คริสตจักรแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่.

สรุปผลรายงานการสัมมนา

๔๓๒

๒. อุบลราชธานี

วิทยากรจากกรุงเทพมหานคร

๒.๑ นางสาวอัมมิกา อิศรางกูร ณ อยุธยา
เจ้าหน้าที่สนเทศข่าวประชากร องค์การ
อาหารแห่งสหประชาชาติ.

๒.๒ นางสาวกานต์มณี ศักดิ์เจริญ
ศึกษานิเทศก์ แผนกวิชาห้องสมุด กรม-
สามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

๒.๓ นางสาวอุทัย ทุตริยะโพธิ บรรณา-
รักษ์หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล.

๒.๔ นางสาวสอางศรี พรสุพรรณ
บรรณารักษ์หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัย
มหิดล.

วิทยากรจากอุบลราชธานี

๒.๕ นายเฉลิม สุขเสริม ผู้อำนวยการ
ศ.อ.ศ.อ.

๒.๖ แพทย์หญิง ประทีป รัตนเทพ
หัวหน้าภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวช โรง-
พยาบาลสรรพสิทธิประสงค์.

๒.๗ นายสงัด สันตะพันธ์ อาจารย์
ศ.อ.ศ.อ.

๒.๘ นายอำ เกศบุรมย์ อาจารย์
ศ.อ.ศ.อ.

๒.๙ นายบุญมี เปี้ยชื่อ บรรณารักษ์
ห้องสมุด ศ.อ.ศ.อ.

๒.๑๐ นายประทีป จรัสรุ่งระวีวร ผู้ช่วย
บรรณารักษ์ ห้องสมุดวิทยาลัยครูอุบลราช-
ธานี.

๓. สงขลา

วิทยากรจากกรุงเทพมหานคร

๓.๑ นางสาวรสา วงศ์ยังอยู่ ศึกษา
นิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษา-
ธิการ.

๓.๒ นางสาวอุทัย ทุตริยะโพธิ บรรณา-
รักษ์หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล.

๓.๓ นางสาวกาญจนา ไสภโณดระ
บรรณารักษ์หอสมุดศิริราช มหาวิทยาลัย
มหิดล.

วิทยากรจากสงขลา

๓.๔ นายแพทย์เล็ก มโนมัยอุดม
นายแพทย์ใหญ่พิเศษ จังหวัดสงขลา.

๓.๕ นายสุนันท์ บุญชม ปลัดอำเภอ
ฝ่ายปกครอง อำเภอหาดใหญ่.

๓.๖ นางสาวบุญชม ปาลกะวงศ์ ณ
อยุธยา หัวหน้าพยาบาล สำนักงานแพทย์
ใหญ่พิเศษ จังหวัดสงขลา.

๓.๗ อาจารย์พงา พันธุเมฆา บรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

๓.๘ อาจารย์ประคอง นาควนิช หัวหน้าแผนกโสตทัศนวัสดุ วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้.

๓.๙ อาจารย์วรรณิ์ ต้องเคียน อาจารย์บรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนหาดใหญ่ อ. หาดใหญ่.

เอกสารที่พิมพ์แจกในการสัมมนา

๑. ประชากรศึกษากับคุณภาพของชีวิต.
๒. โครงการประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
๓. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว.
๔. การวางแผนครอบครัวในปัจจุบัน.
๕. สถาบันและหน่วยงานที่ดำเนินการในด้านประชากร และการวางแผนครอบครัว.
๖. การบริหารและการวางนโยบายของห้องสมุด.
๗. การจัดหาหนังสือ และเอกสารทางราชการ.
๘. เลขหมู่เกี่ยวกับประชากร และการวางแผนครอบครัว.
๙. การทำบัตรรายการหนังสือ.

๑๐. การให้ยืมและการยืมระหว่างห้องสมุด.

๑๑. วารสารและหนังสือพิมพ์, จุลสาร.

๑๒. รายชื่อวารสารไทยที่มักจะมีบทความเกี่ยวกับเรื่องประชากร และการวางแผนครอบครัว.

๑๓. รายชื่อบทความเกี่ยวกับประชากร และการวางแผนครอบครัวที่ลงพิมพ์ในวารสาร นิตยสาร วารสาร ภาษาไทย ระหว่างปี ๒๕๑๑ — ๒๕๑๖.

๑๔. โสตทัศนวัสดุอุปกรณ์.

๑๕. กิจกรรมส่งเสริมความรู้.

หนังสือ, วารสาร และสิ่งพิมพ์ที่นำไปแจกบรรณารักษ์

๑. สิ่งพิมพ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล : วารสารประชากรศึกษา.
๒. สิ่งพิมพ์ของสมาคมวางแผนครอบครัว หลายเรื่อง.
๓. สิ่งพิมพ์ของกระทรวงสาธารณสุข.
๔. สิ่งพิมพ์ของแผนกสนเทศชาวประชากร องค์การอื้อคาเฟแห่งสหประชาชาติ.

สรุปผลจากใบประเมินผล

ครั้งที่ ๑ เชียงใหม่

จำนวนผู้เข้าสัมมนา ๓๗ คน แต่ส่งใบประเมินผล ๒๘ คน แยกคำตอบที่ได้รับจาก

สรุปผลรายงานการสัมมนา

๕๗๕

หัวข้อที่ถามไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
คือ :—

๑. การเลือกบรรณารักษ์มาเข้าสัมมนา
ครั้งนี้ คิดว่าเป็นการคัดเลือกที่ดีแล้ว.

๒. ระยะเวลาของการสัมมนาเห็นว่า

๕ วัน ดีแล้ว ๑๙ ราย.

๑๐ วัน ๘ ราย.

๑๕ วัน ๑ ราย.

สำหรับผู้เห็นว่า ๕ วัน ดีแล้ว ได้ให้
ความเห็นเพิ่มเติมว่า อาจตัดหัวข้อ.

— การจัดหมู่หนังสือ.

— การทำบัตรรายการ.

— บริการให้ยืม.

ส่วนผู้ที่ต้องการให้เพิ่มเป็น ๑๐ วัน มี
ความเห็นควรเพิ่ม.

— การจัดหมู่หนังสือ.

— การทำบัตรรายการ มีการปฏิบัติ.

— งานเทคนิค.

— ความรู้เรื่องประชากรและการวางแผนครอบครัว.

๓. หัวข้อบรรยายที่คิดว่าเป็นประโยชน์
ต่อการปฏิบัติงานมาก เรียงตามลำดับความ
ต้องการ ดังนี้ :—

— การทำบัตรรายการ.

— การจัดหาเอกสารของทางราชการ.

— ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัว.

— การบริหารและการวางนโยบายห้อง
สมุด.

— บริการตอบคำถาม.

— การจัดหมู่หนังสือ.

— แหล่งติดต่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ.

— โซตทัศน์วัสดุ.

๔. หัวข้อบรรยายมาที่คิดว่าจะเป็น
ประโยชน์แต่เพียงส่วนน้อยต่อการปฏิบัติงาน.

— โซตทัศน์วัสดุ.

— ประชากรและการวางแผนครอบครัว.

— การยืมระหว่างห้องสมุด.

— การจัดหมู่หนังสือ.

— สถาบันนำรู้ทางประชากร.

— บริการตอบคำถาม.

๕. หัวข้อที่ควรจะต้องให้มีการบรรยาย.

— การซ่อมหนังสือ.

— การจัดนิทรรศการ.

— เทคนิคการดำเนินงาน.

— ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดกับ
สถาบันอื่น.

— การทำดัชนีค้นเรื่อง.

— ระเบียบและกฎหมายของห้องสมุด
ประชาชน.

๖. การจัดทัศนศึกษา ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก.

๗. การจัดอภิปราย ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก.

๘. รายการภาพยนตร์ ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก และควรมีคำแนะนำให้ได้ทราบว่า ภาพยนตร์นั้นได้ประโยชน์ในแง่ใดบ้าง.

๙. รายการซักถาม ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก.

๑๐. ความเห็นอื่น ๆ.

— ควรแยกบรรณารักษ์ผู้เข้ารับการอบรมสัมมนาตามประเภทของห้องสมุด และ.

— เมื่อเสร็จการสัมมนาแล้วควรมีวุฒิบัตรให้.

— ควรแบ่งหมู่สัมมนาเป็นกลุ่มเล็ก ๆ.

— ควรมีการสาธิต และภาคปฏิบัติด้วย.

— ควรมีการอภิปรายหลังจากการไปชมห้องสมุด.

— ควรจัดสัมมนาเช่นนี้อีกที่เชียงใหม่ ปีเว้น ปี.

— วิทยากรและผู้เข้าสัมมนาควรอยู่ที่เดียวกัน และควรมีเตารีดให้ด้วย.

— ควรนำคนจากสมาคมวางแผนครอบครัวมาบรรยายถึงอุปสรรค และชี้ให้เห็นว่า

ห้องสมุดจะดำเนินงานอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องกัน.

— ควรแนะนำว่ามีวิธีป้องกันหนังสือหายอย่างไร.

— ควรจัดอบรมครูที่ไม่ได้เป็นบรรณารักษ์เพื่อที่จะได้เข้าใจงานทางห้องสมุดด้วย.

— ควรให้ความหวังในเรื่องวิทยฐานะของบรรณารักษ์.

— ควรเน้นถึงความสำคัญของห้องสมุดเมื่อเวลามีการสัมมนาระดับผู้บริหาร (ศึกษาธิการจังหวัด, อำเภอ, อาจารย์ใหญ่และครูใหญ่).

ครั้งที่ ๒ อุบลราชธานี

จำนวนผู้เข้าสัมมนา ๓๘ คน แต่ส่งใบประเมินผล ๓๕ คน แยกคำตอบที่ได้รับจากหัวข้อที่ถามไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. ๒๔ ราย เห็นว่า การคัดเลือกบรรณารักษ์มาเข้าสัมมนาครั้งนี้ เป็นการคัดเลือกที่เหมาะสม.

ที่เหลือเห็นว่า ห้องสมุดโรงเรียนโดยเฉพาะระดับประถม มีโอกาสใช้ความรู้เรื่องนี้น้อยมาก ควรจะเลือกบรรณารักษ์จากห้องสมุดประชาชน มหาวิทยาลัย และวิทยาลัย

สรุปผลรายงานการสัมมนา

๔๔๑

นอกจากนี้ควรเลือกจากผู้ที่มีพื้นความรู้ทาง
บรรณารักษศาสตร์มากกว่าผู้ที่ไม่มีความรู้
ทางนี้เลย.

๒. ระยะเวลาของการสัมมนา ๒๓ ราย
เห็นว่า ๕ วันดีแล้ว แต่มีบางรายเห็นว่าควร
ใช้เวลาเพียง ๒—๓ วัน แล้วตัดเรื่องทาง
บรรณารักษศาสตร์ออก บางรายที่เห็นว่า
ควรเพิ่มเป็น ๗—๒๐ วัน ควรเพิ่มเรื่อง
ทางบรรณารักษศาสตร์.

๓. หัวข้อบรรยายที่คิดว่าเป็นประโยชน์
ต่อการปฏิบัติงานมาก เรียงตามลำดับความ
ต้องการ ดังนี้:—

- ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผน
ครอบครัว.
- การทำบัตรรายการ.
- การวางแผนงานและนโยบายของ
ห้องสมุด.
- บริการตอบคำถาม.
- ความรู้เกี่ยวกับประชากร.
- เอกสารทางราชการ.
- การยืมและบริการการยืมระหว่าง
ห้องสมุด.
- การจัดหมู่หนังสือ.
- จุลสาร.
- วารสาร.

- กิจกรรมส่งเสริมความรู้.
- สถาบันนำรู้ทางประชากร.
- การบริหาร.
- การอภิปราย.

๔. หัวข้อบรรยายที่เห็นว่าจะจะเป็นประ-
โยชน์ในการปฏิบัติงานแต่เพียงส่วนน้อยต่อ
การปฏิบัติงาน.

- บริการตอบคำถาม.
- การวางแผนครอบครัว.
- การจัดหมู่หนังสือ.
- การทำบัตรรายการ,
- กิจกรรมส่งเสริมความรู้.
- ความรู้เรื่องประชากร.

๕. หัวข้อที่ควรจัดให้มีการบรรยาย.

- การใช้อุปกรณ์โสตทัศนวัสดุ.
- ระบบการจัดหมู่หนังสือรัฐสภา
อเมริกัน.

- การประชาสัมพันธ์.
- การซ่อมหนังสือ.

๖. การจัดทัศนศึกษา ส่วนมากให้ข้อ
คิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก และมีผู้ให้ความ
เห็นประกอบว่า ควรจัดพาชมห้องสมุดที่ดี
เป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานที่ดี และควร
ชมสถานที่อื่นเกี่ยวกับการสัมมนาด้วย เช่น
สถานีอนามัย ตึกสุติกรรมโรงพยาบาลตลอด
จนการพาชมภูมิประเทศด้วย.

๗. การจัดอภิปราย ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก มีความเห็นเพิ่มเติมคือผู้ฟังอยากออกความเห็นได้มากกว่านี้.

๘. รายการภาพยนตร์ ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก.

๙. รายการชกถาม ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก.

๑๐. ความเห็นอื่น ๆ

— ควรจัดการอบรมสัมมนาในระยะที่โรงเรียนเสร็จจากงาน สอนและการทำคะแนน.

— ควรมีวิทยาการมากกว่านี้ เพื่อที่จะได้แบ่งกลุ่มอภิปรายได้ และควรจัดที่กรุงเทพมหานคร เพราะเป็นที่ที่รวมของวิทยาการ.

— ควรให้มีชั่วโมงฝึกการอภิปราย.

— ควรให้มีกิจกรรมกลางคืน และให้วิทยาการร่วมด้วย.

— ควรจัดให้มีการอบรมบรรณารักษ์ระยะยาวที่ในส่วนภูมิภาคบ้าง แทนที่จะทำเฉพาะแต่ในกรุงเทพมหานคร.

ครั้งที่ ๓ สงขลา

จำนวนผู้เข้ามาสัมมนา ๔๗ คน แต่ส่งใบประเมินผล ๓๐ คน แยกคำตอบที่ได้รับจากหัวข้อที่ถามไป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ :—

๑. การคัดเลือกบรรณารักษ์มาเข้าสัมมนาครั้งนี้ คิดว่าเป็นการคัดเลือกที่ดีแล้ว.

๒. ระยะเวลาของการสัมมนา เห็นว่า

๕ วัน ดีแล้ว ๒๒ ราย.

สั้นไป ๖ ราย.

๑๐—๑๔ วัน ๑ ราย.

สำหรับผู้ที่ต้องการให้เพิ่มเป็น ๑๐—๑๔ วัน มีความเห็นควรเพิ่มเรื่องการวางแผนครอบครัวโดยละเอียด.

๓. หัวข้อบรรยายที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานมาก เรียงตามลำดับความต้องการ ดังนี้ :—

— การจัดหาหนังสือทางราชการ.

— ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว.

— หนังสืออ้างอิง

— โสตทัศนวัสดุ.

— การจัดหมู่หนังสือ.

— การทำบัตรรายการ.

— วิธีให้บริการตอบคำถาม.

— วารสาร.

— กิจกรรมส่งเสริมความรู้.

— การบริหารและการวางนโยบาย.

— ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประชากร.

สรุปผลรายงานการสัมมนา

๕๘๓

๔. หัวข้อบรรยายที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์แต่เพียงส่วนน้อยต่อการปฏิบัติงาน.

— การจัดหมู่ แบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน.

— ความรู้เกี่ยวกับประชากร.

— การทำบัตรรายการ.

— หนังสืออ้างอิง, บริการตอบคำถาม.

— กิจกรรมส่งเสริมความรู้.

— โสตทัศนวัสดุ.

— ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว.

๕. หัวข้อที่ควรจัดให้มีการบรรยาย.

— การวางแผนครอบครัวในด้านพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม.

— ความเป็นอยู่ของครอบครัวในชนบทภาคใต้.

— ปัญหาประชากร.

— วิธีใช้ห้องสมุด.

— การจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด.

— การจัดหมู่หนังสือ.

— การประชาสัมพันธ์.

— การจัดนิทรรศการ.

๖. การจัดทัศนศึกษา ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์ และควรกำหนดเวลาให้มากกว่านี้ ถึง ๒ วันเต็ม ๆ.

๗. การจัดอภิปราย ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก และควรกำหนดเวลาให้มากกว่านี้ ถึง ๒ วันเต็ม ๆ.

๘. รายการภาพยนตร์ ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก และควรกำหนดเวลาให้มากกว่านี้ ถึง ๒ วันเต็ม ๆ.

๙. รายการซักถาม ส่วนมากให้ข้อคิดเห็นว่าได้ประโยชน์มาก และควรกำหนดเวลาให้มากกว่านี้ ถึง ๒ วันเต็ม ๆ.

๑๐. ข้อคิดเห็นอื่น ๆ.

— การจัดการสัมมนาควรจัดในระหว่างปิดภาคเรียน และควรกำหนดให้โรงเรียนออกค่าใช้จ่ายให้ทั้งหมด.

— ควรจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ไปตามตำบลหมู่บ้าน.

— ควรจัด กิจกรรม ให้ บรรณารักษ์ ได้สนิทสนมกัน.

— สมาคมควรช่วยเหลือในเรื่องตำแหน่งของบรรณารักษ์.

— สมาคมควรขอร้องสำนักพิมพ์ให้พิมพ์เลขเรียกหนังสือไว้ในหนังสือ.

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการสัมมนา

จากการประมวลผลของการสัมมนาก็พอจะสรุปได้ว่า ผู้เข้าสัมมนาได้รับความรู้พอ

สมควรในด้านประชากร และการวางแผนครอบครัว พร้อม ๆ กันที่ได้รับความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ไปด้วย แต่เนื่องจากระดับความรู้ของผู้เข้าสัมมนาแตกต่างกัน อย่างหนึ่ง ประเภทของห้องสมุดแตกต่างกัน ไปอีกอย่างหนึ่ง ข้อคิดเห็นที่รวบรวมได้จึงมีความเห็นเหลื่อมล้ำกันอยู่ ซึ่งก็ควรจะได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับจะวินิจฉัยในการจัดสัมมนาหรืออบรมสำหรับโครงการนี้ในโอกาสต่อไปด้วย แม้ว่าจะไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้ว่าได้ผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดก็ตาม การสัมมนาครั้งนั้นก็จะเป็นเชื้อที่สามารถกระตุ้นให้บรรณารักษ์ได้ตื่นตัวและสนใจในเรื่องประชากร และการวางแผนครอบครัวกันบ้าง และในขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์เพิ่มเติม และนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่หน่วยงานได้ดียิ่งขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย.

ข้อเสนอแนะ

๑. สมาคมควรจะได้ติดตามผลของการสัมมนาที่ได้ทำไปแล้ว โดยให้กรรมการของสมาคมที่เป็นศึกษา-

นิเทศก์ช่วยสอดส่องว่า ได้ผลประการใด.

๒. สมาคมควรจัดให้มีการสัมมนาในเรื่องนี้อีก โดยคัดเลือกเฉพาะบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ที่ต้องทำหน้าที่ในห้องสมุด หรือในสำนักงานที่มีเอกสารทางด้านประชากร และการวางแผนครอบครัว เพื่อจะได้ศึกษาและถกเถียงปัญหา ร่วมกันได้.
๓. สมาคมควรสนใจที่จะติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทางด้านประชากร และการวางแผนครอบครัวในประเทศ เพื่อให้ได้รับข่าวสารที่ถูกต้องทั้งทางด้านสถิติ และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเก็บไว้ที่สมาคม.
๔. สมาคมควรจะได้มีการติดต่อประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศ ที่ให้ความช่วยเหลืองานทางด้านประชากร เพื่อจะได้สนับสนุนการดำเนินงานของสมาคมในเรื่องนี้ต่อไป เช่น องค์การ ECAFE, UNFPA, UNDP และอื่น ๆ.

สรุป

ผู้รายงาน ขอขอบคุณนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ที่ได้จัดทำโครงการ^๕นี้ขึ้นตลอดจนนำเสนอต่อมูลนิธิเอเซีย ทำให้ได้รับงบประมาณมาดำเนินการจัดสัมมนาได้ ขอขอบคุณประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ (นางจรรุวรรณ สินธุโสภณ) ที่ได้ให้

ความไว้วางใจให้ผู้รายงานจัดทำโครงการนี้ และท้ายที่สุดขอขอบคุณกรรมการและวิทยากรทุก ๆ ท่านที่ได้ช่วยกันปฏิบัติหน้าที่และร่วมมือกันให้การสัมมนา^๕ทั้ง ๓ ครั้งบรรลุผลสำเร็จจนได้มีรายงานออกมาเป็นข้อสรุป เพื่อจะใช้ดำเนินการอันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อไป.

ห้องภาพนิพนธ์ศิลป์

๑๓๓ ข้างปิ่นน้ำมันเอสโซ่ สีแยกอรุพงษ์ ถนนพระรามที่ ๖ กรุงเทพมหานคร
โทร. ๘๒๑๗๙๗

— ข้างภาพที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย บรรณารักษ์ เรียกใช้เป็นประจำทุกงาน

— บริการถ่ายภาพทั้งในและนอกสถานที่ มีครุปริญาและเครื่องแบบข้าราชการ

— บริการถ่ายภาพหมู่คณะด้วยกล้องหมุนโดยช่างผู้ชำนาญ

— บริการล้างฟิล์มอัดและขยายภาพสี และภาพขาวดำทุกชนิด

— บริการถ่ายเอกสารด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

— รวดเร็ว ถูกใจ ราคาเขา สนใจเรียกใช้ นายนิพนธ์ สุขศิริสันต์

โทร. ๘๒๑๗๙๗

คู่มือบรรณารักษ์

๑. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด, โดย ลมูล รัตตากร และคนอื่นๆ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นครหลวงฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๒๐ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๒. การใช้ห้องสมุด, โดย ลมูล รัตตากร. พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม. นครหลวงฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๕๖ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๓. การระวังกษาและซ่อมหนังสือ, โดย แม้นมาส ขวาลิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. นครหลวงฯ. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑. ๔๐ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๔. หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย, รวบรวมโดย แม้นมาส ขวาลิต และคนอื่นๆ. พิมพ์แก้ไขและปรับปรุงใหม่. นครหลวงฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๒๔๘ หน้า. ราคา ๔๐ บาท.
๕. วิธีคิดเลขหมู่ที่อาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมู่บางหมู่ในแผนการจัดหมู่แบบทศนิยม, โดย ลมูล รัตตากร. นครหลวงฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๕๓ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๖. Dewey Decimal Classification and Relative Index, Divided by Melvil Dewey. 17th. ed. New York, Lake Placid Club Education Foundation, 1965. 2 vols. (2153 p.).
๗. Sears List of Subject Headings, de. by Babara Marietta West by. 9th. ed. New York, H.W. Wilson Company, 1965. 641 p.

บรรณารักษ์ และห้องสมุด สนใจในเรื่องคู่มือบรรณารักษ์ทั้ง ๒ เล่มนี้ หรือเรื่องอื่นๆ หรือหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด เขียนขอรายละเอียดได้ที่ เลขานุการ
บริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย รมานต์สังข์จำป ป.ณ. บางลำพู,
กรุงเทพ ฯ ๒.

การศึกษาประชากรกับประชาชนในชนบท

บำรุง สุขพรรณ

การศึกษาประชากรเป็นการศึกษาระดับประถมศึกษาที่รัฐบาลมอบให้ส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ การศึกษาระดับประถมศึกษานี้มีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทอย่างยิ่ง เพราะการศึกษาช่วยสร้างสรรค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นและประเทศชาติโดยส่วนรวมมีความเจริญก้าวหน้า สามารถรับรู้และทันต่อเหตุการณ์ของโลก การปูพื้นฐานระดับประถมศึกษา นับได้ว่าเป็นการศึกษาขั้นแรกเริ่มของการศึกษาระดับอื่นที่จะก้าวหน้าไปสู่ระดับสูงขึ้นตามลำดับ การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้และความสามารถในการดำเนินงานให้ดีขึ้น ทำให้เกิดพิจารณาญาณในการตัดสินใจไปในทางที่ดีและถูกต้อง.

การที่รัฐบาลลงทุนเพื่อมุ่งหวังให้อนุชนของชาติมีการศึกษาอย่างน้อยที่สุดเข้าศึกษาระดับประถมศึกษาบริบูรณ์ให้อ่านหนังสือออก เขียนได้ รู้จักการคิดคำนวณเป็นพื้นฐาน จึงเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ผลของการศึกษานอกจากจะสร้างความเจริญในทางตรงแล้วยังเป็นทาง

หนึ่งที่จะจัดไม่ให้ประชาชนในชนบทหลงเชื่อในลัทธิตรงข้ามที่โฆษณาชวนเชื่อซึ่งกำลังคุกคามอยู่ทั่วไปอีกด้วย.

จากประวัติการจัดการศึกษาของไทยนับตั้งแต่เรื่องก่อตั้งบำรุงการศึกษาเพื่อราษฎรเป็นต้นมาจะเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทั้งสองพระองค์ทรงวางรากฐานการศึกษาประชากรและมีพระประสงค์ให้ประชาชนจัดการศึกษาด้วยตนเองมากกว่า จึงได้ให้ชื่อโรงเรียนประถมศึกษาประเภทนี้ว่า “โรงเรียนประชากร” ซึ่งหมายถึงโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การสนับสนุนของประชาชนนั่นเอง แต่ภายหลังอาจจะเนื่องมาจากความจำเป็นหลายประการ เช่น ด้วยการควบคุมมาตรฐานการศึกษา ประชาชนอาจจะไม่สามารถช่วยตนเองในเรื่องนี้ได้และต้องการเร่งรัดการศึกษาของประชาชนในสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง.

โดยที่การจัดการศึกษาประชากรพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ ๖ ทรงวางรากฐานการศึกษา
 ประชาบาลขึ้น ได้ประกาศพระราชบัญญัติ
 ประถมศึกษาเป็นฉบับแรกเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม
 พ.ศ. ๒๔๖๔ และวันนี้เองจึงถือว่าเป็นวัน
 สำคัญวันหนึ่ง เรียกว่า “วันศึกษาประชา-
 บาล”.

นับตั้งแต่รัฐบาลได้กระจายอำนาจการ
 จัดการศึกษาประชาบาลจากส่วนกลางไปให้
 เทศบาลและองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 ดำเนินการแล้ว หน่วยงานการปกครองทั้ง
 สองรูปดังกล่าวต่างก็มีภาระหน้าที่โดยตรงใน
 การสนองความต้องการในด้านการศึกษาชั้น
 พื้นฐานของประชาชน และยกระดับมาตรฐาน
 การศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นเพื่อให้
 สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
 ของประเทศและโดยที่กระทรวงมหาดไทย
 เป็นผู้ควบคุมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
 ตลอดจนประสานงานกับหน่วยการปกครอง
 ท้องถิ่นไปด้วย เกี่ยวกับการศึกษาของท้องถิ่น
 ด้วยจึงได้ดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้
 หน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวสามารถ
 บริหารการศึกษาของตนไปได้โดยมีประ-
 สติภาพและสนองความต้องการของประชา-
 ชนได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้นตามแนวนโยบาย
 การศึกษาดังนี้ คือจัดให้เด็กในเกณฑ์บังคับ
 เข้าเรียนได้ทั่วถึง, ขยายการศึกษาประถม

ปลายให้มากที่สุด, ส่งเสริมสวัสดิการและ
 ความก้าวหน้าของครูเทศบาล และองค์การ
 บริหารส่วนจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น, ส่งเสริมให้
 ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาและ
 เข้ามามีส่วนช่วยเหลือการศึกษาของท้องถิ่น
 ให้มากที่สุด ตามเป้าหมายดังกล่าวจึงได้มีการ
 วางโครงการในระดับส่วนกลางหลายโครงการ
 เพื่อช่วยส่งเสริมงานขององค์การบริหารส่วน
 จังหวัด เช่น โครงการแก้ไขการขาดแคลน
 ครูในท้องถิ่นก้นดาร์ โครงการสร้างบ้านพัก
 ครูในถิ่นก้นดาร์ โครงการแจกหนังสือเรียน
 แก่เด็กยากจน โครงการปรับปรุงโรงเรียน
 ให้มีลักษณะเป็นโรงเรียนชุมชน โครงการ
 ปรับปรุงอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นต้น.

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็น
 การศึกษาระดับท้องถิ่น ในชนบทมีปัญหา
 มากไม่น้อยกว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ปัญหาที่ยืดเยื้อมา
 นานจนเคยชินชาแล้วว่าเด็กจบชั้น ประถมปี
 ที่ ๔ แล้วอ่านหนังสือไม่ออก เรื่องนี้เป็น
 ปัญหาใหญ่จะต้องร่วมมือกันแก้ไขหลายฝ่าย
 ตั้งแต่ระดับสูงสุดจนถึงระดับต่ำสุดเกี่ยวกับ
 ตัวครูและนักเรียนด้วย ในชนบททั่วกันตาม
 ความจริงแล้วตัวนักเรียนเองก็ไม่พร้อมที่จะ
 เรียน ไม่ทราบว่าตัวเองมีความจำเป็นอย่างไร
 จึงต้องมาเรียนหนังสือและเรียนเพื่ออะไร

การศึกษาประชากรกับประชาชนในชนบท

๔๘๕

เหมือนถูกเกณฑ์ให้มาเข้าเรียนและมักจะคิดเสมอว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ถูกบังคับให้เรียน ครั้นไม่มาโรงเรียนก็ถูกพ่อแม่บังคับให้มา และพอมารถึงโรงเรียนก็ถูกครูบังคับให้อ่านหนังสือ เรียนหนังสือ สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กเบื่อ เพราะเด็กเองเคยวิ่งเล่นตามท้องทุ่ง สะดวกสบายไม่มีใครบังคับ การศึกษาจึงนับว่าเป็นอุปสรรคเฉพาะตัวเด็กก็เป็นปัญหาเสียแล้ว จากการประมวลการศึกษาในระดับนี้จะพบปัญหาอยู่ ๔ ประการคือ :—

๑. ปัญหาตัวครู ผู้ดำเนินการสอนซึ่งเป็นตัวจักรอันสำคัญยิ่ง มีปัญหาเกี่ยวกับตัวครูไม่น้อย อาทิ ครูคนเดียวสอนหลายชั้น สอนไม่เต็มที ครูไม่เตรียมการสอน ไม่สอนตามตารางสอน ไม่มีแผนการสอน ไม่ศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และไม่อุทิศเวลาให้แก่การสอน บ้านพักครูอยู่ไกลโรงเรียน จึงมาโรงเรียนสาย ครูไม่มีวุฒิ และไม่มี ความถนัดในการสอน เป็นต้น เหล่านี้เป็น ปัญหาที่จะต้องคำนึงถึงปัญหาของตัวครูไว้ เป็นอย่างมาก หากครูขาดขวัญในการปฏิบัติงานก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร.

๒. ปัญหาตัวนักเรียน นักเรียนเป็น ผู้ที่ได้รับการสอน ของครูเป็นตัวคอยชี้ผลงาน

ของครู ถึงแม้ว่านักเรียนวัยประถมศึกษาส่วนใหญ่มีความกระฉับกระเฉงมีความพร้อมที่จะ รับการสอนแต่ความไม่พร้อมในตัวเองที่จะ รับการอบรมสั่งสอนก็มีอยู่ ปัญหาใหญ่ ๆ ที่เราจะพบเสมอในชนบท เช่น นักเรียน บางคนยากจน ขาดอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และขาดอุปกรณ์การเรียน มาโรงเรียนไม่ สม่่าเสมอหรือมาสาย สิ่งแวดล้อมไม่เสริม ความฉลาดไม่ชอบการอ่านและเขียนหนังสือ ชอบใช้ภาษาท้องถิ่นทั้งในและนอกโรงเรียน เป็นต้น.

๓. ปัญหาอุปกรณ์การสอน เป็น ปัจจัยสำคัญเกี่ยวกับการเรียนและการสอน อย่างยิ่งเพราะเป็นเครื่องมือหรือเป็น สื่อสร้างความเข้าใจอย่างรวดเร็วให้แก่ นักเรียน ปัญหาที่มีอยู่ว่าโรงเรียนไม่มีงบประมาณในการ จัดซื้อวัสดุมาทำ ไม่ชำนาญในการทำอุปกรณ์ การสอน มีอุปกรณ์อยู่แล้วแต่ไม่ถนัดที่จะใช้ หรือใช้ไม่เป็น และนอกจากนั้นการขาด อาคารสถานที่ อาคารเรียนเป็นปัญหาที่หนัก ใจอยู่ขณะนี้เพราะอาคารเรียนมีน้อยเด็กมี จำนวนมากไม่สมดุลกัน เป็นต้น.

๔. ปัญหาตัวผู้ปกครอง เป็นตัวจักร ประกอบการเรียนและการสอน ของนักเรียน

และครู ผู้ปกครองจะเอาใจใส่แนะนำตักเตือน บุตร—ธิดาของตนในเรื่องการเรียนและความประพฤติให้ประพฤติดีตามคำสั่งสอนของครู จึงถือได้ว่าผู้ปกครองเป็นครูคนที่สองที่จะต้องช่วยทำการสอนนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน หน้าที่ดังกล่าวนี้เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองที่จะต้องรับผิดชอบต่อบุตรโดยตรง แต่มีผู้ปกครองในท้องถิ่นชนบทเป็นอันมากที่ยังไม่เข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบของตนมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบอย่างอื่นที่สำคัญกว่า เพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความยากจนต้องหาเข้ากินค่าประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง มีลูกมากไม่มีเวลาเอาใจใส่และต้องการแรงงานลูกเข้าช่วยทำงานเลี้ยงชีพ ไม่เข้าใจในคุณค่าของการศึกษา และไม่ส่งเสริมการเรียนของบุตร.

ผลงานของการจัดการศึกษาประชาบาลมีผลงานความก้าวหน้าขึ้นมากใน พ.ศ. ๒๕๑๕ มีเด็กเข้าเกณฑ์ที่จะต้องเข้าศึกษาจำนวน ๑,๒๒๕,๕๓๐ คน สามารถเข้าเรียนได้ ๑,๒๑๔,๓๑๐ คน ใน พ.ศ. ๒๕๑๕ มีจำนวนโรงเรียน ๒๘,๐๖๒ โรงเรียน มีอาคารเรียน

๓๘,๖๕๒ หรือเพิ่มขึ้น ๔,๓๖๕ โรงเรียน สำหรับตัวครูนั้นทางราชการได้วางโครงการแก้ปัญหาไว้ ๒ ประเภทคือ โครงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและโครงการแก้ปัญหาระยะยาว โดยจะเสริมคุณวุฒิให้ครูได้มีความรู้มากขึ้น นอกจากนั้นยังจัดให้ครูในชนบทมีสวัสดิการมากขึ้น ปัญหาการศึกษาประชาบาลส่วนใหญ่นี้ก็ได้รับการแก้ไขอยู่แล้ว แต่ยังมีปัญหาบางประการที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินงานและการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย.

การจัดการศึกษาท้องถิ่นในชนบทในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์ว่าการจัดการศึกษาของเทศบาลก็ดี องค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ดี ได้ประสบความสำเร็จไปบ้างแล้ว การจัดการศึกษาระดับนี้ นอกจากจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลแล้วที่สำคัญที่สุดจะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนตลอดจนหน่วยราชการและองค์กรอื่นๆ อีกมาก เมื่อทุกฝ่ายร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดีแล้วการศึกษาในท้องถิ่นจะเจริญขึ้นและจะเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต.

บทบรรณาธิการ

นามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย

เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๗ เนื่องในโอกาสงานฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก ซึ่งมีทั้งวิชาการพิพิธภัณฑสถาน และวิชาการโบราณคดีขึ้นหลายเล่ม มีหนังสือที่ระลึกอยู่เล่มหนึ่งในจำนวนนี้เป็นหนังสือที่น่าสนใจยิ่ง คือ นามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย.

คณะกรรมการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ซึ่งรัฐบาลไทยแต่งตั้งขึ้นให้ทำหน้าที่พัฒนากิจการพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย และทำหน้าที่เป็น คณะกรรมการแห่งชาติ (National Committee) ของสภาการพิพิธภัณฑระหว่างชาติ (International Council of Museums) ได้จัดทำแบบสอบถามส่งไปยังหน่วยราชการ และสถาบันต่าง ๆ ขอทราบรายละเอียดเกี่ยวกับพิพิธภัณฑสถาน และสถานสะสมที่มีอยู่ในสังกัดของหน่วยราชการ และสถาบันเอกชนแต่ละแห่ง แล้วมอบให้

นางสาวศิระลีย์ ภูเพ็ชร กัณฑ์การักษ์โท เจ้าหน้าที่การศึกษา กองโบราณคดี เรียบเรียงเป็นนามานุกรมจากรายละเอียดที่ได้จากแบบสอบถามนั้น.

“นามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย” มีขนาดกว้าง ๕ นิ้ว สูง ๘ นิ้ว หน้า ๒๘๖ หน้า หุ้มปกด้วยกระดาษอ่อนอย่างหนา แบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ ภาคภาษาไทย หน้า ๑—๑๕๖ และภาคภาษาอังกฤษ หน้า ๑๕๗—๒๘๖ ตามลำดับ ในแต่ละภาคมีสารบัญช่วยในการใช้ เรียบเรียงรายชื่อพิพิธภัณฑสถานตามลำดับตัวอักษรของแต่ละจังหวัด ตั้งแต่พิพิธภัณฑสถานในกรุงเทพมหานคร ไปจนถึงพิพิธภัณฑสถานในจังหวัดอุดรธานี รวมทั้งสิ้น ๓๙ จังหวัด และในแต่ละจังหวัดจะบอกชื่อของพิพิธภัณฑสถานเท่าที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม และในแต่ละชื่อของพิพิธภัณฑสถานจะให้รายละเอียดอย่างสั้น ๆ เกี่ยวกับ สถานที่ตั้ง, ประเภท, ประวัติ, การบริหาร, เวลาเปิด,

ค่าธรรมเนียมเข้าชม, การรวบรวม, บริการการศึกษา, บริการอื่น ๆ และสิ่งพิมพ์ ตามลำดับ มากบ้างน้อยบ้างตามที่รวบรวมได้.

ประเภทของพิพิธภัณฑสถาน ที่รวบรวมไว้ในนามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทยเล่มนี้ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานวิทยาศาสตร์, พิพิธภัณฑสถานชาติพันธุ์วิทยา, พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ทหาร, พิพิธภัณฑสถานพุทธศาสนาและศิลป์, พิพิธภัณฑสถานสัตว์น้ำ, พิพิธภัณฑสถานธรรมชาติวิทยา, พิพิธภัณฑสถานโบราณคดี, พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์, สวนสัตว์, พิพิธภัณฑสถานสำหรับเด็ก, พิพิธภัณฑสถานศิลปะร่วมสมัย, อุทยานแห่งชาติ, สวนอุทยาน, สวนพฤกษศาสตร์, พิพิธภัณฑสถานสวนพฤกษชาติ, พิพิธภัณฑสถานจำลองโบราณสถาน ศิลปะโบราณคดีและศิลปะพื้นบ้าน, และพิพิธภัณฑสถานซากสัตว์น้ำ.

ในภาคภาษาอังกฤษ เรียงลำดับพิพิธภัณฑสถานในจังหวัดต่าง ๆ ตามลำดับชื่อจังหวัดในภาษาไทย ไม่ได้เรียงตามลำดับตัวอักษร แต่ในแต่ละจังหวัดจะเรียงลำดับชื่อพิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ ตามลำดับตัวอักษร

ตั้งแต่ A — Z รายละเอียดต่าง ๆ แปลมาจากภาคภาษาไทย.

จำนวนพิพิธภัณฑสถานประเภทต่าง ๆ เท่าที่รวบรวมไว้ในนามานุกรมเล่มนี้มีประมาณ ๑๐๑ แห่ง และเข้าใจว่าในการพิมพ์ครั้งแรกนี้ยังรวบรวมได้ไม่หมด เพราะท่านอธิบดีกรมศิลปากรได้เขียนไว้ใน “คำนำ” ตอนหนึ่งว่า “...พิพิธภัณฑสถานเท่าที่รวบรวมจัดพิมพ์ครั้งนี้คงจะไม่ครบถ้วนเจ้าหน้าที่รวบรวมได้เท่าที่ได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถาม จึงจัดพิมพ์ขึ้นไว้ครั้งหนึ่งก่อนเป็นการเริ่มต้น และจะต้องจัดพิมพ์ครั้งที่สองต่อไป เมื่อรวบรวมเพิ่มเติมได้อีก และมีจำนวนพิพิธภัณฑสถานเพิ่มมากขึ้นในอนาคต...”

“นามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย” เล่มนี้ถ้าได้ทำดรรชนีท้ายเล่มไว้ด้วย จะช่วยให้การใช้สะดวก และทำให้มีลักษณะเป็นหนังสืออ้างอิงที่สมบูรณ์ขึ้น แต่อย่างไรก็ตามลักษณะที่จัดทำขึ้นนี้ก็พอจะอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ต้องการไปทัศนศึกษาพิพิธภัณฑสถานแต่ละประเภทหรือแห่งใดแห่งหนึ่งได้ไม่น้อย.

แผนกข่าว

ข่าวเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสหประชาชาติ

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ ณ สำนักงานในองค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา นายเจมส์ เอ็ม. ฮิสเตอร์ อดีตประธานมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัยสหประชาชาติ ได้เปิดเผยแก่ผู้แทนสื่อมวลชนถึงประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัยสหประชาชาติและแผนการที่เขาตั้งใจจะทำในโอกาสต่อไป ความว่ามหาวิทยาลัยสหประชาชาตินี้เกิดขึ้นจากความคิดริเริ่มของอดีตเลขาธิการสหประชาชาติ นายอุถัน ชาวพม่าผู้ล่วงลับไปแล้ว รัฐบาลแห่งประเทศญี่ปุ่นได้จัดหาสถานที่ตั้งให้อยู่ในนครโตเกียว และบริจาคเงินอุดหนุนหนึ่งร้อยล้านดอลลาร์อเมริกัน (ประมาณ ๒,๐๐๐ ล้านบาท) มหาวิทยาลัยสหประชาชาติที่นครโตเกียวจะเป็นศูนย์กลางการศึกษาและค้นคว้าของโลก โดยจะตั้งสาขาขึ้นในประเทศต่างๆ กว่า ๓๐ ประเทศ นายฮิสเตอร์จะเดินทางไปยังนครโตเกียวเพื่อเข้าร่วมในการประชุม

ร่วมกับเจ้าหน้าที่สหประชาชาติเกี่ยวกับการปูทางเพื่อสร้างศูนย์กลางมหาวิทยาลัยสหประชาชาติ ซึ่งมีนายโรเยอร์ กอดรี ประธานกรรมการ และนายนาร่าซิมฮาน รองประธานกรรมการมหาวิทยาลัยสหประชาชาติ ปัญหาระหว่างประเทศที่ศูนย์กลางแห่งนี้กำลังพยายามแก้ไขคือ ปัญหาสันติภาพและความมั่นคงของโลก, ปัญหาการบริหารเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นายฮิสเตอร์ได้กล่าวถึงความหมายของมหาวิทยาลัยสหประชาชาติอย่างน่าคิดว่า “บริเวณของมหาวิทยาลัยนี้ก็คือ โลกนี้ทั้งโลก”.

นิทรรศการหนังสือเด็กจากเยอรมันและ สัปดาห์เด็ก

เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๗ ณ หอประชุมของหอสมุดแห่งชาติ เนื่องในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย นายเกรียง กิริติกร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้เป็นประธานในพิธีเปิดนิทรรศการ

“หนังสือเด็กจากเยอรมัน” หนังสือเหล่านี้เป็นหนังสือภาพที่พิมพ์ขึ้นในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันที่เจ้าหน้าที่ได้เลือกสรรมาเป็นอย่างดีแล้ว “หนังสือเด็กจากเยอรมัน” จะตั้งแสดงให้ชมทุกวันตั้งแต่เวลา ๘.๐๐—๑๗.๐๐ น. จนถึงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๑๗ แล้วต่อจากนั้นจะนำไปตั้งแสดงที่ห้างเซ็นทรัลชิดลม ระหว่างวันที่ ๑๐—๒๐ ธันวาคม ๒๕๑๗ ตั้งแต่เวลา ๑๐.๐๐—๑๙.๐๐ น. ส่วนสัปดาห์เด็กนั้นจัดขึ้นที่สถาบันวัฒนธรรมเยอรมัน ถนนพระอาทิตย์ โดยจัดให้มีนิทรรศการ, ฉายภาพยนตร์, การแสดงละคร, การเล่นเกมสนุก, งานปาร์ตี้, การอภิปราย และอื่นๆ เพื่อให้เด็ก ๆ ได้สนุกสนานและตื่นเต้นก่อนถึงวันคริสต์มาส รายการที่สถาบันวัฒนธรรมเยอรมัน มีดังนี้ คือ (๑) วันที่ ๓ ธันวาคม เวลา ๒๐.๐๐ น. มีภาพยนตร์เรื่อง “เกซิค เทน ฟอน ค็อบเบลคินต์” เป็นเรื่องราวของเด็กหญิงที่ประสบชีวิตขมขื่น, (๒) วันที่ ๔ ธันวาคม เวลา ๑๘.๐๐ น. มีภาพยนตร์การ์ตูน เรื่อง “สัตว์ป่าสนทนา” (ประกอบคำบรรยายภาษาอังกฤษ) ของ อีริก แคสท์เนอร์ เป็นภาพยนตร์ในจินตนาการที่เกี่ยวกับซุมนุมนสัตว์

ซึ่งเรียกร้องให้มนุษย์ชาติและสิ่งมีชีวิตทุกอย่างให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและมีความเข้าใจอันดีต่อกัน, (๓) วันที่ ๕ ธันวาคม เวลา ๑๐.๐๐—๑๒.๐๐ น. รายการงานสนุก ปาร์ตี้, การแสดงละคร, ฉายภาพยนตร์ และการเล่นเกมต่าง ๆ สำหรับเด็กอายุระหว่าง ๕—๑๐ ขวบ, (๔) วันที่ ๖ ธันวาคม เวลา ๑๗.๐๐ น. มีรายการชื่อ “ช่างท่ นิโคเลาส์-คอมท์” สำหรับเด็กเยอรมันอายุระหว่าง ๔—๑๐ ขวบ ผู้เข้าร่วมรายการต้องซื้อบัตรราคา ๒๕ บาทต่อคน, (๕) วันที่ ๗ ธันวาคม เวลา ๙.๓๐—๑๒.๐๐ น. มีรายการชื่อ “หนูน้อยवादกำแพง” สำหรับเด็ก ๆ ศิลปินรุ่นใหม่” ที่มีความสามารถทางวาดภาพ จะได้รับเลือกให้ทาสีผนังของสถาบัน โดยมี จ่าง แซ่ตั้ง และอารี สิทธิพันธ์ เป็นผู้ประสานงาน เวลา ๑๐.๐๐ น. มีการอภิปรายเรื่อง “เด็กในเมืองร้อนไม่ต้องการของเล่นจริงหรือไม่” โดย พิชัย สันติภรณ์, เทพศิริ สุขโสภา, จีวรพรรณ จิ่งเจริญ, ชนาธิป จูตระกูล และ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ. “แผนกข่าว” ขอต้อนรับกิจกรรมเหล่านี้ของสถาบันวัฒนธรรมเยอรมันด้วยความยินดียิ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า สถาบันวัฒนธรรมเยอรมันจะจัดขึ้นอีกในปีต่อไป.

วรรณกรรมที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อรับ รางวัลของธนาคารกรุงเทพ จำกัด ประจำปี ๒๕๑๖

เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๑๗ ณ วัง
สายน้ำผึ้ง ถนนสุขุมวิท ศาสตราจารย์
พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนรา-
ธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงประทานให้ นายลาก
ณ นคร ผู้จัดการฝ่ายสำนักการประชาสัมพันธ์
พันธธนาการกรุงเทพ จำกัด และคณะเข้า
เฝ้าเพื่อถวายต้นฉบับวรรณกรรมไทย ฉบับที่
คณะกรรมการจัดการประกวดวรรณกรรม
ไทยประจำปี ๒๕๑๖ ของธนาคารกรุงเทพ
จำกัด ได้คัดเลือกแล้ว เพื่อให้ทรงวินิจฉัย
ชี้ขาดครั้งสุดท้ายว่าสำนวนใดควรได้รับรางวัล
ชนะเลิศควรแก่เงินรางวัล ๕๐,๐๐๐.๐๐
บาท (ห้าหมื่นบาทถ้วน) ต้นฉบับวรรณ-
กรรมที่น่าขึ้นถวายมี ๒ ประเภทๆ ละ ๒
สำนวน คือ ประเภทร้อยแก้ว ได้แก่เรื่อง
“คดีพระยอดเมืองขวาง เจ้าเมืองคำม่วน”
โดย สุจิต ถาวรสุข, และเรื่อง “วัฒนธรรม
ไต่ — จีน” โดย พ.อ. สมักร บุราवास,
และ ประเภทร้อยกรอง ได้แก่เรื่อง “ฝัน
แผ่นไฟทนีล้าแหล่งคุณ” โดย ศุภร บุนนาค,
และเรื่อง “อาทิตยถึงจันทร์” โดย เนาวรัตน์
พงษ์ไพบูลย์ สองคนในจำนวนสี่คนนี้จะ

ผู้ใดก็ตามที่เป็นผู้มีเกียรติและโชคได้
รางวัลชนะเลิศ “แผนกข่าว” ขอถือโอกาส
แสดงความยินดีด้วย.

คนไทยมีเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์

๕,๗๑๔,๗๐๐ เครื่อง ใน พ.ศ. ๒๕๑๗

เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๗ ณ สำนัก
งานสถิติแห่งชาติ ถนนหลานหลวง กรุงเทพ-
มหานคร นาวาเอก ขจิต บัวจิตติ เลขา-
ธิการสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เปิดเผยแก่
ผู้แทนสื่อมวลชน ความว่า ตามที่สำนักงาน
สถิติแห่งชาติเคยทำการสำรวจวิทยุและโทร-
ทัศน์ตามความต้องการของคณะกรรมการ
ประสานงานวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทร-
ทัศน์เพื่อการศึกษาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๑๒
คนไทยมีเครื่องรับวิทยุเพียง ๒,๕๕๔,๕๑๐
เครื่อง และมีเครื่องรับโทรทัศน์ ๒๓๑,๔๐๐
เครื่อง ใน พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นการสำรวจ
ครั้งที่ ๒ ปรากฏว่า มีครัวเรือนทั่วราชอาณาจักร
ประมาณ ๔,๗๔๔,๗๐๐ ครัวเรือน
ที่มีเครื่องรับวิทยุ และประมาณ ๖๘๔,๗๐๐
ครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์หรือคิดเป็น
ร้อยละ ๗๐.๙ ของครัวเรือนทั้งหมดมีเครื่อง
รับวิทยุและประมาณร้อยละ ๑๐.๒ มีเครื่อง
รับโทรทัศน์ มีเครื่องรับวิทยุทั้งสิ้น ๕,๐๐๐,-
๒๐๐ เครื่อง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐.๑ อยู่

ในเขตเทศบาล ๗๙๓,๑๐๐ เครื่อง หรือประมาณร้อยละ ๑๕.๕ ของจำนวนเครื่องรับทั้งหมด อยู่ในภาคเหนือร้อยละ ๒๓.๙ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ ๒๘.๔ อยู่ในภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ) ร้อยละ ๒๕.๖ ในกรุงเทพฯ ร้อยละ ๑๑.๓ และภาคใต้ร้อยละ ๑๐.๘ ส่วนเครื่องรับโทรทัศน์มีทั้งสิ้น ๗๑๔,๕๐๐ เครื่อง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐๘.๘ อยู่ในเขตเทศบาลประมาณ ๔๓๖,๒๐๐ เครื่อง หรือประมาณร้อยละ ๖๐.๐ ของจำนวนเครื่องรับทั้งหมด อยู่ในภาคเหนือร้อยละ ๖.๓ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ ๘.๔ ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพฯ) ร้อยละ ๓๐.๖ กรุงเทพฯ ร้อยละ ๔๙.๙ และภาคใต้ร้อยละ ๔.๘.

กำหนดวันเปิดปิดภาคเรียนสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ

เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๑๗ ได้มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก. ๘๗/๓/๒๕๑๗ เรื่อง กำหนดวันเปิดปิดภาคเรียนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ความเป็นด้วยกระทรวงศึกษาธิการ ได้พิจารณาเห็นเป็นการสมควรที่จะเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเปิดปิด ภาคเรียน สถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งในส่วนกลางและส่วน

ภูมิภาคเพื่อให้เหมาะสม จึงให้ยกเลิกคำสั่งกระทรวงที่ ป. ๑๑๖/๒๕๐๑ เรื่อง กำหนดวันเปิดปิดภาคเรียนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๐๑ และให้กำหนดวันเปิดปิดภาคเรียนใหม่ ดังนี้ คือ (๑) สำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายทุกสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ ภาคเรียนที่หนึ่ง วันเปิดภาคเรียน วันที่ ๑ มิถุนายน วันปิดภาคเรียน วันที่ ๑๖ ตุลาคม ภาคเรียนที่สอง วันเปิดภาคเรียน วันที่ ๑ พฤศจิกายน วันปิดภาคเรียน วันที่ ๑๖ มีนาคม สถานศึกษาใดจะกำหนดวันเปิดปิดภาคเรียนเป็นอย่างอื่น ให้ขออนุญาตต่อเจ้าสังกัดเป็นราย ๆ ไป, (๒) สำหรับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับชั้นประถมศึกษา ให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าสังกัด ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๘ เป็นต้นไป.

สาระสำคัญ ๑๐ ประการในการวางแผน ฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา

เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๑๗ ณ กระทรวงศึกษาธิการ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เปิดเผยแก่ผู้แทนสื่อมวลชน เกี่ยวกับการงานพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาของไทย ความเป็นว่า ตามที่

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๗ แต่งตั้ง “คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา” ขึ้นเพื่อวางแผนพื้นฐานปฏิรูปการศึกษาของไทยอันเป็นนโยบายข้อหนึ่งของรัฐบาลนั้น เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๑๗ คณะกรรมการดังกล่าวได้เสนอรายงานผลการปฏิบัติงานผ่านกระทรวงศึกษาธิการแล้ว มีข้อเสนอแนะให้ปฏิบัติซึ่งเป็นสาระสำคัญ ๑๐ ประการ คือ (๑) การเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ เสียใหม่ ใช้ระบบประถมศึกษา ๖ ปี มัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปีและมัธยมตอนปลาย ๓ ปี แทนระบบเดิมที่ให้มี ประถมศึกษา ๗ ปี มัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปีและมัธยมตอนปลาย ๒ ปี, (๒) การเปลี่ยนแปลงให้การบริหารการศึกษาทุกระดับมารวมอยู่ในกระทรวงเดียวกัน, (๓) การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปยังท้องถิ่น, (๔) การเปลี่ยนแปลงนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชนไม่ให้จัดในระดับการศึกษาภาคบังคับ แต่ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในระดับอื่น ๆ, (๕) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาให้สอดคล้องกันและเหมาะสมยิ่งขึ้น, (๖) การปรับปรุงระบบการฝึกหัดครูและส่งเสริม

ฐานะครู, (๗) การปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนและแบบเรียน, (๘) การเพิ่มการลงทุนทางการศึกษา โดยระดมสรรพกำลังจากแหล่งต่าง ๆ, (๙) การขยายการศึกษาเพื่อความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการศึกษา, (๑๐) การปรับปรุงและเร่งรัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ลงมติรับหลักการและอนุมัติให้ดำเนินการตามมติของคณะรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้ คือ (๑) มอบหมายให้คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาตินำหลักการและสาระของรายงานคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงแผนการศึกษาแห่งชาติ และประมวลใช้ในร่างแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๐—๒๕๒๔), (๒) มอบให้คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรเป็นกรรมการวางแผนการศึกษาในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ดำเนินงานต่อไป, (๓) อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามแนวข้อเสนอของคณะกรรมการวางแผน

พื้นฐานปฏิบัติการศึกษาในส่วนที่ปฏิบัติได้
 เลย เช่น - เรื่องการปรับปรุงหลักสูตรและวิธี
 การวัดผลการแก้ไขความไม่เสมอภาคทางการ
 ศึกษา เป็นต้น, (๔) อนุมัติให้กระทรวง
 ศึกษาธิการ และสำนักคณะกรรมการการ-
 ศึกษาแห่งชาติ จัดพิมพ์และแจกจ่ายรายงาน
 ของคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิบัติการ
 ศึกษา ไปให้คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ
 หน่วยงานและข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ตลอด
 จนวงการสื่อมวลชน พรรคการเมือง และผู้

สนใจโดยทั่วไป พร้อมทั้งอนุมัติให้หน่วย
 งานทั้งสองดำเนินการจัดสัมมนา และจัด
 ประชุมเพื่อให้ได้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมแล้วนำ
 ไปปรับปรุงข้อเสนอเกี่ยวกับมาตรการในการ
 ปฏิรูปเพื่อนำไปปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น “แผนก
 ขาว” ได้ทราบข่าวนี้ด้วยความยินดีเป็นอย่าง-
 ยิ่งและหวังว่าผู้คุมนโยบายคงจะบริหารการ
 ปฏิรูปการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด
 คือ การขจัดความไม่รู้หนังสือให้หมดสิ้นไป
 จากผืนแผ่นดินไทย.

ร้านแข่งฮิง

๑๓๖ ถนนเจริญกรุง สะพานเหล็กบน กรุงเทพมหานคร

๑. รับทำปกหนังสือ เข็บเล่มวารสาร, จุลสาร และหนังสือพิมพ์.
๒. จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์, ครุภัณฑ์, และเครื่องประทับเฟอร์นิเจอร์ห้องสมุด.
 ทุกชนิด ทั้งของที่ทำในประเทศ และ จากต่างประเทศ.
๓. รับซื้อขาย และ แลกเปลี่ยนหนังสือเก่าและหายากทุกชนิด.

โดยราคาย่อมเยา เป็นกันเอง ฝีมือประณีต บริการรวดเร็วเสมอ

สนใจ โปรดติดต่อ ผู้จัดการ ร้านแข่งฮิง โทร. ๒๒๕๗๓๓

ตรรชนีวารสารห้องสมุด ปีที่ ๑๘

เรียงตามลำดับอักษรชื่อผู้แต่ง, ชื่อบทความ และหัวเรื่อง

ก.

กล่อมจิตต์ พลายเวช

“ห้องสมุดเยาวชนนานาชาติ” ๑๘
 (มี.ค. — เม.ย. ๑๗), ๑๐๗ — ๑๑๓.

กล่อมจิตต์ พลายเวช, ประธานกลุ่ม

“การประชุมกลุ่มหนังสือเด็ก” ๑๘
 (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๕๗ — ๕๘.

กัทลี สมบัติศิริ

“ข้อคิดจากการสัมมนาห้องสมุดในภูมิภาคเอเชีย” ๑๘ (ก.ย. — ต.ค. ๑๗), ๓๖๓ — ๓๖๘.

การจดหมายเหตุ

ทองหยด ประทุมวงศ์ “วิธีใช้เลขหมู่หนังสือระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน” ๑๘ (พ.ค. — มิ.ย. ๑๗), ๒๐๕ — ๒๒๓, +.

“การจำแนกตำแหน่งและหน้าที่ของบรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยอินโดนีเซีย” ๑๘ (พ.ค. — มิ.ย. ๑๗), ๒๗๙ — ๒๘๒.

“การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาใน

ชนบท” ๑๘ (ก.ค. — ส.ค. ๑๗), ๓๐๐ — ๓๑๕.

การบริการเอกสาร — การประชุม

อุทัย ทุตริยะโพธิ์ “สรุปผลรายงานการสัมมนา เรื่อง วิธีให้บริการข่าวสารประชากรและวางแผนครอบครัว” ๑๘ (พ.ย. — ธ.ค. ๑๗), ๔๗๑ — ๔๘๖.

การบริการเอกสาร — เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

สาวิตรี แผงสกา “รายงานการฝึกอบรม Unisist Training Course on Networking and Systems Interconnection in South East Asia, Tokyo, Kobe ระหว่างวันที่ ๑๕ กรกฎาคม — ๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๗” ๑๘ (ก.ย. — ต.ค. ๑๗), ๓๗๓ — ๓๗๔.

“การประชุมกลุ่มหนังสือเด็ก” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๕๗ — ๕๘.

“การประชุมกลุ่มหนังสือนวนิยาย” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๕๓ — ๕๔.

“การประชุมกลุ่มหนังสือแบบเรียน” ๑๘
(ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕๕—๕๖.

“การประชุมกลุ่มหนังสือวิชาการ (สารคดี)”
๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕๙—๖๑.

“การประชุมสัปดาห์นักเขียน นครอะติเลด
มลรัฐออสเตอร์เลียใต้” (มีภาคภาษาอังกฤษ)
๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๕๑—
๑๖๑.

การพัฒนาการศึกษา

นวนิตย์ อินทรามะ “บทบาทของห้องสมุด
มหาวิทยาลัย” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗),
๓๕๙—๓๖๒.

การพัฒนาการศึกษา—ไทย

จำนงค์ สังขรักษ์ “บทบาทของห้องสมุด
กับการปฏิรูปการศึกษาของไทย” ๑๘
(ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๒๙๒—๒๙๗.

บพิตร สำเร็จสุข “การใช้สิ่งตีพิมพ์
เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท” ๑๘
(ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๐๐—๓๑๕.

การพัฒนาการศึกษา—ลาว

ชลัช ลียะวนิช “การพัฒนาห้องสมุด

ในลาว” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๒๔
—๓๓๒.

การพัฒนาชุมชน

วิสิทธิ์ จินตวงศ์ “หนังสือเด็กกับการ
พัฒนาประเทศ” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗),
๑๙๕—๒๐๔.

การพัฒนาชุมชน—ไทย

บำรุง สุขพรรณ “ทัศนคติของชาวบ้าน
ช่วยสนับสนุนการพัฒนาชุมชน” ๑๘
(ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๑๖—๓๒๓.

การพัฒนาเศรษฐกิจ

วิสิทธิ์ จินตวงศ์ “หนังสือเด็กกับการ
พัฒนาประเทศ” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗),
๑๙๕—๒๐๔.

“การพัฒนาห้องสมุดในลาว” ๑๘ (ก.ค.—
ส.ค. ๑๗), ๓๒๔—๓๓๒.

การพิมพ์—ไทย

จรรยา วงศ์สายัณห์ “สภาพของหนังสือ
ไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๔๔—
๕๒.

จารุวรรณ สินธุโสภณ “หนังสือชนะประกวด” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๙๓—๑๐๖.

ดำรง โพธิ์พหลาย “หนังสือสำหรับเด็กที่หน้าอ่าน” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๕๕—๒๕๙.

สัจจาภรณ์ สิงห์พลิน, ผู้ดำเนินการอภิปราย “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๓๗—๔๓.

“การมอบทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติ” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๒๘๓—๒๙๑. (มีสรุปย่อเป็นภาษาอังกฤษ).

การวางแผนครอบครัว — การประชุม

อุทัย ทุติยะโพธิ์ “สรุปผลรายงานการสัมมนา เรื่อง วิธีให้บริการข่าวสารประชากรและการวางแผนครอบครัว” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๗๑—๔๘๖.

การศึกษาชั้นประถม — ไทย

บำรุง สุขพรรณ “การศึกษาประถมศึกษากับประชาชนในชนบท” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๘๗—๔๙๐.

การศึกษาประถมศึกษา

บำรุง สุขพรรณ “การศึกษาประถมศึกษากับประชาชนในชนบท” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๘๗—๔๙๐.

“การศึกษาประถมศึกษากับประชาชนในชนบท” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๘๗—๔๙๐.

การศึกษาผู้ใหญ่ — ไทย

จางค์ สังข์รักษ์ “บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการศึกษาของไทย” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๒๙๒—๒๙๗.

บำรุง สุขพรรณ “ทัศนคติของชาวบ้านช่วยสนับสนุนการพัฒนาชุมชน” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๑๖—๓๒๓.

การสอน — อุปกรณ์

นวนิตย์ อินทราณะ “บทบาทห้องสมุดมหาวิทยาลัย” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๕๙—๓๖๒.

บพิตร สำเร็จสุข “การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๐๐—๓๑๕.

บำรุง สุขพรรณ “โครงการวิทยุโทรทัศน์โรงเรียน” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๕๐—๒๕๓.

เกษม สุวรรณกุล, ผู้อภิปราย

ไข่มุกด์ มิลินทะเลข, ผู้ดำเนินการอภิปราย “หนังสือกับสังคม” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๗—๒๗.

ข.

“ข้อคิดจากการสัมมนาห้องสมุดในภูมิภาคเอเชีย” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๖๓—๓๖๘.

ขัตติยา วรรณสูตร, ผู้อภิปราย

ไข่มุกด์ มิลินทะเลข, ผู้ดำเนินการอภิปราย “หนังสือกับสังคม” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๗—๒๗.

“ข้าวอกนาโดยสีฟ้า” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๗๒—๗๗.

ไข่มุกด์ มิลินทะเลข, ผู้ดำเนินการอภิปราย

“หนังสือกับสังคม” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๗—๒๗.

ค.

“คณะกรรมการบริหาร ปี ๒๕๑๖—๒๕๑๗ แฉงกิจการของสมาคม ฯ” ๑๘ (ม.ค.—

ก.พ.), ๑๓—๑๖.

“ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๙๙—๔๑๑.

“คำกล่าวรายงานของนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕—๖.

“คำปราศรัยของ ฯพณ ฯ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ รองนายกรัฐมนตรี ในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑—๔.

“โครงการปฐมนิเทศและการสอนการใช้ห้องสมุด” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๔๒—๑๕๐.

“โครงการวิทยุโทรทัศน์โรงเรียน” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๕๐—๒๕๓.

ง.

งานสัปดาห์นักเขียน — ออสเตอร์เลย์

ฉุน ประภาวิวัฒน์ “การประชุมสัปดาห์นักเขียน ณ นครอะติเลด มลรัฐออสเตรเลีย

เตรเลียใต้” (มีภาคภาษาอังกฤษ) ๑๘
(มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๕๑—๑๖๑.

งานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

“ประกาศของคณะกรรมการพัฒนา
หนังสือแห่งชาติ เรื่อง ระเบียบข้อบังคับ
การประกวดหนังสือประจำปี” ๑๘ (ก.ค.
—ส.ค. ๑๗), ๓๓๓—๓๓๖.

จ.

จรูณ วงศ์สำพันธ์

“สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (มี.ค.—
ก.พ. ๑๗), ๔๔ — ๕๒.

จารุวรรณ สีนุโสภณ

“หนังสือขณะประกวด” ๑๘ (มี.ค.—
เม.ย. ๑๗), ๙๓ — ๑๐๖.

จำนงค์ สังขรักษ์

“บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการ-
ศึกษาของไทย” ๑๘ (ก.ค. — ส.ค. ๑๗),
๒๙๒ — ๒๙๗.

“เจ้าหน้าที่, หน้าที่ และความรับผิดชอบของ
หอสมุดแห่งชาติ (รวบรวมจากหนังสือ
และรายงานการประชุมเกี่ยวกับเรื่องนี้)”
๑๘ (พ.ย. — ธ.ค. ๑๗), ๔๔๙ — ๔๕๔.

ฉ.

ฉุน ประภาวิวัฒน์

“การประชุมสัปดาห์นักเขียน ณ นคร
อะติเลด มลรัฐออสเตอร์เลียใต้” (มีภาค
ภาษาอังกฤษ) ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗),
๑๕๑ — ๑๖๑.

เฉลิม พันธุ์สีดา

“วิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอุดมศึกษา
ในประเทศไทย” ๑๘ (พ.ย. — ธ.ค. ๑๗),
๔๕๕ — ๔๗๐.

ช.

ชลัช ถียะวนิช

“การพัฒนาห้องสมุดในลาว” ๑๘ (ก.ค.
— ส.ค. ๑๗), ๓๒๔ — ๓๓๒.

“แนวตอบข้อสอบวิชาครูประกาศนียบ-
ัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ. ต้น) พ.ศ.
๒๕๑๖ หมวด ค. วิชาบรรณารักษ-
ศาสตร์” ๑๘ (ก.ย. — ต.ค. ๑๗), ๓๗๕
— ๓๗๗.

ชัยนันต์ สมุทวนิชย์, ประธานกลุ่ม

“การประชุมกลุ่มหนังสือวิชาการ (สาร-
คดี)” ๑๘ (มี.ค. — ก.พ. ๑๗), ๕๙—๖๑.

ชุมพล สวัสดิ์ยากร

ประดิษฐ์ เชี่ยวสกุล “หนังสือดีที่น่า

สนใจ” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๒๙ — ๓๖.

ค.

ดำรง เพ็ชรพลาย

“ข้าวนอกนา โดยสีฟ้า” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๗๒ — ๗๗.

“แต่คุณครูด้วยคมแฝก” ๑๘ (ก.ย. — ต.ค. ๑๗), ๔๑๒ — ๔๑๗.

“นามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย” ๑๘ (พ.ย. — ธ.ค. ๑๗), ๔๙๑ — ๔๙๒.

“โรงอุปรากรชนิดนี้” ๑๘ (มี.ค. — เม.ย. ๑๗), ๑๖๖ — ๑๖๙.

“หนังสือสำหรับเด็กที่น่าน่าอ่าน” ๑๘ (พ.ค. — มิ.ย. ๑๗), ๒๕๕ — ๒๕๙.

“ห้องสมุดประชาชน” ๑๘ (ก.ค. — ส.ค. ๑๗), ๓๓๗ — ๓๔๐.

“แต่คุณครูด้วยคมแฝก” ๑๘ (ก.ย. — ต.ค. ๑๗), ๔๑๒ — ๔๑๗.

ณ.

“แถลงกิจกรรมบางอย่างในรอบปี ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๗ — ๙.

ท.

ทวี ทวีวรรณ, ผู้อภิปราย

สัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน, ผู้ดำเนินการ
อภิปราย “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘
(ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๓๗ — ๔๓.

ทวีลักษณ์ บุญคง

“แนะนำหนังสือ Chemical Abstracts”
๑๘ (พ.ค. — มิ.ย. ๑๗), ๒๓๖ — ๒๔๙.

ทองหยด ประทุมวงศ์

“วิธีใช้เลขหมู่หนังสือระบบหอสมุดรัฐ-
สภาอเมริกัน” ๑๘ (พ.ค. — มิ.ย. ๑๗),
๒๐๕ — ๒๒๓,

“ทัศนคติของชาวบ้าน ช่วยสนับสนุนการ
พัฒนาชุมชน” ๑๘ (ก.ค. — ส.ค. ๑๗),
๓๑๖ — ๓๒๓.

โทรทัศน์เพื่อการศึกษไทย

บำรุง สุขพรรณ “โครงการวิทยุโทร-
ทัศน์โรงเรียน” ๑๘ (พ.ค. — มิ.ย. ๑๗),
๒๕๐ — ๒๕๓.

น.

นวนิตย์ อินทามะ

“บทบาทห้องสมุดมหาวิทยาลัย” ๑๘

(ก.ย. — ต.ค. ๑๗), ๓๕๙ — ๓๖๒.

“สถานภาพของบรรณารักษ์ (ข้อคิดเห็นบางประการจากการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๗ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย)” ๑๘ (พ.ย. — ธ.ค. ๑๗), ๔๓๙ — ๔๔๘.

“สรุปการประเมินผลการสัมมนาผู้บริหารงานห้องสมุด ณ ห้องประชุมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ — ๑ มีนาคม ๒๕๑๗” ๑๘ (มี.ค. — เม.ย. ๑๗), ๑๑๔ — ๑๔๑.

นวนิยาย—ประวัติและวิจารณ์

ดำรง เพ็ชรพลา “ข้าวนอกนา โดยสีฟ้า” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๗๒ — ๗๗.

ดำรง เพ็ชรพลา “แต่คุณครูด้วยคมแฝก” ๑๘ (ก.ย. — ต.ค. ๑๗), ๔๑๒ — ๔๑๗.

นิตยา มาศะวิสุทธิ์, ประธานกลุ่ม “การประชุมกลุ่มหนังสือนวนิยาย” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๕๓ — ๕๔.

“นามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย” ๑๘ (พ.ย. — ธ.ค. ๑๗), ๔๙๑ — ๔๙๒.

นิตยา จุฬามาศย์

“การมอบทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติ ๑๘ (ก.ค. — ส.ค. ๑๗), ๒๘๓ — ๒๙๑. (มีสรุปย่อเป็นภาษาอังกฤษ).

นิตยา จุฬามาศย์, ประธานกลุ่ม

“การประชุมกลุ่มหนังสือแบบเรียน” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๕๕ — ๕๖.

นิตยา มาศะวิสุทธิ์, ประธานกลุ่ม

“การประชุมกลุ่มหนังสือนวนิยาย” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๕๓ — ๕๔.

นิลวรรณ ปั่นทอง, ผู้อภิปราย

สังจาภรณ์ สิงห์สิน, ผู้ดำเนินการอภิปราย “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๓๗ — ๔๓.

“แนวตอบข้อสอบวิชาครูประกาศนียบัตร (ป.กศ. ต้น) พ.ศ. ๒๕๑๖ หมวด ค. วิชาบรรณารักษศาสตร์” ๑๘ (ก.ย. — ต.ค. ๑๗), ๓๗๕ — ๓๗๗.

“แนะนำหนังสือ Chemical Abstracts” ๑๘ (พ.ค. — มิ.ย. ๑๗), ๒๓๖ — ๒๔๙.

ก.

“แถลงกิจกรรมบางอย่างในรอบปี ๒๕๑๖”

๑๘ (ม.ค. — ก.พ. ๑๗), ๗ — ๙.

ข.

บทบรรณาธิการ

ดูที่ ดำรง เพ็ชรพลาย

“บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการศึกษา
ของไทย” ๑๘ (ก.ค. — ส.ค. ๑๗),
๒๙๒ — ๒๙๗.

“บทบาทห้องสมุดมหาวิทยาลัย” ๑๘ (ก.ย. —
ต.ค. ๑๗), ๓๕๙ — ๓๖๒.

บทพิเคราะห์ สำเร็จสุข

“การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษา
ในชนบท” ๑๘ (ก.ค. — ส.ค. ๑๗),
๓๐๐ — ๓๑๕.

บรรณาธิการ — ไทย

นวนนิตย์ อินทรามะ “สถานภาพของ
บรรณาธิการ (ข้อคิดบางประการจาก
การประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๗ สมา-
คมห้องสมุดแห่งประเทศไทย)” ๑๘
(พ.ย. — ธ.ค. ๑๗), ๔๓๙ — ๔๔๘.

บรรณาธิการ — สหรัฐอเมริกา

พัชรี ม้ามณี “การจำแนกตำแหน่งและ
หน้าที่ของบรรณาธิการในห้องสมุดมหา-
วิทยาลัยอิลลินอยส์” ๑๘ (พ.ค. — มิ.ย.
๑๗), ๒๗๙ — ๒๘๒.

บรรณาธิการนานาชาติ, รางวัล

นิตยา จูฑามาตย์ “การมอบทุนพิเศษ
ของบรรณาธิการนานาชาติ” ๑๘ (ก.ค. —
ส.ค. ๑๗), ๒๘๓ — ๒๙๑. (มีสรุปย่อเป็น
ภาษาอังกฤษ).

บรรณาธิการศาสตร์ — การศึกษาและการสอน

เจลิยว พันธุ์สีดา “วิชาบรรณาธิการ-
ศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย”
๑๘ (พ.ย. — ธ.ค. ๑๗), ๔๕๕ — ๔๗๐.

บรรณาธิการศาสตร์ — ข้อสอบและปัญหา

ชลัช ลียะวณิช “แนวตอบข้อสอบวิชา
ครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.
ต้น) พ.ศ. ๒๕๑๖ หมวด ค. วิชา
บรรณาธิการศาสตร์” ๑๘ (ก.ย. — ต.ค.
๑๗), ๓๗๕ — ๓๙๗.

บรรณารักษศาสตร์—คำถามและคำตอบ

ชลัช ลีชะวัฒนิก “แนวตอบข้อสอบวิชา
ครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.
ต้น) พ.ศ. ๒๕๑๖ หมวด ค. วิชา
บรรณารักษศาสตร์” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค.
๑๗), ๓๗๕—๓๗๗.

บรรณารักษศาสตร์—ไทย

เจลิยว พันธุ์สีดา “วิชาบรรณารักษ-
ศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย”
๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๕๕—๔๗๐.

บำรุง สุขพรรณ

“การศึกษาประชากรกับประชาชนใน
ชนบท” ๑๗ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๘๗—
๔๙๐,

“โครงการวิทยุโทรทัศน์โรงเรียน” ๑๘
(พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๕๐—๒๕๓.

“ทัศนคติของชาวบ้านช่วยสนับสนุนการ
พัฒนาชุมชน” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗),
๓๑๖—๓๒๓.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ

ประดิษฐ์ เชี่ยวสกุล “หนังสือดีที่นาสน-
ใจ” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๒๙—๓๖.

“แบบสอบถามเกี่ยวกับการประชุมประจำปี
๒๕๑๖ ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย”
๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๗๑.

ป.

“ประกาศของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือ
แห่งชาติ เรื่อง ระเบียบข้อบังคับการ
ประกวดหนังสือประจำปี” ๑๘ (ก.ค.—
ส.ค. ๑๗), ๓๓๓—๓๓๖.

ประดิษฐ์ เชี่ยวสกุล

“หนังสือดีที่นาสนใจ” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ.
๑๗), ๒๙—๓๖.

ผ.

ผะอับ โปะะเกษณะ

จรรยา วงศ์สายัณห์ “สภาพของหนังสือ
ไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๔๔—๕๒.

พ.

พัชร ม้ามณี

“การจำแนกตำแหน่งและหน้าที่ของ
บรรณารักษ์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย
อิลลินอยส์” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗),
๒๗๙—๒๘๒.

พัฒนาหนังสือแห่งชาติ, คณะกรรมการ

“สรุปปัญหาของแต่ละกลุ่มเสนอที่ประ-

ชุมใหญ่” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๖๒—๖๖.

พิพิธภัณฑสถาน—ไทย—นามานุกรม

ดำรง เพ็ชรพลาย “นามานุกรมพิพิธภัณฑสถานในประเทศไทย” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๙๑—๔๙๒.

ม.

มานิจ ชุมสาย, ผู้อภิปราย

สัจจาภรณ์ สิงห์ผลิน, ผู้ดำเนินการอภิปราย “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๓๗—๔๓.

แม่น้ำมาส ขวลิขิต

“คำกล่าวรายงานของนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕—๖.

“เจ้าหน้าที่, หน้าที่ และความรับผิดชอบของหอสมุดแห่งชาติ (รวบรวมจากหนังสือและรายงานการประชุมเกี่ยวกับเรื่องนี้)” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๔๙—๔๕๔.

“แถลงกิจกรรมบางอย่างในรอบปี

๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๗—๙.

ร.

“รายงานการประชุม The First Conference on Asian Library Cooperation, August 19—22, 1974, Taipei, Taiwan” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค.), ๓๖๙—๓๗๒.

“รายงานการฝึกอบรม Unisist Training Course on Networking and Systems Interconnection in South East Asia, Tokyo, Kobe ระหว่างวันที่ ๑๕ กรกฎาคม—๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๗” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗) ๓๗๓—๓๗๔.

โรงอุปรากรชนิดนี้

ดำรง เพ็ชรพลาย “โรงอุปรากรชนิดนี้” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๖๖—๑๖๙.

ว.

วนิดา สุรวดี

“ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๙๙—๔๐๑.

วรรณคดีไทย—ประวัติและวิจารณ์

ฉุน ประภาวิวัฒน์ “การประชุมสัปดาห์นักเขียน ณ นครอะติเลด มลรัฐโอฮะไตรเลียใต้” (มีภาคภาษาอังกฤษ) ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๕๑—๑๖๑.

“วิชาบรรณารักษศาสตร์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๕๕—๔๗๐.

วิทยุเพื่อการศึกษา—ไทย

บำรุง สุขพรรณ “โครงการวิทยุโทรทัศน์โรงเรียน” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๕๐ — ๒๕๓.

“วิธีใช้เลขหมู่หนังสือระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๐๕—๒๒๓, +

วิสิทธิ์ จินตวงศ์

“หนังสือเด็กกับการพัฒนาประเทศ” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๑๙๕—๒๐๔.

วีระ ต. สุวรรณ, ผู้อภิปราย

สังจาภรณ์ สิงห์พลิน, ผู้ดำเนินการอภิปราย “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๓๗—๔๓.

ศ.

ศจี จันทวิมล

“ห้องสมุดสหประชาชาติ” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๒๔—๒๓๕.

ส.

“สถานภาพของบรรณารักษ์ (ข้อคิดเห็นบางประการจากการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๗ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย)” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค.), ๔๓๙—๔๔๘.

สถาปัตย์กรรม—ออสเตรเลีย

ดำรง เพ็ชรพลาย “โรงอุปรากรชนิดนี้” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๖๖ — ๑๖๙.

“สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๓๗ — ๔๓.

“สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๔๔ — ๕๒.

“สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย บัญชีรายรับ—จ่าย เพียงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๐ — ๑๒.

“สรุปการประเมินผลการสัมมนาผู้บริหารงานห้องสมุด ณ ห้องประชุมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์—๑ มีนาคม ๒๕๑๗” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๑๔ — ๑๔๑.

“สรุปปัญหาของแต่ละกลุ่มเสนอที่ประชุมใหญ่” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๖๒—๖๖.

“สรุปผลรายงานการสัมมนา เรื่อง วิธีให้บริการข่าวสารประชากรและการวางแผนครอบครัว” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗), ๔๗๑—๔๗๖.

สวนิต ยมาภัย, ผู้อภิปราย

ไข่มุกต์ มลิณทะเลข, ผู้ดำเนินการอภิปราย “หนังสือกับสังคม” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๗—๒๗.

สหประชาชาติ

ศจี จันทวิมล “ห้องสมุดสหประชาชาติ” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๒๔—๒๓๕.

สัจจาภรณ์ สิงห์พลิน, ผู้ดำเนินการอภิปราย “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๓๗—๔๓.

สันต์ ท. โกมลบุตร

จรรยา วงศ์สายัณห์ “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๔๔—๕๒.

สัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

จารุวรรณ สินธุโสภณ “หนังสือชนะประกวด” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๙๓—๑๐๖.

สาวตรี แพ่งสภา

“รายงานการฝึกอบรม Unisist Training Course on Networking and Systems Interconnection in South East Asia, Tokyo, Kobe ระหว่างวันที่ ๑๕ กรกฎาคม—๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๗” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๗๓—๓๗๔.

สรีนทร์ ช่วงโชติ

จรรยา วงศ์สายัณห์ “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๔๔—๕๒.

สื่อมวลชน—ไทย

บำรุง สุขพรรณ “ทัศนคติของชาวบ้านช่วยสนับสนุนการพัฒนาชุมชน” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๑๖—๓๒๓.

สุกิจ นิมมานเหมินท์

“คำปราศรัยของ ฯพณฯ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ รองนายกรัฐมนตรี ในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ หอสมุดแห่งชาติ ทำวาสุกีร์ วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑—๔.

สุภาพ สุจินดา

“รายงานการประชุม The First Con-

ference on Asian Library Cooperation, August 19 — 22, 1974, Taipei, Taiwan” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๖๙—๓๗๒.

เสถียร จันทิมาธร, ผู้อภิปราย

ไข่มุกด์ มลิณฑะเลข, ผู้ดำเนินการอภิปราย “หนังสือกับสังคม” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๗—๒๗.

เสริมศรี เจริญผล “โครงการปฐมนิเทศและการสอนการใช้ห้องสมุด” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๔๒—๑๕๐.

พ.

หนังสือ—ประวัติและวิจารณ์

ไข่มุกด์ มลิณฑะเลข, ผู้ดำเนินการอภิปราย “หนังสือกับสังคม” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ.), ๑๗—๒๗.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประธานกลุ่ม “การประชุมกลุ่มหนังสือวิชาการ (สารคดี)” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕๙—๖๑.

ประดิษฐ์ เขียวสกุล “หนังสือดีที่น่าสนใจ” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๒๙—๓๖.

หนังสือ, การประกวด

“ประกาศของคณะกรรมการพัฒนาหนังสือแห่งชาติ เรื่อง ระเบียบข้อบังคับการประกวดหนังสือประจำปี” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๓๓—๓๓๖.

หนังสือ, รางวัล

จารุวรรณ สินธุโสภณ “หนังสือชนะเลิศประกวด” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๙๓—๑๐๖.

หนังสือกับการอ่าน

ไข่มุกด์ มลิณฑะเลข, ผู้ดำเนินการอภิปราย “หนังสือกับสังคม” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๗—๒๗.

หนังสือกับการอ่าน—ไทย

จรรยา วงศ์สายัณห์ “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๔๔—๕๒.

บพิตร สำเร็จสุข “การใช้สิ่งตีพิมพ์เพื่อส่งเสริมการศึกษาในชนบท” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๐๐—๓๑๕.

วิสิทธิ์ จินตวงศ์ “หนังสือเด็กกับการพัฒนาประเทศ” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๑๙๕—๒๐๔.

สัจจาภรณ์ สิงห์พลิน, ผู้ดำเนินการ
อภิปราย “สภาพของหนังสือไทย” ๑๘
(ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๓๗—๔๓.

“หนังสือกับสังคม” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ.—๑๗),
๑๗—๒๗.

“หนังสือชนะประกวด” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย.
๑๗), ๙๓—๑๐๖.

“หนังสือดีที่น่าสนใจ” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ.
๑๗), ๒๙—๓๖.

“หนังสือเด็กกับการพัฒนาประเทศ” ๑๘
(พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๑๙๕—๒๐๔.

“หนังสือเด็กจากรายงานของผู้แทนกลุ่มหนังสือเด็ก (ภาคผนวก)” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ.
๑๗), ๖๗—๗๐.

หนังสือแบบเรียน—ประวัติและวิจารณ์

นิตยา จุฑามาศย์, ประธานกลุ่ม “การ
ประชุมกลุ่มหนังสือแบบเรียน” ๑๘
(ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕๕—๕๖.

หนังสือสำหรับเด็ก

วิสิทธิ์ จินตวงศ์ “หนังสือเด็กกับการ
พัฒนาประเทศ” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗),
๑๙๕—๒๐๔.

หนังสือสำหรับเด็ก—การแต่ง

กลุ่มจิตต์ พลายเวช “ห้องสมุดเยาวชน
นานาชาติ” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗),
๑๐๗—๑๑๓.

หนังสือสำหรับเด็ก—ไทย

ดำรง เพ็ชรพลาย “หนังสือสำหรับเด็ก
ที่อ่าน” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๕๕
—๒๕๙.

“หนังสือเด็กจากรายงานของผู้แทนกลุ่ม
หนังสือเด็ก (ภาคผนวก)” ๑๘ (ม.ค.—
ก.พ. ๑๗), ๖๗—๗๐.

หนังสือสำหรับเด็ก—ประวัติและวิจารณ์

กลุ่มจิตต์ พลายเวช, ประธานกลุ่ม
“การประชุมกลุ่มหนังสือเด็ก” ๑๘ (ม.ค.—
ก.พ. ๑๗), ๕๗—๕๘.

ดำรง เพ็ชรพลาย “หนังสือสำหรับเด็ก
ที่อ่าน” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗),
๒๕๕—๒๕๙.

“หนังสือเด็กจากรายงานของผู้แทนกลุ่ม
หนังสือเด็ก (ภาคผนวก)” ๑๘ (ม.ค.—
ก.พ. ๑๗), ๖๗—๗๐.

บรรณานุกรมหอสมุดปีที่ ๑๘

๕๑๓

ห้องสมุดสำหรับเด็ก — เยอรมัน, สห-

พันธ์สาธารณรัฐ

กล่อมจิตต์ พลายเวช “ห้องสมุดเยาวชนนานาชาติ” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๐๗—๑๑๓.

“หนังสือสำหรับเด็กที่อ่าน” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๕๕—๒๕๙.

หนังสืออ้างอิง—ประวัติและวิจารณ์

ทวิลักษณ์ บุญคง “แนะนำหนังสือ Chemical Abstracts” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๓๖—๒๔๙.

ห้องสมุด—การศึกษาและการสอน

เสริมศรี เจริญผล “โครงการปฐม-นิเทศและการสอนการใช้ห้องสมุด” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๔๒—๑๕๐.

ห้องสมุด—ไทย

จำนงค์ สังขรักษ์ “บทบาทของห้องสมุดกับการปฏิรูปการศึกษาของไทย” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๒๙๒—๒๙๗.

ห้องสมุด—ลาว

ชลัช ลียะวนิช “การพัฒนาห้องสมุดในลาว” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๒๔—๓๓๒.

ห้องสมุด—เอเชีย—การประชุม

สุภาพ สุจินดา “รายงานการประชุม The First Conference on Asian Library Cooperation; August 19—22, 1974, Taipei, Taiwan” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๖๙—๓๗๒.

ห้องสมุด—เอเชียตะวันออกเฉียงใต้—

การประชุม

กัทลี สมบัติศิริ “ข้อคิดจากการสัมมนา ห้องสมุดในภูมิภาคเอเชีย” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๖๓—๓๖๘.

ห้องสมุด, การบริการ

วนิดา สุรวดี “ความร่วมมือระหว่างห้องสมุด” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๙๙—๔๑๑.

เสริมศรี เจริญผล “โครงการปฐม-นิเทศและการสอนการใช้ห้องสมุด” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗), ๑๔๒—๑๕๐.

ห้องสมุด, การบริหาร

นิตยา จูทามาศย์ “การมอบทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติ” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๒๙๓—๒๙๑. (มีสรุปย่อ

เป็นภาษาอังกฤษ).

วนิดา สุรวดี “ความร่วมมือระหว่าง
ห้องสมุด” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗), ๓๙๙
—๔๑๑.

ห้องสมุด, การบริหาร—การประชุม

นวนิตย์ อินทรามะ “สรุปการประเมิน
ผลการสัมมนาผู้บริหารงานห้องสมุด ณ
ห้องประชุมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์ ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์—
๑ มีนาคม ๒๕๑๗” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย.
๑๗), ๑๑๔—๑๔๑.

ห้องสมุด, การบริหาร—การศึกษาและ การสอน

นวนิตย์ อินทรามะ “สรุปการประเมิน
ผลการสัมมนาผู้บริหารงานห้องสมุด ณ
ห้องประชุมสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร-
ศาสตร์ ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์—
๑ มีนาคม ๒๕๑๗” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย.
๑๗), ๑๑๔—๑๔๑.

ห้องสมุดเฉพาะ

ศัจจิ จันทวิมล “ห้องสมุดสหประชาชาติ”
๑๘ (พ.ค.—มิ.ย. ๑๗), ๒๒๔—๒๓๕.

“ห้องสมุดประชาชน” ๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗),
๓๓๗—๓๔๐.

ห้องสมุดประชาชน—ไทย

ดำรง เพ็ชรพลาย “ห้องสมุดประชาชน”
๑๘ (ก.ค.—ส.ค. ๑๗), ๓๓๗—๓๔๐.

ห้องสมุดเยาวชนนานาชาติ

กลุ่มจิตต์ พลายเวช “ห้องสมุดเยาว-
ชนนานาชาติ” ๑๘ (มี.ค.—เม.ย. ๑๗),
๑๐๗—๑๑๓.

ห้องสมุดมหาวิทยาลัย

นวนิตย์ อินทรามะ “บทบาทห้องสมุด
มหาวิทยาลัย” ๑๘ (ก.ย.—ต.ค. ๑๗),
๓๕๙—๓๖๒.

ห้องสมุดโรงเรียนวัดโสมนัส

นิตยา จูฑามาตย์ “การมอบทุนพิเศษ
ของบรรณารักษ์นานาชาติ” ๑๘ (ก.ค.
—ส.ค. ๑๗), ๒๘๓—๒๙๑. (มีสรุปย่อ
เป็นภาษาอังกฤษ).

“ห้องสมุดสหประชาชาติ” ๑๘ (พ.ค.—มิ.ย.
๑๗), ๒๒๔—๒๓๕.

ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม—
การประชุม

กลุ่มจิตต์ พลายเวช, ประธานกลุ่ม
“การประชุมกลุ่มหนังสือเด็ก” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕๗—๕๘.

“คำกล่าวรายงานของนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕—๖.

“คำปราศรัยของ ฯพณ ฯ นายสุกิจ นิมมานเหมินท์ รองนายกรัฐมนตรี ในพิธีเปิดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ณ หอสมุดแห่งชาติ ท่าवासกรี วันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑—๔.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ประธานกลุ่ม
“การประชุมกลุ่มหนังสือวิชาการ (สารคดี)” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕๙—๖๑.

นิตยา จูทามาตย์, ประธานกลุ่ม “การประชุมกลุ่มหนังสือแบบเรียน” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕๕—๕๖.

นิตยา มาศะวิสุทธิ์, ประธานกลุ่ม
“การประชุมกลุ่มหนังสือนวนิยาย” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๕๓—๕๔.

“สรุปปัญหาของแต่ละกลุ่มเสนอที่ประชุมใหญ่” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๖๒—๖๖.

ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม—
รายงาน

“คณะกรรมการบริหาร ปี ๒๕๑๖ — ๒๕๑๗ แลกงกิจการของสมาคม ฯ” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๓—๑๖.

แมนมาส ขวลิต “แลกเปลี่ยนกรรมบางอย่างในรอบปี ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๗ — ๙.

“สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย บัญชีรายรับ—จ่าย เพียงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๖” ๑๘ (ม.ค.—ก.พ. ๑๗), ๑๐—๑๒.

หอสมุดแห่งชาติ—บรรณานุกรม

แมนมาส ขวลิต “เจ้าหน้าที่, เจ้าหน้าที่

และความรับผิดชอบของหอสมุดแห่งชาติ
(รวบรวมจากหนังสือและรายงานการ
ประชุมเกี่ยวกับเรื่องนี้)” ๑๘ (พ.ย. —
ธ.ค. ๑๗), ๔๔๙—๔๕๔.

อ.

อุทัย ทุติยะโพธิ์

“สรุปผลรายงานการสัมมนา เรื่อง
ให้บริการข่าวสารประชากรและการวางแผนครอบครัว” ๑๘ (พ.ย.—ธ.ค. ๑๗)
๔๗๑—๔๗๖.

ฟ

แ

เอ

ท

ฟ

ผ

เล

พ

(

ร

แ

ร

ผู้

สำนักพิมพ์บรรณกิจของเรามุ่งมั่นแน่วแน่ที่จะผลิตหนังสือดีเพื่อนักอ่านทุกระดับ
ผลงานที่ผ่านมาของเราเป็นเครื่องยืนยัน
และบัดนี้ เราขอเสนอหนังสือเล่มใหม่ด้วยความภูมิใจ

ไฟติลป์ จากการแปลและเรียบเรียงของ **กิติมา อมรทัต**

จากเรื่อง LUST FOR LIFE ของ IVING STONE เป็นชีวประวัติของยอดจิตรกร
เอกของโลก — **แวนโก๊ะ** ซึ่งชื่อเสียงและผลงานของเขาถูกตราตรึงอยู่อย่างอมตะในหัวใจทุกคน
ที่รักงานจิตรกรรม

หนังสือเล่มนี้ขนาดปกแข็ง หนา ๔๕๘ หน้า มีภาพพิมพ์สี่สีด้วยกระดาษอาร์ตงามระดับ
ฝีมือ แวนโก๊ะ ประกอบในเล่มประมาณ ๓๐ ภาพ แต่จำหน่ายราคาถูกเป็นพิเศษ คือ กระดาษปรีฟ
เล่มละ ๓๕ บาท กระดาษปอนด์เล่มละ ๔๕ บาทเท่านั้น

หนังสือดีของสำนักพิมพ์บรรณกิจอีก ๔ เล่ม คือ

หลักการสร้างและวิเคราะห์ข้อสอบ

รวบรวมและเรียบเรียงโดย **วิเชียร เกตุสิงห์** (๑๕ บาท)

พละนามัย ๕ สวัสดิศึกษาและการปฐมพยาบาล

(สำหรับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา)

รวบรวมและเรียบเรียงโดย **สุภาพ แก้วคำลา** (๑๐ บาท)

วรรณศิลป์ปริทัศน์

รวบรวมโดย **เฉลิมศักดิ์ รงคผลิน** (๔๕ บาท)

แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (ฉบับสมบูรณ์)

รวบรวมและเรียบเรียงโดย **วิเชียร เกตุสิงห์** (๒๐ บาท)

หนังสือทุกเล่มสั่งซื้อได้โดยส่งเช็คไปรษณีย์หรือธนาณัติสั่งจ่าย ปณ. ราชดำเนิน ไปยัง
ผู้จัดการสำนักพิมพ์ เพิ่มค่าส่งเล่มละ ๓ บาท ถ้าสั่ง ๑๐ เล่มขึ้นไปค่าส่งฟรี

สำนักพิมพ์บรรณกิจ

๓๔ ถนนนครสวรรค์ ผ่านฟ้า กรุงเทพฯ

โทร. ๘๒๕๕๒๐ และ ๘๑๔๑๓

เป็นสมาชิก “สโมสรนักร้อง” เสียวันนี้

ในฐานะที่ “แพร่พิทยา” เป็นสำนักพิมพ์มาตรฐาน มีผลงานด้านภาษาและหนังสืออันเป็นที่เชื่อถือตลอดมาเป็นเวลาช้านาน ในกิจกรรมด้านหนังสือ “แพร่พิทยา” ก็ได้ให้การสนับสนุนทุกโอกาสในขณะเดียวกัน สำนักพิมพ์ก็ได้สำนึกในพระคุณของท่านผู้อ่านทั้งหลายที่มีอุปการะต่อ “แพร่พิทยา” เสมอมา

“แพร่พิทยา” จึงได้จัดให้มี “สโมสรนักร้อง” ขึ้น เปิดดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒๕๑๕ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางให้นักอ่านทุกท่านได้รับทราบความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือและแลกเปลี่ยนทัศนระหว่างสมาชิกด้วยกัน ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้อ่านโดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกด้วยกันเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้โดยยึดถือแนวนโยบายเพื่อผลประโยชน์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ

สโมสรนักร้องมีระเบียบการดังนี้ :-

๑. สโมสรจะจัดทำหนังสือต่าง ๆ ให้แก่ท่านสมาชิกในราคาถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ และนอกเหนือไปจากหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แพร่พิทยาแล้ว ทางสโมสรก็จะพยายามจัดหาหนังสือที่มีสาระจากสำนักพิมพ์อื่นและจากต่างประเทศมาเสนอแก่ท่านด้วยในราคาถูกที่สุดอีกเช่นกัน
๒. ท่านผู้สนใจการอ่านหนังสือทุกท่าน ทุกวัย ทุกอาชีพ มีสิทธิ์เป็นสมาชิก โดยเสียค่าสมาชิกเพียงปีละ ๒๐ บาท ซึ่งทางสโมสรจะได้ใช้เงินค่าสมาชิกเป็นค่าไปรษณีย์ ค่ากระดาษ และค่าพิมพ์หนังสือเวียนสำหรับสมาชิก
๓. สมาชิกทุกท่านมีสิทธิ์ส่งคำวิจารณ์หนังสือที่ท่านได้อ่านแล้วเพื่อสมาชิกท่านอื่น ๆ จะได้รับประโยชน์จากการอ่านและความคิดเห็นนั้น โดยทางสโมสรจะนำจัดพิมพ์ลงในหนังสือเวียน
๔. ในรอบปีของสมาชิกภาพ ท่านสมาชิกจะต้องซื้อหนังสืออย่างน้อยปีละสามเรื่อง
๕. สมาชิกแต่ละท่าน จะซื้อหนังสือคราวละกี่เรื่องก็ได้ แต่มีสิทธิ์ซื้อได้เรื่องละหนึ่งเล่มเท่านั้น

ใบสมัครเป็นสมาชิก “สโมสรนักร้อง”

ชื่อ.....โทรศัพท์.....

ที่อยู่.....

ประเภทของหนังสือที่ท่านสนใจ.....

นักประพันธ์ที่ท่านชอบ.....

รูปเล่มและคุณภาพของหนังสือที่ท่านชอบ

ปกแข็ง

ปกอ่อน

กระดาษปอนด์

กระดาษปรู๊ฟ

ลงชื่อ.....

วันที่.....

สำหรับเจ้าหน้าที่

หมายเลขสมาชิก.....วันที่รับ.....